

მისეილ კაკაბაძე

ერგენტინის ტის ქვეუ

სამოგზაურო გლოკნოტიდან ● ცნობარი

საქართველოს კვ ტკ-ის გამომცემლობა
თბილისი — 1979

ის საბელისწერო 90-ე წუთი...

როდესაც ბუენოს-აირესის „რივერ პლეიტის“ სტადიონზე ფინალური მატჩი დამთავრდა და ეს კოხტა სარბიელი აბობოქრებული ვულკანის კრატერს დაემგვანა, ერთმა ჩემმა კოლეგამ და მეგობარმა, ვისთანაც სანაძლეო წავაგე (მე ჰოლანდიის ნაკრებს ექომაგობდი), მკითხა:

— გულზე ხელი დაიდე და მითხარი, 90-ე წუთზე რენსენბრინკს ძელისთვის რომ არ მოეხვედრებინა ბურთი და გოლი გაეტანა არგენტინელთა კარში, საპართლიანი იქნებოდა ეს?

— დიდი უსამართლობა მოხდებოდა, — ვუპასუხე მე.

ეს სრული ჰემპარიტება გახლდათ, — დამატებითმა 30 წუთმა საოცარი მრავალფეროვნებით წარმოგვიდგინა თანამედროვე ტოტალურა, მოიერიშე ფეხბურთის სილამაზე და ჩემპიონატი აღმაფრენის შარავანდედით შემოაა. ეს 30 წუთი მთელი ტურნირის გვირგვინი იყო. იგი რომ არ ყოფილიყო, მსოფლიოს XI პირველობა, სულ ცოტა, ნახევარ ელვარებას დაკარგავდა და გამარჯვებულის, იმ შემთხვევაში, ჰოლანდიის ნაკრები, ღირსეულ, მაგრამ, ასე ვთქვათ, ორდინარულ ჩემპიონად წარმოგვიდგებოდა. ის 30 წუთი უღერდა შემტევი ფეხბურთის დაუცხრომელ სიმფონიად, რომლის წესრულება ითავა, და საუცხოოდაც შეასრულა, არგენტინის ეროვნულმა გუნდმა.

იხევე როგორც 12 წლის წინათ ინგლისის მსოფლიო ჩემპიონატში, დედამიწის უძლიერესი გუნდის გამოსავლენად ამჯერადაც, როგორც ვთქვით, საჭირო შეიქნა დამატებითი დრო. და აი, ამ ნახევარ საათში, ასე ვთქვათ, თანაბარი „ფარიკაობის“ შემდეგ (პირველ ტაიმში არგენტინელები სჯობდნენ მეტოქეს, მეორეში, პირიქით, ჰოლანდიელებმა იპარჯეს, 90 წუთი — 1:1), მასპინძელთა ნაკრების უკლებლივ ყველა ფეხბურთელს თითქოს დამატებითი ძრავა ჩაუდგესო — მათს ენთუზიაზმს, სისწრაფეს, მიზანსწრაფვას, იერიშის

ენს, ჩქაროსნულ გამძლეობას ზღვარი არ უჩანდა. ყოველივე ეს ახალი ძალითა და მჩქეფარებით წარმოჩნდა და ყოველივე ეს, ცხადზე უცხადესია, დაფუძნებული იყო უზადო ტექნიკურ მომზადებასა და უადრესად მოქნილ ტაქტიკურ აზროვნებაზე. ეს 30 წუთი იყო სასწაულებრივი აღმაფრენა ერთი მიზნითა და ზრახვით გამსკვეალული ადამიანებისა, რომლებიც ისეთი თავგანწირვით, ისე თავდადებულად ებრძოდნენ ძლიერ მეტოქეს, თითქოს თავიანთი საყვარელი სამშობლოს ხელშეუხებლობასა და თავისუფლებას იცავდნენ.

როცა 38-ე წუთზე არგენტინელი კემპესი ჰოლანდიელთა საჯარიმო მოედანზე ტყვიასავით შევარდა, მისი თავხედობით გაოგნებულ ორ მცველთან და მეკარე იონგბლადთან კიღილში ოღნავ წინ გაიგდო ბურთი, მერე კი თითქმის წაქცეულმა მოახერხა შედეგიანად დაერტყა, მთელი სტადიონი აფეთქდა... ისეთი ყიჟინა ატყდა, რომ ჩემს გვერდით მჯდომ ერთ ეურნალისტს ყვირილითაც კი ვერაფერი გავაგონე. ეს იყო საყოველთაო ზეიმი. ასე განსაჩეთ, უზარმაზარი ტაბლოც კი ზეიმობდა და კობტაობდა. მის შავ „ეკრანზე“ ოქროსფრად ინთებოდა და ქრებოდა, ინთებოდა და ქრებოდა ვებერთელა ასოები: „გოლი!“

სამართლიანობა მოითხოვს აღინიშნოს, რომ ტაბლო ზუსტად ასევე „მოიქცა“, როცა 81-ე წუთზე ჰოლანდიელმა ნანინგამ ლამაზი თავური დარტყმით ანგარიში გაათანაბრა. თქვენ ალბათ თავად ნახეთ, რომ ამ დროს ტრიბუნებს დიდი აღტაცება არ გამოუხატავთ. ისიც უნდა ითქვას, რომ პრესის¹ ლოკის ერთ-ერთ კიბეზე მდგარმა არგენტინის უშიშროების ორმა მუშაკმა, როცა ჩვენმა გიგლა ფირცხალავამ მათ სინანული გაუზიარა ნანინგას გოლის გამო, ცერის აწევიტა და ქების გამომხატველი მიმიკით ღირსეულად შეათასა ეს ფაქტი. სხვათა წორის, ეს ორი ვაჟკაცი ბავშვივით ტირიოდა, როცა კემპესმა პირველი გოლი გაიტანა ჰოლანდიელთა კარში. მე ეს ამბავი არ გამკვირვებია. უსაზღვროდ ემოციურ ადგილობრივ მაყურებელთა მრავალრიცხოვან არმიამი არგენტინელთა ყოველი მატჩის დროს იყო მეტნაკლები დანაკარგები (გულის წასვლით დაწყებული და ინფარქტით დამთავრებული). მაგალითად, როცა ჰოლანდიელებმა ფინალურ შეხვედრაში საპასუხო გოლი გაიტანეს, ჩვენს დაბლა, პირველი იარუსის საკმაოდ ფართო გასასვლელში საკაცების ნამდვილი დოღი გაიმართა. აი, წითელი ჯვრის მუშაკები საკაცებზე უგონოდ მწოლიარე მშვენიერ ქალიშვილს მიარბენინებენ... აი, ახლა

სხვა მიმართულებით გარბიან ცარიელი საკაცით ხელში და ასე, გაუთავებლად. როგორც ჩანს, ვალიდოლი და სხვა საგულე საშუალებები ხალხს არ ჯელოდა. ყველაზე ეფექტური წამალი გამოდგა კემპესის მეორე გოლი — მერე გული არავის წასვლია.

რახან ამგვარ ემოციებზე ჩამოვარდა ლაპარაკი, უნდა ითქვას, რომ ჩემპიონატმა ინფარქტის მეშვეობით საიქიოს გაისტუმრა ორი ბრაზილიელი, ერთი ესპანელი და ერთიც იტალიელი გულშემატკივარი. საოცარი ამბავი მოხდა საფრანგეთის ქალაქ ლიონში. სამუშაოდან დაბრუნებულმა შოფერმა, 49 წლის რაიმონ ტრიშარმა უმალვე ტელევიზორს მიაშურა და იტალია — პოლანდიის მატჩის ყურება დაიწყო, მის ცოლს კლაუდიას კი საზაფხულო დასვენების გეგმებზე სურდა საუბარი. მატჩის შემდეგ ცოლ-ქმარს პატარა შელაპარაკება მოუხდათ, მერე ქალი სამზარეულოში წევიდა, იფიქრა, მოეშორდები, იქნებ დაწყნარდესო. სამზარეულოდან გამოვიდა და რას ხედავს ქმარი ისევ ტელევიზორთან ზის და ახლა პოლონეთ — ბრაზილიის მატჩს უყურებს. როგორც კი ფეხბურთის მატჩი დამთავრდა, რაიმონი უხმოდ წამოდგა, ლოგინში ჩაწვა და სულ მალე ჩაეძინა კიდევ. ეს უკვე მეტისმეტი იყო. ცოლმა არც აცია, არც აცხელა, აიღო ქმრის პისტოლეტი და ფეხბურთის ტრფიალს შიგ შუბლში დაახალა ტყვია. ეს იყო ჩემპიონატის ყველაზე საოცარი და, შეიძლება ითქვას, ყველაზე ტრაგიკული მსხვერპლი.

მსოფლიოს XI ჩემპიონატის გამო ერთი მსხვერპლი თვით არგენტინის ნაკრების მწვრთნელმა, 39 წლის ლუის სესარ მენოტიმ გაიღო. იგი დღეში 80 სიგარეტს ეწეოდა და ფინალის წინ ცოლს შეჰპირდა, თუ ხვალ ყველაფერი კარგად დამთავრდა, თამბაქოს სამუდამოდ თავს დავანებებო. როგორც იცით, „ხვალ“ ფეხბურთის მთელმა სამყარომ გაიცნო უალრესად საინტერესოდ მოაზროვნე, პროგრესული იდეებით შეიარაღებული, ჩინებული მწვრთნელი. ესაა, რომ იმ დღეს მსოფლიოს თამბაქოს მწვეველთა ლიდერების რაზმს ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი გამოაკლდა.

გადაწყვეტი მატჩის წინ მენოტიმ განაცხადა:

— ჩვენ გვსურს ეს ისეთი ფინალი იყოს, რომელიც არავის დაავიწყდება არც სამზარეთ ამერიკაში, არც ევროპაში. ტელევიზიის შემწეობით მთელი მსოფლიო მოწმე გახდა, რომ ჩვენი დევიზია შეტევა. ჩვენ გვინდა ეს ერთხელ კიდევ დავამტკიცოთ. პერუს ეროვნულ გუნდთან მატჩში, სულ ცოტა, 15 საგოლე მომენტი შევქმენით

და 6 ბურთი გავიტანეთ. პოლანდიის ნაკრებთან ბრძოლაში შევეცდებით კიდევ უფრო წინ წავიდეთ. პოლანდიელთა კოლექტივი უძლიერესი, დიდი გუნდია, მაგრამ მისი წევრები უხეშად თამაშობენ და ეს ძალიან მაშფოთებს. მასპინძელი ქვეყნის გუნდის მწვრთნელობა საოცრად ძნელი საქმე ყოფილა და ჩემპიონატი დამთავრდება თუ არა, ოჯახით ესპანეთში გავემგზავრები დასასვენებლად.

მენოტიმ მართლაც დაიშხახურა ეს დასვენება!

... არგენტინის ნაკრები ბუენოს-აირესიდან 40 მილის მოწორებით ცხოვრობდა. მენოტისთან მოხვედრაზე ჩვეულებრივ მოკვდავთ ოცნებაც არ შეეძლოთ. საამისოდ საგანგებო საშუები იყო საჭირო. მასთან რომ მიედწია, ეურნალისტს პოლიციელთა სამი კორდონი უნდა გაეცლო. ამავე დროს, პოლიციელები ყველას გულმოდგინედ ჩხრეკდნენ.

აი, ასე იცავდნენ არგენტინის გუნდის სიმშვიდეს, ვინაიდან თავიანთი ქვეყნის ფეხბურთელებზე არგენტინელები — პრეზიდენტ ვიდელათი დაწყებული და სულ პატარა ბავშვებით დამთავრებული — უდიდეს იმედს ამყარებდნენ. აკი პირდაპირ თქვა ლუკემ ფინალური მატჩის წინა დღეს

— ჩვენ ყველანი ძალიან ვღელავთ იმიტომ, რომ ჩვენგან უკლებლივ ყველა ჩვენი თანაპეშაშულე გამარჯვებას ელის და, თუ ხვალ ვერ გავიმარჯვებთ, ქება და გუნდრუჟის კმევა საშინელ ლანძღვა-გინებად გადაიქცევა.

ასე რომ, არგენტინელ ფეხბურთელებს უკან დასახვევი გზა არ ჰქონდათ. მხოლოდ წინ, წინ, წინ!..

და აი, 25 ივნისს, „რივერ პლეიტის“ შესანიშნავად მოწყობილი პრეს-ცენტრის ერთ-ერთ დარბაზში გაიმართა მსოფლიოს XI ჩემპიონატის უკანასკნელი პრეს-კონფერენცია. ცხადია, მთავარ როლში ახალი ჩემპიონის — არგენტინის ეროვნული გუნდის მწვრთნელი მენოტი გახლდათ, მით უმეტეს, რომ პოლანდიის ნაკრების მწვრთნელი ე. ჰაპელი პრეს-კონფერენციაზე არ გამოცხადდა. მენოტი ძალიან თავშეკავებულად ლაპარაკობდა.

— დღეს ჩვენ საკუთარ თავსაც და სხვებსაც ვაჩვენებთ, რომ ძალგვიძს მსოფლიოს თასის მოპოვება, თუ ისე ვითამაშებთ, როგორც ერთიანი გუნდი უნდა თამაშობდეს. როგორც ნახეთ, ფინალში ბრძოლა ფორვარდების „შემხვედრ მოძრაობაზე“ იყო აგებული — ორივე მხარე თავის ზედს მეტოქის კარის სიახლოვეს ეძებდა. და-

მატებით დროში ჩვენ შევძელით ისედაც მაღალი ტემპის კიდევ უფრო გაზრდა.

— მიგაჩნიათ თუ არა არგენტინის ნაკრები მსოფლიოში საუკეთესო გუნდად? — ასეთი, მეტი რომ არა ვთქვათ, უხერხული შეკითხვით მიმართა მენოტის ერთმა ჟურნალისტმა.

— ძნელი სათქმელია, მართლაც საუკეთესო ვართ მსოფლიოში თუ არა. ჩემპიონატის დაწყებამდე დაბეჯითებით ვამბობდი, პირველ ზუთეულში მოხვედრის შანსი გვაქვს-მეთქი. ახლა აქ სამხრეთ-ამერიკულმა გუნდებმა იმარჯვეს: არგენტინა პირველია, ბრაზილია — მესამე. მაგრამ ეს ფაქტიც უთუოდ მას როდი ნიშნავს, რომ სამხრეთამერიკული ფეხბურთი ევროპულზე უკეთესია. თუმცა ის კი უდავოდ დავამტკიცეთ, რომ ჩვენც შეგვძლება ფეხბურთის თამაში. ჩემი აზრით, გავიმარჯვეთ იმიტომ, რომ არგენტინის ფეხბურთის ისტორიაში პირველად მოვემზადეთ სერიოზულად მსოფლიო ჩემპიონატისთვის. იმედს გამოვთქვამ, რომ ეს ტრადიციად იქცევა...

სანამ არგენტინაში ჩავიდოდით...

საბჭოთა სპორტულ ჟურნალისტთა ჯგუფში საქართველოდან შვიდი კაცი ვიყავით: „მართვეს“ რედაქტორი არჩილ გოგელია, საქართველოს ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სპორტული რედაქციის უფროსი რედაქტორი ნოდარ გუგუშვილი, ჟურნალ „ცისკრის“ რედაქტორი გურამ ფანჯიქიძე, საქართველოს სსრ სახალხო მხატვარი გიგლა ფირცხალავა, სპორტის მუშაკი არკადი არხანგელსკი, საქართველოს ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სპორტული რედაქციის გამგე დავით ქლიბაძე და ამ სტრიქონების ავტორი.

9 ივნისს დღის სამის ნახევარზე ჩვენი ილ-62 შერემეტიევოს აეროპორტის ბეტონის ბილიკიდან აფრინდა და 3 საათისა და 15 წუთის შემდეგ დაჯდა ლუქსემბურგში — ზღაპრულად მწვიდ, წყნარ, სუფთა და კოპწია აეროპორტში. ერთი საათის შესვენების შემდეგ კვლავ ფრენა, ამჯერად თითქმის ორსაათიანი, და — მადრიდი! ესპანეთის დედაქალაქი ისეთი კოკისპირული წვიმიტა და ჰეჰა-ქუხილით შეგვხვდა, რომ თვითმფრინავიდან ცხვირი ვერ გავყავით. მხოლოდ ნახევარი საათის შემდეგ ჩვენს თვითმფრინავს ავტობუსი მოაღდა და აეროპორტის შენობისკენ წაგვიყვანა.

დავბინავდით საკმაოდ კომფორტულ სასტუმრო „ლუც პალა-
ციოში“. ამინდი არ გამოკეთებულა, მთელი დამე წვიმდა...

მადრიდში ჩვენი მასპინძლობა იქისრა ესპანეთის ავიაკომპანია
„იბერია“, რომელსაც აგერ უკვე რამდენიმე წელაწადია საქმიანი
ურთიერთობა აქვს საბჭოთა „აეროფლოტთან“ — გახსნილია რე-
გულარული ავიანაზი მოსკოვი — მადრიდი — მოსკოვი. „იბერიას“
ყურადღება არ დაუკლია ჩვენთვის, ჩინებულად გვიმასპინძლა ჰაერ-
შიც და ხმელეთზეც. დს-10 („დუგლას-10“) წარმოუდგენელი მასშ-
ტაბების, ვეებერთელა თვითმფრინავია. სწორედ მან შეიხიზნა 300-
მდე მგზავრი, ეკიპაჟის წევრებსა და სტიუარდებისა და სტიუარდე-
სების მრავალრიცხოვან რაზმზე რომ არაფერი ვთქვათ. ეს თანამედ-
როვე სამსართულიანი შენობისოდენა თვითმფრინავი საოცარი სიმ-
სუბუქით მოსწყდა ასაფრენ ბილიკს და გეზი არგენტინისკენ აიღო.
მაგრამ, სანამ აფრინდებოდა...

... გამგზავრებათან დაკავშირებული ყველა პროცედურა ვა-
ვიარეთ და დიდ დარბაზში მოვიყარეთ თავი. ფანჯრებიდან ჩანდა ეს
ჩვენი დს-10, ჩამოწოლილ ბინდში ზღაპრულად განათებული თვით-
მფრინავი. რომელსაც მუცლის ქვეშ მესამე, დამატებითი შასი ჰქონ-
და ჩამოშვებული. გავიდა ერთი საათი, ლოდინი უკვე უსიამოვნო
გახდა, მაგრამ თვითმფრინავში ჩასასხდომად არავინ გვიხმობდა. გა-
ვიდა კიდევ რამდენიმე საათი... და აი, გარეთ გვიხმობენ, მაგრამ
თვითმფრინავისკენ კი არ მივყავართ, არამედ იქვე ახლოს მოედან-
ზე გვიყრიან თავს, სადაც ამ რეისის მგზავრთა ჩემოდნები და ჩან-
თები აწყვია. რიგრიგობით ვაჩვენებთ ჩვენს ბარგს და თვითმფრინა-
ვი თავიდან იტვირთება.

მერე შევიტყვეთ, რომ ვილაც დამთხვეულს პოლიციანში დაურე-
კავს და უთქვამს, ბუენოს-აირესის თვითმფრინავში პერონისტებმა
ბომბი შეიტანესო. ბომბის ძებნა რამდენიმე საათს გაგრძელდა. ჩვენ-
გან არავინ იცოდა, იპოვეს ის ოხერი ბომბი თუ არა, მაგრამ, რახან
უკვე ტრაპზე ავდიოდით, ყველაფერი მოგვარებული ჩანდა. მერე
ჰაერში, ოკეანის თავზე, ერთმანეთს დიდხანს ვეხუმრებოდით იმ სა-
იღუმლო ბომბის გამო. წეჰდეგ ისიც დანგავიწყა საუცხოო შომ-
სახურებამ, კინოეკრანზე გაშვებულმა ფერადმა ფილმმა, მშვენიერ-
მა მუსიკამ, ყურზე მიდებული პატარა აპარატით რომ ვინაშენდით,
ვისაც რა სურდა (სახელურზე დამაგრებული გადამრთველით შეგეძ-

ლოთ ნებისმიერი მუსიკა მოგესმინათ — სიმფონიურა, კლასიკური, საოპერეტო, ჯაზური... 11 არხი — 11 პროგრამა!).

სხვათა შორის, ჩვენი რეპით ბუენოს-აირესში მოფრინავედა ავიაკომპანია „იბერიის“ პრეზიდენტი. როცა დარბაზში საათი სააფს მისდევდა, არაოფიციალურად გვითხრეს, პრეზიდენტმა მოულოდნელად არგენტინაში გაფრენა გადაწყვიტა და მას ველოდებითო. ეს, რა თქმა უნდა, ყოვლად დაუჭერებელი იყო. როგორ შეიძლება ამდენი ხალხი ამდენ ხანს თუნდაც თვით პრეზიდენტმა ალოდინოს?! (აბა, ბომბს ვეძებთო, ხომ არ გვეტყოდნენ). მაგრამ, რა ექნათ.

ბუენოს-აირესამდე თითქმის 16 საათს ვიფრინეთ. ეს უზარმაზარი თვითმფრინავი განსაკვიფრებელი ოსტატობით, თითქმის შეუმჩნევლად ჯდებოდა მიწაზე — გზად გაეჩერდით რიო-დე-ჟანეიროში, სან-პაულუში და ასუნსიონში.

11 ივნისს საღამოს, როგორც იქნა, ჩაფრინდით ბუენოს-აირესში. იმ დღეს დამთავრდა წინასწარი, ჯგუფური ტურნირები...

რა მოხდა ჯგუფებში?

როგორც ცნობილია, ფიფა-ს შტაბბინაში მოეწყო მსოფლიოს XI ჩემპიონატის ფინალისტთა წილისყრა — 16 გუნდი ოთხ ჯგუფში განაწილდა. გამონაკლისს წარმოადგენდა ოთხი ნაკრები, რომლებიც წინასწარ განთესეს ამ ჯგუფებში. ესენი იყვნენ: არგენტინა, გფრ, ბრაზილია და ჰოლანდია. შემდგომ ამ ოთხეულს დაემატა იტალიის ნაკრები, რომელსაც პირველ ჯგუფში მიუჩინეს ბინა.

წილისყრამ ასეთი შედეგები მოგვცა:

I ჯგუფი — არგენტინა, იტალია, უნგრეთი, საფრანგეთი;

II ჯგუფი — გფრ, პოლონეთი, მექსიკა, ტუნისი;

III ჯგუფი — ბრაზილია, ესპანეთი, შვეცია, ავსტრია;

IV ჯგუფი — ჰოლანდია, შოტლანდია, პერუ, ირანი.

სურათის სისრულისთვის გაგახსენებთ ჩემპიონატის პირველი ეტაპის კალენდარს.

1 ივნისი. გფრ — პოლონეთი

2 ივნისი. არგენტინა — უნგრეთი

საფრანგეთი — იტალია

ტუნისი — მექსიკა

- 8 ივნისი. ესპანეთი — ავსტრია
 შვეცია — ბრაზილია
 პერუ — შოტლანდია
 ირანი — პოლანდია
- 6 ივნისი. არგენტინა — საფრანგეთი
 იტალია — უნგრეთი
 პოლონეთი — ტუნისი
 მექსიკა — გერ
- 7 ივნისი. ავსტრია — შვეცია
 ბრაზილია — ესპანეთი
 შოტლანდია — ირანი
 პოლანდია — პერუ
- 10 ივნისი. იტალია — არგენტინა
 საფრანგეთი — უნგრეთი
 მექსიკა — პოლონეთი
 ტუნისი — გერ
- 11 ივნისი. შვეცია — ესპანეთი
 ბრაზილია — ავსტრია
 პერუ — ირანი
 შოტლანდია — პოლანდია

როგორც კი ტელევიზიამ, რადიომ და პრესამ სამყაროს წილის-
 ყრის შედეგები ამცნეს, მყისვე პროგნოზების 'კორიანტელი დადგა.
 ჟურნალისტები და ფეხბურთის მიმომხილველები უპირველეს ყოვ-
 ლისა ფინალის მონაწილე გუნდების მწვრთნელებს დაესივნენ, მათი
 აზრი აინტერესებდათ. იმ დღეებში პირდაპირ სტერეოტიპად იქცა
 შეკითხვა, რომლითაც მწვრთნელებს მიმართავდნენ: „კმაყოფილი
 ხართ თუ არა წილისყრის შედეგებით?“

პასუხები, ცხადია, სხვადასხვანაირი იყო. ზოგიერთმა მწვრთნელ-
 მა საერთოდ თავი აარიდა პასუხის გაცემას, ზოგიც საკმაოდ ორჭო-
 ფულად უპასუხებდა ცნობისმოყვარე ჟურნალისტებს. ალბათ მარ-
 თალი იყო არგენტინელი მიმომხილველი ხ. მალდონადო, როცა გა-
 ნაცხადა, მწვრთნელები მუდამ როდი ამბობენ იმას, რასაც ფიქრო-
 ბენო...

ამიტომ, ჩემი აზრით, გაცილებით საინტერესო იყო პელეს პროგნოზი, რომელიც „ფრანს ფუტბოლმა“ გამოაქვეყნა: „შესაძლოა, ეცდები, მაგრამ, ჩემი შეხედულებით, საუკეთესო ოთხეულს შეადგენენ ბრაზილია, იტალია, გფრ და არგენტინა“ (გუნდების თანამიმდევრობას ყურადღებას ნუ მიაქცევთ).

როგორც ხედავთ, შეცდომა მინიმალურია — დასავლეთ გერმანიის ნაკრების ნაცვლად ოთხეულში ჰოლანდიის გუნდი აღმოჩნდა.

რაც შეეხება ჯგუფებში საუკეთესოებს, პელემ ეს საკითხი ასე გადაჭრა: I ჯგუფი — იტალია, არგენტინა; II — პოლონეთი, გფრ; III — ბრაზილია, შვეცია; IV — შოტლანდია, ჰოლანდია.

აქ წეცდომა მეტია: ფინალური ეტაპის მიღმა დარჩნენ შვეციისა და შოტლანდიის ნაკრები კოლექტივები.

არანაკლებ საინტერესოდ მეჩვენება თბილისის „დინამოს“ ცენტრალური თავდამსხმელის დავით ყიფიანის მოსაზრებები, რომლებიც მან XI მსოფლიო ჩემპიონატის დაწყებამდე დიდი ხნით ადრე პოლონეთის ცენტრალური სპორტული გაზეთის „პშეგლონდ სპორტოვის“ ფურცლებზე დაბეჭდილ ინტერვიუში გამოთქვა.

დ. ყიფიანმა ზედმიწევნით ზუსტად განჭვრიტა არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატის არსი და ხასიათი. მან დაბეჭდვით თქვა, შორეული არგენტინის სტადიონებზე გაიმარჯვებს შემტევი ფეხბურთი და ყველა გუნდმა, რომელსაც წარმატების მოპოვება სურს, უქველად სამი თავდამსხმელით უნდა ითამაშოსო.

რაც შეეხება, ასე ვთქვათ, ტრადიციულ პროგნოზებს (ვინ გაიმარჯვებს, საუკეთესო ოთხეული და ა. შ.), რაც, ალბათ, უფრო ნაკლებ მნიშვნელოვანია, დ. ყიფიანმა აქაც საკმაო სიზუსტე გამოიჩინა და, პელესი არ იყოს, მხოლოდ ორი შეცდომა დაუწვა — ფინალური ეტაპზე გაიყვანა არგენტინა, იტალია, გფრ, პოლონეთი, ბრაზილია, ესპანეთი, ჰოლანდია, შოტლანდია.

დ. ყიფიანმა მაშინ გამოთქვა მოსაზრება, რომ ჩემპიონის ოქროს მედლებისთვის ბრძოლა ხუთ გუნდს შორის გაჩაღდება. სწორედ მის მიერ დასახელებულმა ხუთმა ნაკრებმა დაიკავა გათამაშებაში პირველი ხუთი ადგილი: არგენტინამ, ჰოლანდიამ, ბრაზილიამ, იტალიამ, გერმანიის ფედერაციულმა რესპუბლიკამ.

XI მსოფლიო ჩემპიონატის პირველმა მატჩმა ერთგვარად გააწვინა ფეხბურთის მოყვარულები: ვერც მსოფლიოს ჩემპიონმა — გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრებმა, ვერც წინა, X

გათამაშების შესაბამე პრიზიორმა — პოლონეთის ეროვნულმა გუნდმა ვერ გამოავლინეს ჩვეული შემტევი სულისკვეთება (შემდეგში, სამწუხაროდ, აშკარად გამოჩნდა, რომ სიტყვა „ჩვეული“ აღარ შეეფერებოდა სინამდვილეს, ამ ორი გუნდის „ჩვეული“ თვისებებიდან თითქმის აღარაფერი დარჩა) და საკმაოდ ულაზათო ფეხბურთი წარმოგვიდგინეს. ისიც ანგარიშგასაწევია, რომ იმ დღეს, 1 ივნისს, „რივერ პლეიტს“ სტადიონზე საზეიმო ვითარებაში, დიდი ზარზეიმით გაიხსნა ჩემპიონატი და ამ სადღესასწაულო ცერემონიალში მონაწილეობის პატივი სწორედ დასახელებულ ორ გუნდს ხვდა. ცხადია, ამას არ შეეძლო დადი არ დაესვა მოასპარეზეთა ნერვული სისტემისთვის, ფეხბურთელთა ფსიქიკისა და საბრძოლო მზადყოფნისთვის. მოგეხსენებათ, ნებისმიერი საქმის დაწყება მუდამ ერთიორად ძნელია და საწერვიულო. შეიძლება ამიტომაც არის, რომ 1966 წლიდან მოყოლებული დღემდე მსოფლიო ჩემპიონატების პირველი მატჩები, როგორც წესი, ნულოვანი ფრეთი მთაერდება: მსოფლიოს VIII ჩემპიონატი (1966 წელი, ინგლისი): ინგლისი — ურუგვაი, IX ჩემპიონატი (1970, მექსიკა): მექსიკა — სსრ კავშირი, X ჩემპიონატი (1974, გფრ): ბრაზილია — იუგოსლავია, XI ჩემპიონატი (1978, არგენტინა): გფრ — პოლონეთი.

ჩემპიონატის გახსნის დღეს ერთი, ეგრეთ წოდებული „გახსნის მატჩის“ ჩატარებას ინგლისში, VIII გათამაშებაში ჩაეყარა საძირკველი. ამ სიახლემ, როგორც წლებმა და ოთხმა ჩემპიონატმა გვიჩვენა, ვერ გაამართლა: ეს სრულიად ზედმეტი „პრიორიტეტი“ მეტისმეტად მძიმე ტვირთია მატჩის მონაწილე ორივე გუნდისთვის. სწორედ ამიტომ, არგენტინაში ეურნალისტები და სპეციალისტები სულ უფრო დაჟინებით ლაპარაკობდნენ VIII მსოფლიო ჩემპიონატამდე არსებული წესის აღდგენის აუცილებლობაზე, როცა ასპარეზობის პირველი კალენდარული დღე არაფრით განსხვავდებოდა სხვა დღეებისგან.

პირველად ეს აზრი დაებადა ჰ. წიონს, რომელიც დაეთანხმა იტალიელი მიმოშხილველის ენრიკო ჯაკომინის ნათქვამს, რომ 2 ივნისს ექვსი ნაკრების მონაწილეობით გამართულმა მატჩებმა მთლიანად გააქარწყლა „გახსნის შეხვედრით“ გამოწვეული უფერული პერსპექტივის შიში.

— დიას, მე მართალი ვიყავი. როგორც ჩანს, მომავალში უარი უნდა ვთქვათ „გახსნის მატჩზე“. ბოლო ოთხმა მსოფლიო პირველო-

ბამ დაგვანახა ასეთი ნაბიჯის აუცილებლობა და ჩემპიონატის ორგანიზატორებმა იგი უნდა გადადგან, — განაცხადა შიონმა.

უნდა ვივარაუდოთ, რომ 1982 წელს ესპანეთში ზემოაღნიშნული პრობლემა დადებითად გადაწყდება, რაც, ღრმად ვარ დარწმუნებული, ფეხბურთის ყველა მოყვარულს გაახარებს.

მე დასავლეთგერმანელთა ნაკრების ურყევი ქომაგი ვარ და პოლონელებთან ამ გუნდის შეხვედრამ უსიამოვნოდ ჩამაფიქრა. გფრის ნაკრების თამაშში, ცხადია, ძველებურ სიძლიერეს და სიმწყობრეს არ მოველოდი. თვით ისეთი გამოცდილი მწვრთნელიც კი, როგორც ჰელმუტ შიონია, ვერავითარი მანქანებით ვერ აინახლაურებდა ესოდენ დიდ დანაკლისს — მის გუნდში ხომ აღარ იყვნენ ბეკენბაუერი, გერდ მიულერი, ოვერატი, ზრაიტნერი, ნეცერი, გრაბოვსკი?..

ეს ბრწყინვალე „თანავარსკვლავედი“ ერთს კი არა, რამდენიმე გუნდს ეყოფოდა!

შიონი „იზიარებდა“ ჩემ აზრს. მან პირდაპირ ასე თქვა:

— დიახ, ჩვენი დღევანდელი ნაკრები ძველს ჩამოუვარდება, მაგრამ მას შეუძლია თანდათან უმატოს თამაშს ტურნირის მსვლელობაში. ხანგრძლივი ეროვნული ჩემპიონატის გამო ჩვენ ჯერჯერობით ვერ მივალწიეთ იდეალურ ფიზიკურ ფორმას, მაგრამ, ვიმეორებ, შეგვიძლია შეჯიბრების პერიოდში მივალწიოთ მზადყოფნის პიკს.

ეს მოსაზრება მაიმედებდა, მაგრამ, სამწუხაროდ, იგი არ გამართლდა, რაზეც მოგვიანებით გვექნება ლაპარაკი.

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ პოლონეთის ნაკრების მწვრთნელმა იაცეკ გმონმა პირველი მატჩის წინ ჟურნალისტებს თავის ფეხბურთელებთან საუბრის ნება არ დართო.

— მატჩის შემდეგ ჟურნალისტებს შეუძლიათ ვისთანაც სურთ, თუნდაც დაუსრულებლად ილაპარაკონ. ახლა კი მოთამაშეებმა გონება უნდა მოტკიბონ და მხოლოდ ფეხბურთზე იფიქრონ.

მაგრამ, როგორც იცით, ვერც ამან უშველა პოლონელებს. შესაძლოა, გმონი მართალიც იყო, მაგრამ მხოლოდ ფიქრით, ცხადია, გუნდი ფონს ვერ გავიდოდა. აქვე უნდა ითქვას, რომ პოლონელთაგან მშვენიერი თამაშით მოგვაწონეს თავი ნაკრების დებოუტანტებმა — 20 წლის ნავალკამ და 22 წლის ბონიეკმა.

XI მსოფლიო ჩემპიონატის პირველი გოლი 2 ივნისს გავიდა მარ-დელ-პლატის სტადიონზე, სადაც ერთმანეთს შეხვდნენ იტალიისა და საფრანგეთის ნაკრები გუნდები. საფრანგეთის გუნდის მარცხენა გარემარბმა სიქსმა უსწრაფესი გარღვევის შემდეგ ბურთი ცენტრ-ფორვარდ ლაკომბს მიაწოდა, ამ უკანასკნელის თავური დარტყმა კი უნაკლო იყო — 1:0. ეს მოხდა თამაშის 38-ე წამზე! (ჩემპიონატის შემდეგ ლაკომბმა მიიღო იაპონიის სახელგანთქმული ფირმის „სეიკოს“ მიერ დაწესებული საგანგებო პრიზი — 2300 დოლარად ღირებული ოქროს საათი „ყველაზე სწრაფი გოლისთვის“. მეორე პრიზი ხვდა პერუელ ველასკესს, რომელმაც ირანელთა კარში გაიტანა ბურთი თამაშის დაწყებიდან 1 წუთისა და 51 წამის შემდეგ. საპრიზო ექვსეულში მომდევნო ადგილებზე არიან აბრამჩიკი (გფრ), ბრანდტსი (პოლანდია), საბო (უნგრეთი), შახნერი (ავსტრია). ლაკომბის მომდევნო ხუთეულის ყოველ წევრს გადასცეს „სეიკოს“ ფირმის საგანგებოდ ამ შემთხვევისთვის გაკეთებული კვარცის ძვირფასი ქრონომეტრები).

მარ-დელ-პლატის სტადიონზე მოსული 42 ათასი გულშემატკივრიდან 35 ათასი იტალიური წარმოშობის ადგილობრივი მცხოვრები იყო. ასე რომ, იტალიელი ფეხბურთელები თავს თითქმის შინ გრძნობდნენ. მაგრამ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, პირველივე წუთზე ლაკომბის ულამაზესმა გოლმა მთელი სტადიონი დააშინჯა. აქვე ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ გოლის გამო ადგილის შერჩევის დიდოსტატა, მეკარე ძოფს საყვედურს ვერავინ ეტყოდა. ლაკომბი უზუსტესად, უძლიერესად და უსწრაფესად მოქმედებდა.

— ლაკომბმა ბურთი რომ წაეგდო, თვალთ დამიბნელდა და რამდენიმე წუთს ველარაფერს ვხედავდი, — თქვა შესვენებისას „სკუაღრა ამურას“ ყოფილმა ვარსკვლავმა ლუიჯი რივამ. რივას მართლაც ჰქონდა შემოფოთების მიზეზი. საფრანგეთის ნაკრები შესანიშნავად თამაშობდა და პირველ ნახევარ საათს აშკარად დაჯაბნა მეტოქე. მიუხედავად იმისა, რომ პლატინის თამაში არ გამოუვიდა (მას ფეხი არ გაანძრევინა ტარდელიმ), საფრანგეთის ნაკრები მაინც გააზრებულად, კომბინაციურად, მწვავედ და, რაც მთავარია, სწრაფად მოქმედებდა. თამაშის სადავეები ხელთ იგდო 30 წლის ვეტერანმა ანრი მიშელმა, რომელიც ბრძენი ღირიყორივით ხელმძღვანელობდა გუნდის ყოველ რგოლს;

გარდატეხა დაიწყო 29-ე წუთზე, როცა იტალიის ნაკრების დე-ბიუტანტმა, 21 წლის როსიმ გამოიყენა კაუზიოს ჩინებული გადაცე-მა და ანგარიში გაათანაბრა — 1:1 (სხვათა შორის, ვიჩენცელი პრო-ვინციელი ბიკის პაოლო როსის შეყვანა ძირითად შემადგენლობა-ში ერთობ საეჭვო იყო. ამის წინააღმდეგ ილაშქრებდნენ ტურინელი არისტოკრატები, მათ აზრს, გინდა არ გინდა, ანგარიში უნდა გაუ-წიო. მაგრამ ბეარზოტი უფრო შორსმჭვრეტელი გამოდგა — იგი მტკიცედ იდგა თავის სიტყვაზე და როსიმაც არ გააწბილა მწვრთნე-ლის იმედები. უფრო მეტიც: იგი X.I მსოფლიო ჩემპიონატის მეო-რე ფეხბურთელად აღიარეს, იტალიელთა შორის ყველაზე ძვირად შეაფასეს და თავად შეუერთდა... ტურინელ არისტოკრატებს: „იუ-ვენტუსის“ მესვეურებმა „ლანეროსის“ საზღაპრო თანხა — 5 მი-ლიარდი ლირა გადაუხაღეს და როსი იყიდეს).

ამ გოლმა დააწყნარა იტალიელები, მათს მოქმედებას დამაჯე-რებლობა შემატა და დარჩენილ 15 წუთში თანდათან გამოიკვეთა „სკუადრა აჭურას“ ერთგვარი უპირატესობა.

შესვენების შემდეგ ბეარზოტმა ანტონიონის ნაცვლად მინდორ-ზე ძაკარელი გამოიყვანა. მწვრთნელს ამ შეცვლამაც გაუმართლა: ძაკარელი სულ 6 წუთის გამოსული იყო, როცა უძლიერესი დარტყ-მით დააწინაურა თავისი გუნდი და გამარჯვებაც მოუტანა.

XI მსოფლიო ჩემპიონატის წინ საფრანგეთის ნაკრებთან შინ ფრედ (2:2) ნათამაშევი ამხანაგური მატჩის შემდეგ ბეარზოტმა თქვა:

— დღეს ჩვენ აღარ გვყავს ისეთი ვარსკვლავები, როგორიც იყვნენ რივერა, მაცოლა და რივა. ამიტომ სხვანაირად უნდა ვითამა-შოთ.

მწვრთნელმა თავისი ფეხბურთელების აშკარა წეუფასებლობა გამოიჩინა. იქნებ ეს რალაც „პედაგოგიური“ მოსაზრებებით იყო ნაკარნახევი? ასეა თუ ისე, ზემოდასახელებულ ვარსკვლავებს არა-ფერში უღებენ ტოლს ბენეტი, ტარდელი, კაუზიო, როსი, ბეტევა...

ასევე არ ვეთანხმები შვეციის 1958 წლის მსოფლიო ჩემპიონა-ტის საუკეთესო ბომბარდირს და, საერთოდ, მსოფლიო პირველო-ბათა რეკორდსმენს „ამ დარგში“, ფრანგ ჟიუსტ ფონტენს, რომელ-მაც ამ დიდებული მატჩის შემდეგ განაცხადა:

— ეს იყო ძალიან ლამაზი, ტემპიანი, ტექნიკური თვალსაზრი-სით სრულყოფილი მატჩი ურიცხვი კომბინაციითა და მახვილგონივ-რული ინდივიდუალური მოქმედებით, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩემთვის

ნათელი გახდა, რომ ჩვენი გუნდი ჯერ კიდევ არ არის მომწიფებული ასეთი რანგის ტურნირებში წარმატების მოსაპოვებლად.

როგორ გეკადრებათ! ნებისმიერ სხვა ჯგუფში საფრანგეთის ნაკრები უეჭველად მოიპოვებდა შემდგომი ეტაპის საგზურს, მერე კი ვინ იცის, რა მოხდებოდა.

ბურთი მრგვალიაო, ამბობენ...

ჩემი მოსაზრების სისწორე ფრანგებმა შემდგომ უნგრელებთან გამართულ, ასე ვთქვათ, უპერსპექტივო შეხვედრაშიც დაადასტურეს, გაიმარჯვეს და ღირსეულად დატოვეს ჩემპიონატი.

მე ბევრჯერ მინახავს იტალიის ნაკრების თამაში (რაც უნდა იყოს, ეს „ჩემი“ მეოთხე მსოფლიო ჩემპიონატი გახლდათ), მაგრამ ასეთი სიამოვნება, არ შემეშინდება ამ სიტყვებისა, ამგვარი ესთეტიკური ტკბობა ამ გუნდს ჩემთვის არასოდეს მოუნიჭებია. პირაქით, მუდამ მალიზიანებდა იტალიელთა ყბადაღებული „კატენაო“, მახვილის გადატანა ყოვლად დაუფარავ დაცვაზე, რომლის წყალობითაც „სკუადრა აძურას“ ნაკრებიცა და ამ ქვეყნის საკლებო გუნდებიც მართლაც აუღებელ ციხესიმაგრეს წარმოადგენდნენ.

ახლა კი... სადღა იყო ეს „კატენაო“?! კოხტად გამოწყობილი, მშვენიერი შესახედავი ვაჟკაცები მწვანე მინდვრის ნამდვილი რაინდები იყვნენ — უშიშარნი, მიზანმიმსწრაფნი, მოქნილნი, მოხერხებულნი, თავდაქერილნი, მეტოქის მიმართ თავაზიანნი. და, თქვენ წარმოიდგინეთ, უაღრესად შემტევნი და დაულალანნი! ტექნიკაა და იმპროვიზაციაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია. ეს თვისებები იტალიელ ფეხბურთელებს სისხლსა და ხორცში აქვთ გამჯდარი.

მაგრამ ისე ნუ წარმოიდგენთ საქმის ვითარებას, თითქოს ყოველივე ეს მწვრთნელმა ენცო ბეარზოტმა ჯადოსნური ჯოხის ერთი აქნევით მოახერხა. იტალიელთა ამგვარი თამაზი ფეხბურთში ჩახედული კაცისთვის მოულოდნელი არ უნდა ყოფილიყო. ნაკრები ასე სათამაშოდ მომართა იტალიის ჩემპიონმა — ტურინის „იუვენტუსმა“, რომლის ბრწყინვალე იერიშების ძალაც საკუთარ ტყავზე გამოსცადეს დონეცის „შახტიორის“ ფეხბურთელებმა უეფა-ს თასის გათამაშებაში 1973 წელს. არ დაგავიწყდეთ, წლევანდელ ნაკრებში „იუვენტუსიდან“ 9(!) კაცი იყო.

ვიმეორებ, იმ დღეს ფრანგებმაც ჩინებულად ითამაშეს, მაგრამ დამარცხდნენ. ეს იყო მშვენიერი, უაღრესად მიზიდაველი და ემოციური მატჩი. რა საწყენია, რომ საფრანგეთის საუტზოო გუნდმა

შემდგომში თავი ვერ დააღწია პირველი ჯგუფის, ჩემი აზრით, ყველაზე „ძნელი“ ჯგუფის, მრისხანე მანქანის კბილებს.

სკანდალური გამოდგა 2 ივნისს ბუენოს-აირესში გამართული მატჩი, სადაც ერთმანეთს შეხვდნენ მასპინძელი ქვეყნისა და უნგრეთის ეროვნული გუნდები. სანამ ამ შეხვედრაზე დავიწყებდეთ ლაპარაკს, მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ მსოფლიოს XI ჩემპიონატში ყველაზე ძლიერი იყო არგენტინის ნაკრები. მაგრამ ამ დასკვნამდე პირადად მე გათამაშების მიწურულს მივედი, მანამდე კი... ჩემპიონატი არგენტინის გუნდმა ერთობ უღიმღამოდ დაიწყო, ლათინური ამერიკის ფეხბურთისთვის ნიშანდობლივ ყაიდაზე: სიმულაციის კარგა გვარიანი დოზით, არტისტული მანქვა-გრეხით, მიწაზე კოტრიალით... სწორედ ამ, ასე ვთქვათ, პროვოკაციული საქციელის მსხვერპლი გახდა უნგრეთის ნაკრები, როცა პორტუგალიელმა მსაჯულმა გარიდომ მინდვრიდან გააძევა მისი ორი საუკეთესო მოთამაშე — ტორიოჩიკი და ნილაში. ერთი წუთითაც არ იფიქროთ, თითქოს ოღნავ მაინც ვამართლებდე მინდვრიდან გაძევებულთ. ისინი აპყვნენ ქვენა გრძობებს, წამოეგენ არგენტინელთა ანკესზე და აშკარად ხულიგნურად მოიქცნენ. მაგრამ მსაჯის ამგვარ გადაწყვეტილებას მაინც დიდად შეუწყო ხელი არგენტინელთა „არტისტიზმმა“ და საკმაოდ მეტყველმა მიმიკამ მეტოქესთან შეხლა-შემოხლის დროს.

ნილაშისა და ტორიოჩიკის გაძევებით უნგრეთის ნაკრებს, ფაქტიურად. ჯვარი დაესვა — გუნდს ხერხემალი გადაუტყდა. მიუხედავად ამისა, უნგრელთა მწვრთნელს ლაიომ ბაროტის მატჩის შემდეგ გამართულ პრეს-კონფერენციაზე წუთითაც არ დაუკარგავს წონასწორობა, თავი ღირსეულად ეპირა და ჟურნალისტთა შეკითხვაზე, რამდენად სამართლიანად მიგაჩნიათ მსაჯის განაჩენიო, ასე უპასუხა:

— მინდორზე მსაჯს გამოაქვს გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების შესახებ მსჯელობა მე მუდამ უსარგებლო საქმედ მიმაჩნდა.

ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ უაღრესად მძაფრ და დამაბულ მატჩში ანგარიში უნგრელებმა გახსნეს. მათ მწვავედ შეუტიეს მეტოქეს და მე-10 წუთზე თავდამსხმელმა ჩაპომ მწვენიერად გამოიყენა არგენტინელთა მეკარე ფილოლას შეცდომა. აქვე დავსძენ, რომ ფილოლი შემდგომში მხოლოდ ერთხელ შეეცდა, როცა ფინალურ მატჩში სწრაო პოზიცია ვერ შეაჩრია რენსენბრინკის ელვისებური გარ-

ღვევის დროს. ხომ გახსოვთ ეს საბედისწერო დარტყმა 90-ე წუთზე?.. ჟურნალისტთა და სპეციალისტთა ნაწილმა პოლანდიელი ფორვარდი მაშინ დაუნდობლად გააკრიტიკა ამ დარტყმის გამო (4-5 სანტიმეტრი მარჯვნივ, და გოლი იქნებოდაო!), მაგრამ სხვა ფეხბურთელი ამდენსაც რომ ვერ შეძლებდა?! ეს მხოლოდ რენსენბრინკმა მოახერხა თითქმის პირითი ხაზიდან სწრაფად მოძრავი ბურთის მოთვინიერება... მეტის გაკეთება შეუძლებელი იყო.

...არგენტინელებმა თანაფარდობა საკმაოდ მოკლე დროში, 8 წუთში აღადგინეს, მერე კი, უკვე მატჩის მიწურულს ბერტონიმ გამარჯვება მოუტანა თავის გუნდს.

I ტურში იშვა პირველი სენსაციაც: ტუნისის ნაკრებმა ანგარიშით 3:1 სძლია მექსიკის ეროვნულ გუნდს. ტუნისელებმა შემდგომშიც დაამტკიცეს, რომ მართლაც საუცხოოდ თამაშობენ ფეხბურთს, მათს არსენალშია თანამედროვე ტექნიკისა და ტაქტიკის ყველა იარაღი.

არგენტინისა და სხვა ქვეყნების ჟურნალ-გაზეთებში ტუნისელთა გამარჯვებას, როგორც ვთქვით, სენსაციური უწოდეს, მაგრამ ეს წარმატება ოდნავაც არ გაკვირვებია ტუნისის ნაკრების მწვრთნელს მ. ჩეტალისს. ესაა, რომ მან სიტყვა არ შეასრულა: პირველი მოგების შემდეგ არ მოიპარსა უხვად მოწვებული წვერი. არ გაემტყუნება: წვერი კი არა, თავიც დაავიწყა ალბათ მექსიკელებთან მატჩში გამარჯვებით გამოწვეულმა სიხარულმა.

სამაგიეროდ, ტუნისელთა ამ გამარჯვებამ მეტისმეტად ჩააფიქრა პოლონელი ფეხბურთელები და მათი მწვრთნელი. მაგალითად, პოლონეთის ნაკრების კაპიტანმა კაზიმეჟ ლეინამ პირდაპირ განაცხადა:

— თურმე ჩვენს ჯგუფში აუტსაიდერები არ ყოფილან.

სან-მარტინის კულტურის ცენტრში

ნაცრისფერი მარმარილოთი, ბეტონითა და მინით ნაგებ ამ ვეებერთელა შენობას თითქმის მთელი კვარტალი უჭირავს. მთავარი შესასვლელი კორიენტესის ქუჩიდანაა, მაგრამ არც პრეს-ცენტრის სადარბაზო შესასვლელია სარმიენტოს ქუჩიდან მეორეხარისხოვანი. გრანიტის კოლონების ქვეშ დიდი ღია პოლია, რომლის ერთ მხარეს ქვევით ჩამავალ კიბეებს სააკრედიტაციო დარბაზში შევყავართ,

მარცხნივ ზევით კი რამდენიმე საფეხურია და — უზარმაზარი დარბაზები: პირველ სართულზე — ადგილობრივი ტელეფონები, ბანკის ფილიალი, სუვენირების მაღაზია, თარჯიმნების კოხტა ფორმის კოსტიუმებში გამოწყობილი ქალიწვილების ადგილსამყოფელი, მეორე სართულზე — საბეჭდი მანქანების სარბიელი, ტელექსები, ტელეტაიპები, ფოსტა-ტელეგრაფი, ფოტოლაბორატორიები, საერთაშორისო ტელეფონებისა და ტელევიზორების გრძელი მწკრივები, ბუფეტი და ათასი სხვა სამსახურისთვის განკუთვნილი ოთახები. მეექვსე სართულზე ერთ დიდ დარბაზში დგას კინოეკრანისოდენა ტელედანადგარი ფერადი გამოსახულებით (ფერადი ტელეგადაცემები არგენტინაში მსოფლიო ჩემპიონატამდე არ იყო. ეს საკითხი მასპინძლებმა ამ ასპარეზობისთვის მოაგვარეს იაპონელ სპეციალისტთა დახმარებით. მართალია, ფული ბევრი დაიხარჯა, მაგრამ იაპონელებმა მათთვის ჩვეული კეთილსინდისიერებით იმუშავეს და საბოლოოდ ყველა კმაყოფილი დარჩა).

მთავარი პრეს-ცენტრის ყოველ შესასვლელთან პოლიციელები დგანან და მშვიდად გვდარაჯობენ თუ გვითვალთვალებენ. პოლიციელები ახალგაზრდები არიან. და უკლებლივ ყველა უაღრესად დიდ ინტერესს იჩენს სამკერდე ნიშნების მიმართ. პრეს-ცენტრიდან ჩვენს სასტუმრო „მილანამდე“ ფეხით სამიოდე წუთის სავალია. ჩვენი სასტუმროს შესასვლელთანაც დგას პოლიციელთა წყვილი. როგორც დავასკენით, იქ მათი სადღეღამისო საგუშაგოა. „ჩვენი“ პოლიციელებიც აწკარად ამქლავნებენ სამკერდე ნიშნებისადმი ტრფიალს და ჩვენც, ცხადია, უზვად ვამარაგებთ მათ ამგვარი სუვენირებით. განსაკუთრებით დიდი მოთხოვნილებაა მომავალი ოლიმპიური თამაშებისადმი („მოსკოვი — 80“) მიძღვნილ სამკერდე ნიშნებზე.

როგორც ყოველთვის, ჟურნალისტთა შორის ახლაც იყვნენ სუვენირების გაცვლა-გამოცვლის — „ჩეინჯის“ უბადლო სპეციალისტები, რომლებიც ყოველ საღამოს სასტუმროში მდიდარი ნადავლით ბრუნდებოდნენ. და ამ ნადავლში ხშირად ნახავდით პოლიციელთა აქსესუარებს — სხვადასხვა ზომისა და ფორმის სასტვენებს, ქამრის ბალთებს, ქუდზე დასამაგრებელ ნიშანს... ერთ ჟურნალისტს მოძრაობის მარეგულირებელი კვერთხიც კი ჩაეგდო ხელში, მოსკოვის ოლიმპიადის სამკერდე ნიშანში გაეცვალა...

პოლიციელთა მყუდროება ერთხელაც არ დარღვეულა. მაშინაც კი, როცა ერთ ღამეს ჩვენი სასტუმროს წინ დიდი სიწრაფით მო-

მავალმა მსუბუქმა ავტომობილმა კარგა მაგრად გაჰკრა გვერდი მარჯვნივ მდგარ „სიტროენს“, იქვე მყოფ პოლიციელებს წარბიც არ შეუხრიათ, ადგილიდან არც კი დაძრულან, დინჯად შეჰყურებდნენ ასევე წყნარად მოლაპარაკე დამჯახებელსა და დაზარალებულს... ამ უკანასკნელებმა სწრაფად მოათავეს საქმე, დამჯახებელმა თავისი სავიზიტო ბარათი მისცა გვერდშეჰყვლეტილი „სიტროენის“ პატრონს, თავზიანად ჩამოართვა ხელი და გაშორდა „საგზაო, შემთხვევის“ ადგილს. მერე შევიტყვეთ, რომ არგენტინელი პოლიციელები საერთოდ არ ერევიან ამგვარ ინციდენტებში, თუ, ცხადია, საქმე მხოლოდ მანქანების დაზიანებით თავდება.

...დავუბრუნდეთ სან-მარტინის კულტურის ცენტრს, რომელსაც, უამრავი, პოლისა და ოთახის გარდა, ოთხი სათანადოდ აღჭურვილი დიდი თეატრალური სცენა და ტევადი დარბაზებიც აქვს. ერთ-ერთ ასეთ დარბაზში ჩატარდა 1971 წელს რობერტ ფიშერისა და ტიგრან პეტროსიანის საქადრაკო მატჩი მსოფლიო პირველობაზე.

პრეს-ცენტრში ჟურნალისტებს საკმაოდ ოპერატიულად ემსახურებოდნენ. საგანგებო მაგიდებზე მუდამ ეწყო ესპანურ, გერმანულ, ინგლისურ, ფრანგულ და იტალიურ ენებზე დაბეჭდილი მასალები — მატჩების ოქმები მატჩამდე და მატჩის შემდეგ, გუნდების შემაღვენლობები, ათასნაირი სტატისტიკური მონაცემები, ცნობები მოთამაშეთა დასჯისა და დისკვალიფიკაციის შესახებ, თამაშის შემდეგ გამართული პრეს-კონფერენციების ანგარიშები, ფიფა-ს დისციპლინური კომისიის გადაწყვეტილებები, მსაჯთა და მწვრთნელთა გამონათქვამები, ადგილობრივ პრესაში გამოქვეყნებული წერილების მიმოხილვა, სხვადასხვა ინფორმაცია...

უაღრესად მაღალ დონეზე იდგა საერთაშორისო სატელეფონო კავშირი (სხვათა შორის, ფინალური ეტაპის სხვადასხვა სამსახურში 10 ათასზე მეტი არგენტინელი იყო ჩაბმული. აქედან ყველაზე მრავალრიცხოვანი გახლდათ სატელეფონო და სატელექსო კავშირის მომსახურე პერსონალი — 400 კაცი). ასევე საუცხოოდ იყო მოგვარებული ჟურნალისტთა დასვენება-გართობის საქმე. მსურველებს თითქმის ყოველ საღამოს შეეძლოთ წასულიყვნენ მიღებაზე, კონცერტზე, ერთხელ კი აკრედიტებული ჟურნალისტების შორეულმა სეიარობამ იახტებით საყოველთაო აღტაცება გამოიწვია.

მატჩების დღეებში მთავარი პრეს-ცენტრიდან „რივერ პლეიტის“ სტადიონისკენ ყოველ ათ წუთში გადიოდა კომფორტული ავ-

ტობუსი წარწერით — პრესა. სიტყვამ მოიტანა და „მერსედესის“ ფირმამ მსოფლიოს XI ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტს 128 ასეთი დიდი ავტობუსი აჩუქა. ეს მშვენიერი ავტობუსები ჩემპიონატის მესვეურებმა პირველ ყოვლისა ფინალის მონაწილე გუნდებს დაუთმეს. ათასწიარად მოხატული ეს ავტობუსები „რივერ პლეიტის“ ერთ-ერთ გამოსასვლელთან ჩამწკრივდებოდნენ ყოველი მატჩის წინ და თავიანთ გუნდებს ელოდნენ. ავტობუსებს გვერდებზე დიდი ასოებით ეწერათ: „არგენტინა“, „პოლანდია“, „ტუნისი“, „ირანი“ და ასე, ფინალის მონაწილე თექვსმეტივე სახელმწიფოს სახელები...

ინამ ჯგუფური ტურნირების შესახებ

3 ივნისს გამართული ოთხი მატჩიდან ყველაზე საინტერესო ბრაზილიისა და შვეციის ეროვნული გუნდების შეხვედრა გამოდგა. თამაში მთელი 90 წუთის განმავლობაში უაღრესად მწვავე და დაძაბული იყო. შვედებმა არაფერში დაუდეს ტოლი თავიანთ მრისხანე მეტოქეს. უფრო მეტიც: კოლექტიური მოქმედებით, მიზანსწრაფვით, დაცვისა და სწრაფი კონტრიერიშების, საერთოდ, შეტევის ორგანიზაციით შვეციის ნაკრები სჯობდა კიდევ მსოფლიოს სამგზის ჩემპიონს. ბრაზილიელმა ყონგლიორებმა ტრადიციულად ბურთის ფლობის უზადო ტექნიკა გამოავლინეს, მაგრამ აკლდათ სიზუსტე დამამთავრებელ ფაზაში და, როგორც შექმდგომში გამოირკვა, აკლდათ ბომბარდირი, ფეხბურთელი, რომელიც ასევე ოსტატურად დააკვირგვინებდა თანაგუნდელთა მიერ გათამაშებულ მახვილგონივრულ კომბინაციებს.

ცხადია, ყოველივე ამის შემყურეს ძალაუვნებურად გაგახსენდებოდა ვავა და გარინჩა, პელე და ჟაირზინიო, ტოსტაო და გერსონი..

89-ე წუთზე ბრაზილიელებმა მარჯვენა ფლანგიდან კუთხურის ჩამოწოდების უფლება მიიღეს. თავდამსხმელ ყილის ნაცვლად მინდორზე გამოსულმა მცველმა ნელინიომ ერთობ გააჭიანურა მიწოდება, ხან ოდნავ წინ დადო ბურთი, ხან ოდნავ უკან, ხან ცოტა მარცხნივ... მერე, როგორც იქნა, დაარტყა. მაღალ ბურთს კარგად შეუჩიხა ადგილი ზიკომ, ახტა და თავით დაარტყა. ბურთი შვეციის ნაკრების კარის ბადეში გაეხვია. ბრაზილიელთა სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, მაგრამ ეს აღტყინება უმაღლეს ჩააქრო უელსელი მსა-

ჯის კ. თომასის გადაწყვეტილებამ — გოლი არ ჩაითვალა, ვინაიდან ნელინიოს დარტყმისთანავე გაისმა თამაშის დამთავრების მაუწყებელი სასტვენის ხმა. წამშობებმა ზუსტად აღნიშნეს, რომ ზიკომ ბურთი გაიტანა მაშინ, როცა თამაში ნახევარი წამის დამთავრებული იყო. ამრიგად, ანგარიში უცვლელი დარჩა: ფრე — 1:1.

ბრაზილიელთა სასაოწარკვეთა უსაზღვრო იყო. მათს ბანაკში ისეთი იმედგაცრუება და გლოვა სუფევდა, რომ კუტინიო, ნოტაციონსა და კრიტიკის ნაცვლად, როგორც თავად განაცხადა, ამ „პატარა ბავშვების“ მოფერებასა და დაწყნარებას მოუწდებოდა.

მსაჯზე, ბოლოს და ბოლოს, თვით ბრაზილიელებიც ველარაფერს ამბობდნენ. თომასმა ხომ პირველი ტაიმის მიწურულს, ზუსტად 45-ე წუთის მიწურულს ჩათვალა რეინალდოს მიერ შვედების კარში გატანილი ბურთი! ტყუილი კი არ თქვა პელე: ამგვარი რანგის მატჩში, მით უმეტეს, შეხვედრის მიწურულს, როცა ანგარიში საყაიმო იყო, ნელინიოს ასეთი მაიმუნობის უფლება არ ჰქონდა.

შვეციის ნაკრების მწვრთნელმა გ. ერიკსონმა კი ეს მომენტი ასე შეაფასა:

— საჭირო იყო ბურთი ცოტა ადრე შეეგდოთ კარში. მორჩა და გაათავდა. მსგავსი ამბავი მომისმენია, მინახავს კიდეც და ამაში ვერავითარ საოცრებას ვერ ვხედავ: თამაში უსასრულოდ ხომ არ შეიძლება გაგრძელდეს.

სხვათა შორის, ამ შეხვედრაში დამყარდა „მსოფლიო რეკორდი“: შვედმა მცველმა ბ. ნორდკვისტმა 109-ედ დაიცვა ეროვნული ნაკრების ღირსება, ერთი მატჩით გადააძევა სახელგანთქმული ინგლისელი ცენტრალური მცველის ბობი მურის მაჩვენებელს.

რაოდენ მცდარია ზოგჯერ პირველი მატჩის მოგებით გამოწვეული დასკვნები! ამგვარ „სულსწრაფობას“ ხშირად გამოცდილი, მრავალ ბრძოლაში გამობრძმედილი სპეციალისტებიც კი იჩენენ.

როცა პერუს ნაკრებმა 3 ივნისს დაძაბულ ბრძოლაში ანგარიშით 3:1 სძლია შოტლანდიის გუნდს, გამარჯვებული კოლექტივის მწვრთნელმა, უსაზღვროდ ბედნიერმა კალდერონმა შესძახა:

— ჩვენ გავიმეორებთ 1970 წლას წარმატებას (მექსიკის მსოფლიო ჩემპიონატში პერუელებმა IV ადგილი დაიკავეს. — მ. კ.), ამაში დაარწმუნებული ვარ. შესაძლოა, სამეულშიც მოვხვდეთ.

როგორ მოეცარა პერუს ნაკრებს შემდგომში ხელი!

შოტლანდიის გუნდთან კი პერუელებმა მართლაც საუცხოოდ ითამაშეს, მაშინაც კი არ შედრკნენ, როცა მე-17 წუთზე ჯორდანმა მათს კარში პირველი (და, თურმე, უკანასკნელი) ბურთი მოათავსა. ამ მარცხს პერუს ნაკრებმა დაჟინებული იერიშებით უპასუხა და 43-ე წუთზე საწადელსაც მიადღწია: კუეტომ თანაფარდობა აღადგინა. შეპვენების შემდეგ კი კუბილასმა ორჯერ აიღო მეტოქეთა კარი — 3:1. მაგრამ ამ წარმატების ერთ-ერთ მთავარ ფაქტორად უნდა ვაღიაროთ... შოტლანდიელი მესონის მიერ გაფუჭებული პენალტი — მეორე ტაიმის დასაწყისში პერუს ნაკრების მეკარე კიროგამ მოიგერია თერთმეტმეტრიანი საჯარიმოს თეთრი წერტილიდან დარტყმული ბურთი. ამან პირდაპირ ფრთები შეასხა პერუელებს... შოტლანდიელებმა კი ყურები ჩამოყარეს.

იმ დღის სხვა მატჩებში ღირსშესანიშნავი არაფერი მომხდარა: ავსტრიის ნაკრებმა აჯობა ესპანელებს, ხოლო პოლანდიის ეროვნულმა გუნდმა — ირანელებს. მხოლოდ ორ მომენტს აღვნიშნავთ: პოლანდიელმა რენსენბრინკმა გააკეთა XI მსოფლიო ჩემპიონატის პირველი ჰეტ-თრიკი (სამი ბურთი გაიტანა ირანელთა კარში); მსოფლიო ჩემპიონატების ისტორიაში ერთი გუნდის შემადგენლობაში მანდორზე პირველად გამოვიდნენ ტყუპები. „რეკორდი“ ისევ პოლანდიელებს ეკუთვნით: ეს ტყუპები იყვნენ ძმები რენე (№ 10) და ვილი (№ 11) ვან დე კერკპოფები.

იტალიელთა თამაშმა ამჯერადაც მოხიბლა ფეხბურთის მრავალრიცხოვანი მაყურებელი. მათი შეხვედრა უნგრეთის საკმაოდ შესუბტებულ გუნდთან „სკუადრა აძურას“ სრული უპირატესობით მიმდინარეობდა. განსაკუთრებით სასიამოვნო შთაბეჭდილება ახდენდა იტალიის ნაკრების ნახევარდაცვის ორი ბურჯის — ტარდელისა და ბენეტის ყოველმხრივ დახვეწილი, გააზრებული თამაში (მესამე ნახევარმცველი ანტონიონი ფორმამი აშკარად არ იყო და ანსამბლიდან ამოვარდნილი ჩანდა). კაუზიო, რომელსაც ტარდელი და ბენეტი უხვად აწვდიდნენ ბურთებს, მეტ ღროს თავდასხმაში ატარებდა — უაღრესად ეშმაკური, შორსმჭკრეტელური მოქმედებით, საუცხოო ფინტებითა და სწრაფი დრიბლინგით დიდი არეულობა შექმნდა „მტრის ბანაკში“.

უნგრელებს ძალიან გაუჭირდათ. სწორი იყო მათი მწვრთნელი ლაიოშ ბაროტი, როცა თქვა:

— ასეთი კლასის გუნდთან შეუძლებელია ოთხი მოწინავე ფეხბურთელის გარეშე თამაში (ბაროტის მხედველობაში ჰყავდა ღისკვალიფიციირებული ტიორიოჩიკი და ნილაში, აგრეთვე, ორი დაშავებული ფეხბურთელი).

ამ მატჩში ერთხელ კიდევ ამობრწყინდა ახალგაზრდა თავდამსხმელი როსის უბადლო ნიჭი. მან გოლიც გაიტანა, მაგრამ თითქოს ეს როდი იყო მთავარი. როსის მიზანსწრაფული, დაუდევარი, მაღალტექნიკური და აზრიანი თამაში ტრიბუნების განუზომელ აღფრთოვანებას იწვევდა. ან თუნდაც კიდევ ერთი თავდამსხმელი — ბეტეგა ავიღოთ! ისიც მრავალრიცხოვანი მაყურებლის კერპი გახლდათ — ძალიან მოხდენილად, მწვავედ, სწრაფად თამაშობდა.

იტალიელებმა პირველი ორი ბურთი ერთ წუთში გაიტანეს: ჯერ როსიმ მიუსწრო მეკარე მესაროშის მიერ უკუგდებულ ბურთს, მერე კი ბეტეგამ მკერდით მიიღო როსის მწვავე გადაცემა, ბურთიანად შეიჭრა მცველთა შორის და შეუჩერებელი დაარტყა (ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ ჩამოსხმულმა, ცისფერთვალემა სპორტსმენმა საპქერ მოახვედრა ბურთი უნგრელთა კარის ძელს).

მე-60 წუთზე ბენეტიმ მესამედ აიღო მეტოქის კარი, თამაშის დამთავრებამდე 10 წუთით ადრე კი უნგრელმა ა. ტოტმა 11-მეტრიანი საჯარიმო დარტყმით „პრესტიჟის გოლი“ გაიტანა.

ჟურნალ-გაზეთები, რადიო და ტელევიზია ხოტბას ასხამდნენ იტალიის ნაკრებს. „სკუადრა აძურა“ მართლაც დიდებულად თამაშობდა.

ფრანგებთან მატჩში არგენტინის ნაკრები, შეიძლება ითქვას, ბეწვზე ეკიდა. მართალია, მსესვენებამდე მასპინძლებს ჰქონდათ ერთგვარი უპირატეობა, მაგრამ ფრანგების მეკარეს ბერტრან-დემანს ვერაფერი მოუხერხეს. პირველი ტაიმი უგოლოდ მთავრდებოდა, რომ წვეიცარიელმა მსაჯმა ჟ. დიუბახმა ცოტა უცნაური გადაწყვეტილება მიიღო. დიუბახს მოეჩვენა, რომ ფრანგების ცენტრალურმა მცველმა ტრეზორმა ლუკესთან ორთაბრძოლაში ხელით შეაჩერა ბურთი თავის საჯარიმო მოედანზე. დიუბახმა მიიჩინა გვერდით მსაჯთან, კანადელ ვ. ვინზემანთან, რომელმაც დაუდასტურა აშკარად უსაფუძვლო ვარაუდი. და 45-ე წუთზე პასარელამ დაარტყა პენალტი — 1:0 (სინამდვილეში წაქცევის მომენტში ტრეზორს ბურთი ხელში მოხვდა, მაგრამ ამას არავითარი გავლენა არ მოუხდენია თამაშის მსვლელობაზე).

შესვენების შემდეგ ფრანგებმა მთლიანად ხელთ იგდეს მატჩის სადავეები და სულ მალე ლაკოშმა კინალამ გაათანაბრა ანგარიში. არგენტინელებისთვის ნაჩუქარ იმ პენალტს ფრანგების ახალი უბედურება მოჰყვა: 56-ე წუთზე ნახტომის დროს ბერტრან-დემანი ზურგით ძელს მიენარცხა, სერიოზულად დაწავდა და მერე საერთოდ აღარც უთამაშია — ჩემპიონატი ამ ძალიან ნიჭიერი ახალგაზრდა მეკარისთვის დასრულდა. ძნელია ითქვას, გავიდოდა თუ არა ლუკეს მიერ 25 მეტრიდან დარტყმული ბურთი, კარში ბერტრან-დემანი რომ მდგარიყო. ასეა თუ ისე, დიდად გამოცდილ მატჩამ უკვე ასაკოვან მეკარე ბარატელის იმ მომენტში ნახტომი დაუგვიანდა. მატჩამ ეს მოხდა შეხვედრის დამთავრებამდე 17 წუთით ადრე. მანამდე კი, მე-60 წუთზე, პლატინიჰ წონასწორობა აღადგინა.

არგენტინელებთან წაგების შემდეგ საფრანგეთის ჩინებულმა ლალად და ლამაზად მოთამაშე ნაკრებმა, ფაქტიურად, დაამთავრა გათამაშება. ფრანგ ფეხბურთელთა მწვრთნელმა ივალგომ პრეს-კონფერენციაზე თქვა:

— დღეს აშკარად გვიჰუხთლა ბედმა. ჩვენი გუნდი ოდნავაც არ ჩამოუვარდებოდა მეტოქეს, დროდარო კი მასზე უკეთესადაც თამაშობდა. რაც შეეხება პენალტს, ამაზე ვერაფერს გეტყვით, ვინაიდან იმ ადგილიდან, სადაც ჩვენ ვისხედით, ეს ეპიზოდი არ ჩანდა.

სამაგიეროდ, ავსტრიელმა მიმომხილველმა ფ. ვიმერმა განაცხადა, რომ ტრეზორს შემთხვევით მოხვდა ბურთი ხელზე, რაც ვიდეოჩანაწერშიც მკაფიოდ ჩანსო.

არგენტინელთა მწვრთნელი მენოტი გახარებული იყო მატჩის შედეგით და ჩემპიონატის შემდგომ ეტაპზე გასვლით, მატჩამ ძალიან კაფიქრებდა თავისი გუნდის უკანა ხაზის თამაში.

— ჩვენი მცველები, როგორც კი ფრანგთა მოიერიშე ძალების წნეხში მოექცნენ, მოდუნდნენ და უპირატესობის მოპოვებისთვის არაფერს აკეთებდნენ, უპისაპართოდ იგერიებდნენ იერიშებს და თავდაპსხმელები, შეიძლება ითქვას, უბურთოდ დატოვეს, — ამბობდა იგი. — გადამწყვეტ მატჩებში ამას სერიოზული ყურადღება უნდა მივაქციოთ. იტალიელებთან შეხვედრა ჩვენი ძალების საბოლოო შემოწმება იქნება..

ამავე დროს ლუის მენოტი სრულიადაც არ მალავდა თავის საბოლოო მიზანს და, თუშეცა თავდაპირველად არგენტინელთა გუნდის თამაში საამისო საფუძველს არ აძლევდა, არა მარტო უარნალისტებს

ეუბნებოდა ამას, არამედ ამ იდეას დაჟინებით, ფსიქოთერაპიის შე-
საშური გამოყენებით უნერგავდა თავის ფეხბურთელებს.

— ჩვენ გადავდგით პირველი ნაბიჯი — გავედით მეოთხედფი-
ნალში. ყველამ ნახა, როდენ ძნელი იყო ეს: ჩვენს ჯგუფში ძალიან
ძლიერმა მეტოქეებმა მოიყარეს თავი. ახლა ჩვენ ვიწყებთ მზადებას
მეორე ნაბიჯისთვის. ჩვენი მიზანია ფინალური მატჩი (შემდგომში
ვნახავთ, როგორ გაიზარდა მენოტის მიზანი. „მაღა კამაში მოლი-
სო“, — ნათქვამია...).

პოლონეთის გუნდმა ძლივს მოუგო ტუნისის ნაკრებს. შეხვედ-
რის ბედი გადაწყვიტა პირველი ტაიმის მიწურულს გყეგოე ლატოს
მიერ გატანილმა ერთადერთმა ბურთმა, თუმცა მთელი პირველი ტა-
იმისა და მეორე ნახევრის დიდი ნაწილის განმავლობაში პოლონე-
ლები მძაფრად უტევენდნენ. წინა მსოფლიო ჩემპიონატის მესამე
პრიზიორის მწვრთნელი იაცეკ გმოხი კმაყოფილი იყო მატჩის წედე-
გით, მაგრამ აშკარად უკმაყოფილო გახლდათ თავისი ბიჭების თა-
მაშით. ამავე დროს, იგი აღნიშნავდა ტუნისელთა საკმაოდ მდიდარ
რეალურ და პოტენციურ შესაძლებლობებს.

— ტუნისელები გაცილებით უკეთესად თამაშობენ, ვიდრე ჩემ-
პიონატის ყველა მონაწილე ვარაუდობდა. მათ რამდენიმე ძალზე მა-
ღალი კლასის ფეხბურთელი ჰყავთ, — ამბობდა გმოხი.

მექსიკელებთან იოლი გამარჯვების (6:0) მიუხედავად, დასავ-
ლეთ გერმანიის ნაკრების მწვრთნელი ჰელმუტ შიონი მთლად კმაყო-
ფილი როდი იყო. ზონჰოფმა მსაჯის ყვითელი ბარათი „დაიმსახუ-
რა“, ხოლო გუნდის მთავარმა იმედმა „გოლების განხრით“ ფიშერმა
ვერც ამჯერად გამოიჩინა თავი. ზუსტად განჭვრიტა ინგლისელმა
მიმომხილველმა მ. მაიერსმა, რომ „თუ ფიშერმა გოლების გატანა
არ დაიწყო, გფრ-ის ნაკრებს თავისი ტიტულის შესანარჩუნებლად
ცოტა შანსი ექნება“. (წემდგომში ფიშერმა საერთოდ ვერაფრით გა-
მოიჩინა თავი, ძალიან ერთფეროვნად, სწორხაზობრივად თამაშობდა
და ბოლო მატჩებში მას გუნდის შემადგენლობაში ვეღარც ვხედავ-
დით).

მე მუდამ ვიყავი (და დავრჩი) დასავლეთ გერმანიის ნაკრების
დიდი ქომაგი და მოტრფიალე. ამ სიმპათიის მიზეზებს ახსნა-გან-
მარტება არ ესაჭიროება — ისინი აშკარაა და თვალსაჩინო. დასავ-
ლეთ გერმანიის გუნდს, მიუხედავად ფრიად შესუსტებული შემად-
გენლობისა, ახლაც, არგენტინაშიც, დიდი იმედით ვუყურებდი, მაგ-

რამ პირველთა მატრებიდან ჩემთვის (და არა მარტო ჩემთვის) ნათელი გახდა, რომ ამჟამად იგი ხელმოცარული დარჩებოდა. რაც მთავარია, ეს იყო თითქმის ერთადერთი გუნდი, რომელიც აქცენტს დაცვაზე აკეთებდა (თითქმის იმიტომ, რომ დაახლოებით ასეთივე ტაქტიკით მოქმედებდა ბრაზილიის გუნდი). მართალია, გერმანელები თავს საუცხოოდ იცავდნენ, მაგრამ ასეთი ყოველად გაუპართლებელი ტაქტიკის გამო ისინი თავიდანვე განწირულები ჩანდნენ. ყოველ შემდეგ მატჩს მაინც იმედით ველოდი და ყოველი მატჩის მერე გაწბილებული ვრჩებოდი. ამ შემთხვევაში ჩემი შეხედულება სავსებით „ემთხვეოდა“ შიონის აზრს, როცა მან, ასე განსაჯეთ, მექსიკელებთან დიდი ანგარიშით გამარჯვების შემდეგ თქვა:

— ჩვენი გუნდი ჭეკვრობით მზად არ არის I ადგილისთვის საბრძოლველად. ჩვეულებრივ, იგი ტურნირის მსვლელობაში იძენს საკუთარი ძალის რწმენას და მატჩიდან მატჩამდე აძლიერებს თავს.

სამწუხაროდ, ეს იმედი არ გამართლდა, თუმცა გფრ-ის ნაკრები ერთობ ახლოს იყო ფინალის საგზურთან: სულ რაღაც 7 წუთი აკლდა პოლანდიელებთან შეხვედრის დასასრულს, როცა გერმანელები წინ იყვნენ — 2:1...

ფინალში კი, კაცმა არ იცის, რა მოხდებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ მთავარი დისპეტჩერი ფლოე მწყობრიდან გამოვიდა, აწ უკვე მსოფლიოს ექს-ჩემპიონებს შეეძლოთ ძლიერად მოექნიათ კუდი. ეს კუდი კი, ბებერი ვეშაპის კუდისა არ იყოს, მაინც ბევრ უსიამოვნებას მიაყენებდა ტრიბუნების ქარიზხლით გაბერილი აფრებით უმაღლესი მიზნისკენ გაფრენილ არგენტინელთა ხომალდს.

შეიძლება ითქვას, რომ გფრ-ისა და პოლანდიის შეხვედრა ჩემპიონატის ყველაზე დრამატული მატჩი იყო. გერმანელებმა იმ დღეს ძალიან ძლიერად ითამაშეს — ეშმაკს ზურგი შეაქციეს და ძველებური წეტვეითი ოპერაციები განახორციელეს. პოლანდიელებიც აწყვნენ მრისხანე მეტოქეს და მინდორზე უმძაფრესი ბრძოლა გაჩაღდა.

ესპანეთის ნაკრებთან მატჩში ბრაზილიის გუნდმა ისეთი საოცარი უსუსურობა გამოიჩინა, რომ შეხვედრის მიწურულს ტრიბუნებმა, სადაც უამრავი ბრაზილიელი გულშემატკივარი იჯდა, პირდაპირ ობსტრუქცია მოუწყვეს მსოფლიოს სამკვიზის ჩემპიონს.

ესპანელები აშკარად სჯობდნენ ერთობ პასიურად მოთამაშე მეტოქეს, მაგრამ ვერც მათ შეძლეს ბურთის გატანა. თავად ბრაზილიელთა მწვრთნელმა კლაუდიო კუტინიომ საჯაროდ განაცხადა პრესკონფერენციაზე, ესპანელები გამარჯვებას იმსახურებდნენო.

მარტო 74-ე წუთი რად ღირდა, როცა ესპანელმა თავდამსხმელმა კარდენიოსამ ცარიელ კარში ვერ გაიტანა ბურთი. იუნაიტედ პრეს ინტერნეტის მიმომხილველმა ვ. ჰიუზმა პირდაპირ ასე დაწერა: „ამგვარ სიტუაციაში ნ წლის ბავშვიც კი გადაჭრიდა პრობლემას“.

მე მთელი ჩემპიონატის განმავლობაში გულდაგულ ვაკვირდებოდი „თეთრ პელედ“ წოდებულ ზიკოს, მაგრამ განსაკუთრებული ვერაფერი შევნიშნე. პელესთან ის რა სახსენებელია! ზიკოს არაფრით, სრულიად არაფრით არ გამოუჩენია თავი — არც კონსტრუქციული თამაშით, არც მახვილგონივრული კომბინაციებით, არც მძაფრი გადაცემებით, არც კარში დარტყმით. მისი ერთადერთი ღირსება საუტსხოო ტექნიკური აღჭურვილობა გახლავთ, მაგრამ ბრაზილიის ნაკრებში ამ ღირსებით მეტნაკლებად ყველა ფეხბურთელია დაჯილდოებული. ასე რომ, ზიკომ ჩემზე ერთობ „ჩვეულებრივი“ შთაბეჭდილება მოახდინა.

ბრაზილიისა და ესპანეთის გუნდების მატჩის დამთავრებიდან რაღაც ოთხიოდე საათი იყო გასული, რომ სამხრეთამერიკელთა მისამართით 50 დეპეშა მოვიდა. ყველა დეპეშის შინაარსი ერთი იყო: „დაუყოვნებლივ გადააყენეთ მწვრთნელი კუტინიო“. ბრაზილიის დელეგაციის ხელმძღვანელმა, ამ ქვეყნის სპორტის კონფედერაციის პრეზიდენტმა ე. ნუნიესმა ჟურნალისტებს განუცხადა, რომ გაკეთებულია სერიოზული ანალიზი, კუტინიო გაფრთხილებულია, რომ იგი ან დაეთანხმება დელეგაციას შემდეგი მატჩის წინ, სულ ცოტა, ოთხი მოთამაშის შეცვლაზე, ან გადადგება. კუტინიოს სთავაზობდნენ გუნდიდან გაეშვა ედინიო, ტონინიო, სერეზო და ზიკო, რომელთა ნაცვლადაც ნაკრების შემადგენლობაში რობერტოს, მენდონსას, ნეტოსა და ჩიკაოს შეყვანას ურჩევდნენ.

სხვათა შორის, თავისი გუნდის უფერულ თამაშს კუტინიო მინდვრის უაღრესად დაბალ ხარისხსაც მიაწერდა. ეს, კაცმა რომ თქვას, სავსებით შეეფერებოდა სინამდვილეს (მსგავსი საყვედური თითქმის ყველა მწვრთნელმა არაერთხელ გამოთქვა). „რივერ პლეიტის“ სარბიელის გარდა, ყველა სხვა სტადიონზე მეტისმეტად ცუდი მინ-

დორი იყო, განსაკუთრებით — მარ-დელ-პლატაში. ნესტითა და წყლით გაჟღენთილი გაზონი აფერხებდა ფეხბურთელთა სწრაფ მოძრაობას, შეკარებები კი ერთხმად ჩიოდნენ, ნახტომის წინ ფეხს ვერ ვიკიდებთ მიწაზეო.

ჰოლანდიის ეროვნულ გუნდთან შეხვედრაში პერუელებმა, ჰადრაკის ენით რომ ვთქვათ, თავიდანვე ყაიმზე ითამაშეს და საწადელსაც მიაღწიეს, რის შემდეგაც მათმა მწვრთნელმა მ. კალდერონმა შესძახა:

— ახლა კი დავრწმუნდით, რომ შოტლანდიელებთან მატჩი შექმთხვევით არ მოგვიგია!

პერუელთა გუნდსა და მის ხელმძღვანელს ამ წარმატებამ (ასე შეაფასა კალდერონმა ფრე — 0:0), ფაქტიურად, შემდგომი ეტაპის საგზური მოუპოვა, რაც, ცხადია, დიდი მიღწევა იყო.

ამავე დროს აღსანიშნავია, რომ პერუს ნაკრები ჩემპიონატის თავისებური რეკორდსმენი აღმოჩნდა. ამ გუნდის რვა წევრის დაბადების დღე ფინალური თამაშის პერიოდს დაემთხვა. „იუბილართა“ სია ჯერ კიდევ ჯგუფური ტურნირის დღეებში გახსნეს ხუან ობლიტასმა (26 წელი) და ერნესტო ლაბარტემ (22).

ისევ პატარა სენსაცია: კორდობაში შოტლანდიის ნაკრებმა ვერ შეძლო ირანელთა დამარცხება — მატჩი ფრედ დამთავრდა. ამან შოტლანდიელებს (IV ჯგუფი) შემდგომ ეტაპზე გასვლის იმედი გადაუწურა. ძალიან საეჭვო იყო, რომ ირანელებს მოეგოთ პერუელებთან შეხვედრა, ხოლო შოტლანდიის ნაკრებს 3 ბურთის სხვაობით დაემარცხებინა ჰოლანდიელები.

თავიანთი საყვარელი გუნდის წარუმატებელი თამაშით განაწყენებულმა შოტლანდიელმა გულშემატკივრებმა კორდობაში ერთი ალიაქოთი ატეხეს და მთელი ოთხი საათის განმავლობაში არ დაცხრნენ. პოლიცია იძულებული გახდა ზომები მიეღო. აღვირახსნილი შოტლანდიელი ტურისტების ხულიგნური საქციელის აღსაკვეთად 15 კაცი დააპატიმრეს.

ერთობ აიწია ავსტრიელთა აქციებმა, როცა მათ II ტურში საინტერესო და მწვავე თამაშში მინიმალური ანგარიშით სძლიეს ჯეციის ნაკრებს.

საინტერესოა ნაწყვეტი სახელგანთქმული ალფრედო დი სტეფანოს წერილიდან, რომელიც არგენტინის გაზეთ „კლარინის“ ფურცლებზე გამოქვეყნდა: „ორმა უფერულმა ფრემ მსოფლიოს სამგზის

ჩემპიონი — ბრაზილიის გუნდი დააყენა ავსტრიის ნაკრების პირის-პირ, რომელსაც ძლიერი, შეუპოვარი ბომბარდირი კრანკლი უდგას სათავეში. ბრაზილიელებმა რეპუტაციის შესანარჩუნებლად რაღაც უნდა მოიმოქმედონ“.

III ტურის ცენტრალური მატჩი, ცხადია, იტალიისა და არგენტინის გუნდების შეხვედრა იყო. ჩვენ იმ დროს მადრიდის აეროპორტში ვისხედით, ბუენოს-აირესში გაფრენის მოლოდინში. საათი საათს მისდევდა. ახლოვდებოდა მატჩის დაწყების დრო, ჩვენ კი აეროპორტის უზარმაზარ წენობაში ამაოდ ვეძებდით ტელევიზორს. მერე, როგორც იქნა, მივაგენით საშუალო სიდიდის ტელევიზორს აეროპორტის ერთ-ერთ კაფეში, მაგრამ, ჯერ ერთი, გამოსახულება დროდადრო ჩიუტად ციმციმებდა, მეორეც, ტელევიზორის ეკრანს უამრავი ხალხი ეხვია.

უგემურად ნანახი პირველი ტაიმის შემდეგ რამდენიმე კაცმა ფერადი ტელევიზორი „აღმოვაჩინეთ“... პოლიციის ოთახში. მოხერხებულად დავსხედით და სულ მალე მეორე ტაიმიც დაიწყო. თქვენ ალბათ გახსოვთ ეს საინტერესო მატჩი და როსისთან გათამაშებული კომბინაციის შემდეგ ბეტეგას მიერ გატანილი მშვენიერი გოლი. ამ ერთადერთმა ბურთმა გაღაწყვიტა კიდევ შეხვედრის ბედი იტალიელთა სასარგებლოდ, მაგრამ მენოტის წარბივ არ შეუხრია (თუმცა მატჩის მსვლელობაში მეტისმეტად ლელავდა) — მისი მიზანი არათუ არ შეიცვალა, კიდევ უფრო განმტკიცდა.

— წაგების მიუხედავად, მე ოპტიმისტურად ვარ განწყობილი, ვინაიდან გუნდი ჯერ კიდევ ინარჩუნებს ჩემპიონატში გამარჯვების შანსს.

მექაიკელებთან შეხვედრაში პოლონელთაგან განსაკუთრებით გამოირჩეოდა ნახევარმცველი ბონიეკი, რომელმაც ორი საუცხოო გოლი გაიტანა, ამავე დროს ძალიან მობილურად, გააზრებულად და კომბინაციურად თამაშობდა. ამ გაპარვების (3:1) წყალობით პოლონეთის ნაკრებმა I ადგილი დაიკავა მეორე ჯგუფში და ქულით გაუწირო დასავლეთ გერმანიის გუნდს.

ჩინებულად მოთამაშე ფრანგებმა ასეთივე ანგარიშით დაამარცხეს ფრთებჩამოყრილი უნგრეთის ნაკრები. ამ უკანასკნელმა მეტისმეტად უიჰედო ბალანსით დაამთავრა ჩემპიონატი: 3 მატჩი, 3 წაგება, 0 ქულა. ასეთივე მაჩვენებლები ჰქონდა კიდევ ერთ

გუნდს — მექსიკის ნაკრებს, რომელსაც ბურთების სხვაობა უნგრე-ლებზე ბევრად უარესი აღმოაჩნდა: 2 — 12.

10 ივნისს კიდევ ერთი სენსაციის მოწმენი გავხდით: გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისა და ტუნისის გუნდების შეხვედრა ნულოვანი ფრეთი დამთავრდა. შეიძლება ითქვას, რომ გერმანელები წაგებას გადაურჩნენ: 39-ე წუთზე მსაჯმა ოროსკომ რიუსმანს აშკარად აპატია უხეშობა თავის საჯარიმო მოედანზე, როცა გერმანელთა მცველმა მოულოდნელად წააქცია კარგ პოზიციაში მყოფი ბერ რე-პაიენი. რიუსმანი პენალტს იმსახურებდა.

მსოფლიო ჩემპიონატების ფინალური ეტაპების ისტორიაში მე-ათასე გოლი გაიტანა ჰოლანდიელმა რენსენბრინკმა, როცა 11 ივნისს მენდოსაში თამაშის 32-ე წუთზე .11-მეტრიანი საჯარიმო დარტყმით ბურთი შოტლანდიელთა კარში მოათავსა (XI ჩემპიონატის ფინალისტთა ტურნირის წინ ამ ეტაპის ყველა შეხვედრაში აღნუსხული იყო 948 გოლი). მაგრამ იმ დღეს ჰოლანდიელებს მოგება არ ეწერათ. შოტლანდიელებს გოლმა თითქოს ზორკილები, აპყარა, ხელ-ფეხი გაეხსნათ და ისეთი გატაცებით, ისე ლალად, გამოიხულად ათამაშდნენ, როგორც თავიანთს მიწაზე სჩვევიათ. პირველი ტაიმის ბოლოს ბრიტანელთა ცენტრალურმა თავდამსხმელმა დაღვლიშმა საპასუხო ბურთი გაიტანა, შესვენების შემდეგ კი გემილმა ორჯერ აიღო მეტოქეთა კარი და თითქოს რეალური გახდა სამი ბურთის სხვაობით გამარჯვება.

მაგრამ ამ იმედს ცივი წყალი გადაასხა რეპმა, რომელმაც სწრაფი გარღვევა განახორციელა და მარცხენა ზედა კუთხეში ლურსმანივით შეარქო ბურთი. ამრიგად, ჰოლანდიის ნაკრები შემდგომ ეტაპზე მხოლოდ ბურთების უკეთესი ბალანსის (5 — 3) წყალობით გავიდა. შოტლანდიელებსაც 3 ქულა დაუგროვდათ, მაგრამ ბალანსი უარესი ჰქონდათ: 5 — 6 .

ამ ჯგუფში პერუს ნაკრებმა იოლად დაჯაბნა ირანელები და 5 ქულით I ადგილი დაიკავა. პრესამ ხოტბა შეასხა ცნობილი პერუელი ფეხბურთელის კუბილასის თამაშს (კუბილასმა ამ შეჯიბრებაში ამპლუა შეიცვალა, თავდასხმიდან ნახევარდაცვაში გადაინაცვლა. მე ძალიან მომწონდა კუბილასი წინა მსოფლიო ჩემპიონატებში, მაგრამ ამჯერად მისმა თამაშმა, განსაკუთრებით ფინალური ეტაპის მატჩებ-

ში, გულგრილი დამტოვა). კუბილასმა ირანელთა კარნი სამი ბურთი გაიტანა, აქედან ორი — პენალტებით.

ერთადერთი მატჩი, რომელიც ბრაზილიელებმა ჯგუფურ ტურნირში ძლიერად ჩაატარეს, ავსტრალიელებთან შეხვედრა იყო. სამხრეთამერიკელები ისეთი მონდოპებით, ისეთი უნითა და აღმაფრენით თამაშობდნენ, რომ ავსტრიის ძლიერი გუნდი მათთან აღარაფერი გამოჩნდა. ავსტრალიელებს თითქოს ფეხები დაეზორკათ ბრაზილიელთა მიერ მახვილგონივრულად გათამაშებული კომპინატიების ქსელში. ბრაზილიელებმა გოლიც შესანიშნავად გაიტანეს: რობერტომ თავი გაითავისუფლა პეცეას. მეურვეობისგან და მარცხნივ გაიჭრა, ჟილმა კი ამ დროს მაღალი ბურთი გადააწოდა. რობერტომ ბურთი მშვიდად გააჩერა და მძლავრად დაარტყა კარის მარცხენა კუთხეში — 1:0. ორივე მეტოქეს 4-4 ქულა დაუგროვდა და შემდგომ ეტაპზე III ჯგუფიდან ისინი გავიდნენ.

ამ ჯგუფიდან შემდგომ ეტაპზე გასვლის დანარჩენი ორი თეორიული პრეტენდენტის — შვეციისა და ესპანეთის ნაკრები გუნდების შეხვედრა ზუენოს-აირესში უაღრესად შეუპოვარ ბრძოლაში ჩატარდა. მინიმალური ანგარიშით გაიმარჯვეს ესპანელებმა და ორივე ნაკრები დაემშვიდობა XI ჩემპიონატს.

— ჩემპიონატამდე ესპანელები ფავორიტებად ითვლებოდნენ და მათი მარცხი ერთ-ერთ სენსაციად უნდა ჩაითვალოს, — ჩვენთან საუბარში თქვა „ფუტბოლ — პოკეის“ რედაქტორმა, ფეხბურთის საუცხოო სპეციალისტმა ლ. ფილატოვმა.

მართლაც ასე იყო.

მაშ ასე, ფინალურ ეტაპზე გასულმა კოლექტივებმა შეადგინეს ორი ჯგუფი: „ა“ და „ბ“. „ა“ ჯგუფში ოთხივე გუნდი ევროპის კონტინენტის წარგზავნილი აღმოჩნდა — იტალია, ავსტრია, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა და პოლანდია, „ბ“ ჯგუფში მოხვდა სამხრეთ ამერიკის სამი გუნდი — არგენტინა, ბრაზილია, პერუ და ერთი ევროპის კონტინენტის წარმომადგენელი — პოლონეთი.

პირველი ეტაპის სამ ტურში სულ გაიტანეს 60 ბურთი (საშუალო შედეგანობა — 2,5 გოლი ყოველ მატჩში). ბომბარდირთა სიას სათავეში ჩაუდგა კუბილასი, რომლის ანგარიშზე იყო 5 ბურთი. II ადგილზე გახლდათ რენსენბრინკი — 4 გოლი.

სტალიონის პრეს-ცენტრის გარშემო

„რივერ პლეიტის“ სტალიონზე განლაგებულ პრეს-ცენტრს სამი ევებერთელა სართული ეკავა. აქ მუდამ უამრავი ხალხი ირეოდა — დედამიწის ხუთივე კონტინენტიდან ჩამოსული ჟურნალისტები, ფოტორეპორტიორები, ფეხბურთის ცნობილი სპეციალისტები, წარსულში საქვეყნოდ სახელგანთქმული ფეხბურთელები, ახლა კი სხვადასხვა ქვეყნისა და სააგენტოს მიმომხილველები, რადიო და ტელეკომენტატორები... თუმცა ყველა თავის საქმეს აკეთებდა, პრეს-ცენტრი აფორიაქებულ სკაპ ჰგავდა: ზოგი საბეჭდ მანქანას უჯდა, ზოგი ტელეფონით გადასცემდა მორიგ მასალას, ზოგი კაფეში სადილს შეექცეოდა, ზოგი ჩემპიონატის პრესსამსახურის ცხელ-ცხელ ბიულეტენებს ეცნობოდა, ზოგი ინტერვიუს იღებდა დი სტეფანოსგან თუ გერსონისგან, ზოგი ახალ ჟურნალ-გაზეთებს ათვალიერებდა, ზოგნიც რბილ სავარძლებში ისვენებდნენ...

გამახსენდა ნიუ იორკში, უოლ სტრიტზე მდებარე საფონდო ბირჟა. როცა ამ ბირჟის დასათვალიერებლად მივედით და ზედა აივანიდან დავეყურებდით მოფუსფუსე ხალხს, რომელიც სადღაც გარბიგამორბოდა, რაღაცას გაჰყვიროდა, რაღაცას კამათობდა, კედელზე მიმაგრებულ ტაბლოზე კი წარამარა ინთებოდა და ქრებოდა ნაირ-ნაირი ციფრები, ხმამაღლა ვთქვი, აი, აქ კი ნამდვილად ძალი პატრონს ვერ იცნობს-მეთქი. ნურას უკაცრავადო, მითხრა ჩვენმა გიდმა, ასეთი იდეალური წესრიგი ამერიკის არც ერთ დაწესებულებაში არ არისო.

აღბათ, ასე იყო „რივერ პლეიტის“ პრეს-ცენტრშიც. ყოველ შემთხვევაში, როგორც კი მეორე სართულის უამრავი კარიდან ჟურნალისტები და სხვანი მატჩის სანახავად ტრიბუნებზე გავიდოდნენ, პრეს-ცენტრში მყისვე სიჩუმე დაისადგურებდა. თუმცა ტრიბუნებიც — პრესის უზარმაზარი ლოჯა, რომელშიც 1500-ზე მეტი ადგილი იყო, პრეს-ცენტრის შემადგენელი ნაწილი გახლდათ. პირველი ორი რიგის გარდა, ეს იყო საიმედოდ გადახურული, შესანიშნავად აღჭურვილი და მოწყობილი ტრიბუნა, — ტელევიზორებით, ტელეფონებით და, ცხადია, ძალიან მოსახერხებელი გადასაწევი პიუპიტრებით.

ინფორმაციის სამსახურიც სათანადო დონეზე იდგა. ყოველი მატჩის წინ ერთნაირ კოსტიუმებში კოხტად გამოწყობილი სანდომი-

ანი ქალიშვილები მოასპარეზე გუნდების შემადგენლობას გვირიგებდნენ. მომდევნო ოქმები მოჰქონდათ ტაიმებს შორის შესვენებაზე, ბოლო ოქმები კი, სადაც ყველა დეტალი იყო აღნიშნული (მოთამაშეთა შეცვლა, გოლები, წუთები და ა. შ.), შეგვეძლო მატჩის შემდეგ აგველო პირველ და მეორე სართულებზე საამისოდ განკუთვნილ ადგილას.

ჟურნალისტთა შორის ბევრია ავტოგრაფების მოყვარული. ამ მხრივ „რივერ პლეიტის“ პრეს-ცენტრი მართლაც უხვმოსავლიანი იყო. პირადად მე ბევრჯერ ვნახე იქ ალფრედო დი სტეფანო, ჟიუსტ ფონტენი, ლუიჯი რივა, რობერტ და ჯეკ ჩარლტონები, გიუნტერ ნეცერი, გერსონი... თურმე პელე, კრუიფი და ჟაიროზინიოც ტრიალებდნენ პრეს-ცენტრში.

დათო ქლიბაძე ჩვენს შორის იტალიური ენის საუკეთესო სპეციალისტად ითვლებოდა. დროდადრო იგი თავის ამ „იმერულ-იტალიურს“ რამდენიმე ესპანურ სიტყვასაც წაუმატებდა (ესპანური დათომ იტალიურზე ცოტა უარესად იცის) და, თქვენ წარმოიდგინეთ, კარგა მოზრდილ დიალოგებს (ზოგჯერ მონოლოგსაც კი) გააბამდა ხოლმე. ერთ მშვენიერ დღეს დი სტეფანოს „გადაუესპანურა“ და... ადგილზე გააწეშა. მერე გიგლა ფირცხალავამ უმაღლეს დი სტეფანოს მეგობრული შარკი დახატა და უბოძა კიდევ. გაიბა მუსაიფი. როცა დი სტეფანომ გაიგო, რომ დათო და მისი მეგობრები საქართველოდან იყვნენ, სახეზე ღიმილი მოეფინა და შესძახა:

— მეტრეველი, მესხი!.. — აქაოდა ყველაფერს მიეხვდიო. მერე, მისი გეოგრაფიული ცოდნა რათა უფრო დამაჯერებელი ყოფილიყო, დაუმატა:

— სტალინი!..

რახან მესხზე ჩამოვარდა სიტყვა, ერთ ეპიზოდს გავიხსენებ.

იმავე პრეს-ცენტრში, ისევ ჩვენი დათოს მეშვეობით, დიდი სჯა-ბაასი ვაგვიმართა არგენტინის რადიოს სპორტულმა მიმომხილველმა უმბერტო ზისიმ — ძალიან გულღია, მხიარულმა და სტუმართმოყვარე, ფეხბურთის სფეროში ბევრის მნახველმა კაცმა. მას მშვენიერად ახსოვდა საბჭოთა კავშირის ნაკრების გამოსვლა „რივერ პლეიტის“ სტადიონზე. საბჭოთა ფეხბურთელები მაშინ, 1961 წლის 18 ნოემბერს, მასპინძელი ქვეყნის — არგენტინის ეროვნულ გუნდს შეხვდნენ ამხანაგურ მატჩში (გაიმარჯვა სსრ კავშირის ნაკ-

რებმა — 2:1. ორივე ბურთი გაიტანა ვ. პონედელნიკმა 24-ე და 25-ე წუთებზე).

და აი, ამ არგენტინელმა ჟურნალისტმა დაბეჭითებით, დარწმუნებით გვითხრა, რომ ამდენი წლის შემდეგაც კი მესხის თამაში დაუფიქრია მისთვის. მესხის ყოველ ხსენებაზე იგი სიამოვნებისგან თავს უკან გადასწევდა, დიდი ალტაცების ნიშნად ხელებს შლიდა და თვალებს სასაცილოდ ნაბავდა. ბისიმ პირდაპირ ასე თქვა:

— „რივერ პლეიტს“ არ უნახავს ასეთი სწრაფი და ტექნიკური მოთამაშე!

მე მხოლოდ იმას დაეუმატებდი, რომ 1961 წლის 18 ნოემბერს არგენტინელებთან გამართულ მატჩში მესხის მხარდამხარ თამაშობდნენ ვ. ვორონინი და ი. ნეტო, ს. მეტრეველი და ვ. ივანოვი... არც ამ ფაქტს და არც ბისის ალტაცებას კომენტარი არ ესაჭიროება.

... მთავარი პრეს-ცენტრის სააკრედიტაციო დარბაზში ჩვენი ყურადღება მიიპყრო ზანში შესულმა მელოტმა კაცმა, რომელიც მოთმინებით იდგა სარკმელთან, სადაც ფრანგული ენის მცოდნე ქალიშვილი უნდა ყოფილიყო. სანამ ამ ქალიშვილს მოუხმობდა ამ თარჯიმნების შეფი — უამრავ ენაზე მოლაპარაკე მონიკა, ამ ტანდაბალ, სიმსუქნეშეპარულ კაცს „ფუტბოლ — ჰოკეის“ მიმომხილველი ვალერი ვინოკუროვი გამოელაპარაკა ინგლისურად. ეს ფრანგი „ფრანს ფუტბოლის“ ჰაბსბურგი კორესპონდენტი ჟან ესკენაზი აღმოჩნდა, რომელიც ზედიზედ მეთედ ესწრებოდა მსოფლიო ჩემპიონატს.

— ო, თქვენ მსოფლიო რეკორდსმენი ყოფილხართ, — შესძახა გაოცებულმა ვალერიმ. — რამდენი გინახავთ, რამდენი იცით!

ფრანგ ჟურნალისტს გაელიმა და ნაღვლიანად უპასუხა:

— ეს არაფის აინტერესებს...

რვა კაცი ალსარება

ჩემს არგენტინულ დღიურში ერთი ასეთი ჩანაწერია: „12 ივნისი. ბუენოს-აირესში ოდნავაც არ იგრძნობა საფეხბურთო ციებ-ციხელება — ქალაქი თავისი ჩვეულებრივი ცხოვრებით ცხოვრობს“. რარიც სასაცილოდ მეჩვენა ეს ფრაზა ორი დღის შემდეგ, 14 ივნისს, როცა არგენტინის ფეხბურთელებმა პოლონეთის ნაკრებს სძლიეს. მთელი ბუენოს-აირესი საოცარმა აღტყინებამ მოიცვა. უჩვე-

ულოდ აფორიაქებულ, სიხარულით შეშლილ ქალაქს ფეხბურთის მეტი არაფერი ახსოვდა.

არგენტინელთა საყოველთაო აღტაცების, თავდავიწყებული, ყურთასმენის წამლები ღრიანცელისა და ხტუნვა-თამაშის სრულად აღწერა ყოვლად შეუძლებელია, ეს თავად უნდა ენახა კაცს. იმ დღეებში, ცხადია, არანაკლებ გახარებული იყვნენ შემდგომ ეტაპზე გასული რვა გუნდის მესვეურები და ფეხბურთელებიც, მაგრამ თავის გრძნობებს ასე აშკარად და საჯაროდ არავინ გამოხატავდა.

სამაგიეროდ, ძალიან დარდიანად იყვნენ ზელმძღვანელები და ფეხბურთელები იმ რვა ხელმოცარული გუნდისა, რომლებიც ფინალური ეტაპის მიღმა დარჩნენ და ვადამდე აღრე დატოვეს XI მსოფლიო ჩემპიონატის მასპინძელი ქვეყანა.

ერთობ მრავლისმეტყველია საფრანგეთის ნაკრების შესანიშნავი ფეხბურთელის მიშელ პლატინის სიტყვები:

— ჩემპიონატის წინ 5 მილიონ დოლარს მაძლევდნენ, ახლა კი, გათამაშების შემდეგ, ალბათ 100 დოლარიც არ ვლირვარ.

როგორ არ ღირს?! ასეთი ვარსკვლავი, წმინდა ფეხბურთელის ნიჭზე რომ არაფერი ვთქვათ, თუნდაც მარტო იმითაა დასაფასებელი, რომ დღემდე ითვლება პროვინციულ კლუბ „ნანსის“ წევრად, რომელიც სწორედ პლატინის მეცადინეობით წლეულს პირველად მონაწილეობს უეფა-ს ტურნირში. კლუბის მიმართ ასეთი ერთგულება იწვევიათა ფეხბურთის ისტორიაში.

პლატინის მიერ სინანულით ნათქვამი სიტყვები, ამავე დროს, პროფესიული ფეხბურთის მანკიერ მხარეებსაც ააშკარავენ.

სხვათა შორის, სამშობლოში დაბრუნებულ პლატინის ცუდად წაუვიდა საქმე. ეროვნული ჩემპიონატის კალენდარულ მატჩში, როცა მისი გუნდი „ნანსი“ სახელგანთქმულ „სენტ-ეტიენს“ ეთამაშებოდა, ცნობილი ვარსკვლავი მძიმედ დაშავდა — სამ ადგილას გადაუტყდა ფეხი. ექიმების აზრით, იგი, ალბათ, ერთი წლით დაემშვიდობა სარბიელს.

ვიმეორებ: საფრანგეთის ნაკრები ნამდვილად იყო XI ჩემპიონატის მშვენება. მან ცისარტყელასავით გაიღვა ამ ტურნირის ცის კაბადონზე, რომელიც საკმაოდ ხშირად ბურუსით იყო დაფარული. გუნდის წლევიანდელმა თამაშმა იმედი ჩაგვისახა, რომ არტისტიზმთან და აღმაფრენასთან, სილაღესთან, შეტევის ხალისთან და კომ-

ბინაცეების სიმრავლესთან ერთად ფრანგები უთუოდ შეიძენენ ისეთ თვისებებსაც, რომელთა გარეშე მაღალი მწვერვალების დაპყრობა ერთობ ძნელია.

საფრანგეთის ნაკრების დახაზიანებისთვის მარტო ერთი, თუნდაც წაგებული მატჩიც კმარა: იტალია — საფრანგეთი. ეს შეხვედრა ერთ-ერთი საუკეთესო იყო მთელ ჩემპიონატში.

მე ხელთ მაქვს პრეს-ცენტრის მიერ გამოშვებული საინტერესო მასალა: რვა ხელმოცარული მწვრთნელის ინტერვიუ არგენტინიდან გამგზავრების წინ. მათი სიტყვები აღსარებას ჰგავს, ფეხბურთთან ესოდენ მჭიდროდ დაკავშირებული ადამიანების აღსარება კი უთუოდ საინტერესო უნდა იყოს მკითხველისთვისაც. აი, რას ამბობდნენ მწვრთნელები:

მ. ი დ ა ლ გ ო (საფრანგეთი). „ჩვენ ბედი არ გვწყალობდა და ამის გამო ბევრს ვეცოდებით კიდევ. მაგრამ იმისთვის ხომ არ ჩამოვედით აქ, რომ უთუოდ მსოფლიოს ჩემპიონები გავმზადრეყავით. მუშაობას კვლავ უწინდელი ტაქტიკური მიმართულებით განვაგრძობთ. მე არ ვეთანხმები აზრს, თითქოს ჩვენ ფიზიკური მომზადების მხრივ მოვიკოკლებდით. ჩვენი ორი მატჩი არგენტინელებთან და უნგრელებთან აბათილებს ზემოაღნიშნულ დასკვნას. მაინც, რაშია მარცხის მიზეზი? შესაძლოა, უმაღლეს დონეზე ასპარეზობის გამოცდილება არ გვეყო. თუ გვექონდა ნაკლები, ფსიქოლოგიურ მომზადებაზე უფრო ითქმის, ვიდრე ფიზიკურზე“.

ლ. ბ ა რ ო ტ ი (უნგრეთი). „ჩემს მემკვიდრეს ვუსურვებ, ჩემზე იღბლიანი იყოს (30 ივნისს ბაროტის გაუთავდა უნგრეთის ფეხბურთის ფედერაციასთან დადებული კონტრაქტი. — მ. კ.). წინაა ევროპის ჩემპიონატი, ჰორიზონტზე კი ოლიმპიური თამაშები ჩანს. ეს ორი ტურნირი უნგრეთის ახალი ნაკრების შექმნის საბაზი უნდა გახდეს“.

მ. ჩ ე ტ ა ლ ი (ტუნისი) ერთადერთი მწვრთნელი იყო, ვინც არ დარდობდა შეჯიბრებიდან თავისი გუნდის გამოთიშვის გამო. „ასეთ შედეგს არც მოველოდით, მაგრამ ჩვენი გუნდი შემტევია და არა დაცვის მოყვარული, როგორც ბევრს ეგონა. შესაძლოა ბევრი გავაოცეთ, მაგრამ თავად ჩვენ არაფერი გავგვიკვირებია. მაგალითად, მე ვიცოდდი, როგორ გვეთამაშა დასავლეთ გერმანიის ნაკრებთან და არც შევმცდარვარ. ჩვენთვის ჩემპიონატი უნდა დამთავრებულიყო და დამთავრდა კიდევ დროზე“.

ხ. როკა (მექსიკა). „არ ვიცი, რა დაემართა ჩვენ გუნდს. მე შვეროდა ახალგაზრდობისა და ჩვენი თამაშის პრინციპებისა. ყველაფერი თავიდან რომ დაიწყებოდეს...“

სანამ სხვა მწვრთნელზე გადავიდოდეთ, გეტყვით, რომ მექსიკის ნაკრებს სამწიბროლოში დაბრუნებისთანავე დარბევით ემუქრებოდნენ იქაური გულშემატკივრები. სამხრეთ ამერიკის ქვეყნებში ამგვარი შემთხვევა საკმაოდ ხშირია. გავიხსენოთ, თუნდაც, ბრაზილიელი გულშემატკივრების კერპის—ბრაზილიის ნაკრების მწვრთნელის ვისენტე ფეოლას ბედი ინგლისის მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ, როცა VIII მსოფლიო ჩემპიონატში ბრაზილიელთა მარცხით განრისხებულმა გულშემატკივრებმა საჩაროდ დაწვეს ფეოლას ფიტული... მაშინ ლონდონის აეროპორტში ვნახეთ ნაღვლიანი ფეოლა, რომელმაც ვერც კი გაბედა რიო-დე-ჟანეიროში გაფრენა, იტალიაში მაქვსო საქმე...

მეხიკოს აეროდრომზე არგენტინიდან ჩაფრენილ მექსიკელ ფეხბურთელებსა და მათს ხელმძღვანელებს 250-მდე პოლიციელი იცავდა. მათ გაფანტეს აეროპორტთან შეკრებილი ახალგაზრდების ჯგუფები, რომლებიც მექსიკის ნაკრებისთვის ობსტრუქციის მოწყობას აპირებდნენ. ყოველ ფეხბურთელს პოლიციელთა ამაღა მიაცილებდა. ასევე ესკორტის თანხლებით გაიარეს მოთამაშეთა ოჯახის წევრებმა და ხელმძღვანელებმა.

ლ. კუბალა (ესპანეთი). „ამ ჩემპიონატს დავახასიათებდი, როგორც მსოფლიო თასის ყველაზე კონსერვატიულ გათამაშებას. მე, მაგალითად, ჭერჯერობით არავეთარი ახალი ნათელი ტენდენციები არ შემინიშნავს. სტარტამდე პირველ ნომრად ბრაზილიის ნაკრებს ვასახელებდი. ახლა ესაა, უბრალოდ, გუნდი, რომელიც ტყავში ძვრება, რომ რაღაცას მიღწიოს. არგენტინელებს მეორე ადგილს ვაკუთვნებდი, მოთამაშეების ოსტატობასა და კოლექტივის ძლიერებას ვითვალისწინებდი. მაგრამ მასპინძლებმა ბოლო მატჩებში გამაწბილეს. ბევრი მატჩი ვნახე და, ჩემი აზრით, არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატი ვერ იქცა, ყოველ შემთხვევაში, ჭერჯერობით, ახალი იდეების დემონსტრაციისა და ახალი ვარსკვლავების აღმაფრენის სარბიელად“.

გ. ერიკსონი (შვეცია). „ჩემპიონატმა თქვა ის, რაც უნდა ეთქვა. დღევანდელ ფეხბურთში პატარა დეტალები ბევრს განსაზღვრა-

ვენ. ზოგჯერ წამები წყვეტენ ყველაფერს. ავიღოთ, თუნდაც ესპანელი ასენსის მიერ ჩვენს კარში გატანილი გოლი“.

ა. მაკლეოდი (შოტლანდია). „თუ იყო შეცდომები, შეცდომები კი, ცხადია, იყო, ამაში მხოლოდ მე ვარ დამნაშავე. მე მთელს პასუხისმგებლობას ვკისრულობ. ძალიან გვიან, მხოლოდ ბოლო მატჩში გავერკვიეთ, რაში იყო საქმე“.

ბ. მოკაჯერანი (ირანი). „ძალიან მაფიქრებს პერუსთან ჩვენს ბოლო მატჩში მსაჯის შეცდომები. ორი პენალტი ჩვენ არ დავვიმსახურებია. ორი პენალტიც ჰოლანდიელებმა დაარტყეს. მაინც რამდენი პენალტი შეიძლება იყოს სამ თამაშში?“

რვა მწვრთნელი — რვა აღსარება. როგორც ხედავთ, ყოველ ინტერვიუში ჩანს ადამიანის ზასიათი, განცდები, ეჭვები...

ცხადია, მე ჩემი შეხედულებები მაქვს გამოთქმული მოსაზრებების შესახებ და მინდა გაგიზიაროთ.

იდალგოს ნათქვამს სავსებით ვეთანხმები და სიტყვას აღარ ვაგარძელებ.

64 წლის ლაიოშ ბაროტის, ამ გამოცდილი სპეციალისტის, ნადვლიანი მონოლოგი, რა თქმა უნდა, ერთობ მოკლეა და არაფერს ამბობს უნგრეთის ფეხბურთელთა კონკრეტულ მარცხზე მსოფლიოს XI ჩემპიონატში. პირველ მატჩში უნგრელებმა თითქოს არაფერწი დაუდეს ტოლი არგენტინელებს. სწორედ ამან ათქმევინა II ტურის წინ, იტალია — უნგრეთის მატჩამდე „სკუადრა აძურას“ მწვრთნელს ბეარზოტს:

— ჩვენ ჯერ კიდევ ბევრი სიძნელე გვაქვს დასაძლევი. უნგრელები და არგენტინელები სულაც არ თამაშობენ ფრანგებზე სუსტად. მაგრამ უნგრეთის ნაკრები, მით უმეტეს მას შემდეგ, რაც მთავარი ძალა გამოაცალეს ორი საუკეთესო ფეხბურთელის სახით, ძალიან შეიფერტა. უნგრელები, ცუდი გავებით ისედაც „რუსულ ფეხბურთს“ თამაშობდნენ, მერე კი, როცა მათს რიგებს ტიორიოჩიკი და ნილაში გამოაყლდნენ, რგოლებს შორის ელემენტარული კავშირიც მოიშალა და იყო უთავბოლო სირბილი წინ და უკან. უნგრელი ფეხბურთელები ძალიან დააზარალა თავწეუკავებლობამ, უდისციპლინობამ. ძალაუნებურად მახსენდება უნგრეთის „დიდი გუნდი“, რომლის სახელიც ქუხდა მსოფლიოს სტადიონებზე. სხვათა შორის, სწორედ არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატის დღეებში გარდაიცვალა იმ „დიდი გუნდის“ ერთ-ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი ბოჯიკი

და უნგრელი ფეხბურთელები სამგლოვიარო სამკლავურებით გამოდიოდნენ საასპარეზოდ.

ყველასთვის მოულოდნელი იყო ტუნისის ნაკრების სავსებით თანამედროვე, შემტვენი, მაღალი ტექნიკითა და მოქნილი ტაქტიკით აღტურვილი თამაში. აფრიკელი ფეხბურთელები მატჩებს ატარებდნენ მწვავე, კომბინაციური სტილით, სწრაფი, ოსტატური გადაცემებით უტევდნენ მეტოქეს და, დამამთავრებელ ფაზაში მეტი სიზუსტე რომ გამოეჩინათ, უთუოდ უკეთეს შედეგს მიაღწევდნენ. მაგალითად, პოლონელებთანაც და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრებთანაც მათ კარის აღების რამდენიმე ხელსაყრელი მომენტი ვერ გამოიყენებია. თუმცა, ისიც უნდა ითქვას, რომ გფრ-ის მეკარემ მაიერმა ძლიერად ითამაშა. ტუნისელებთან მოგებულ მატჩის შემდეგ პოლონეთის გუნდის მწვრთნელმა გმოხმა მეტოქის კარგი თამაშით გამოწვეული აღტაცება ვერ დაფარა და საჯაროდ განაცხადა, პირდაპირ გასაოცარია ტუნისელთა გუნდის ასეთი პროგრესი.

ესპანეთის გუნდზე გამანადგურებლად იმოქმედა I ტურში თანაბარი თამაშის შემდეგ წაგებულმა მატჩმა ავსტრიის ნაკრებთან. ტრიბუნების მხურვალე მხარდაჭერით კიდევ უფრო გაქეზებულმა ესპანელებმა სამხრეთელთათვის ჩვეული სილადითა და არტისტიზმით შეუტიეს მეტოქეს, თან ზურგის სიმყარისთვის მაინცდამაინც არ იწუხებდნენ თავს. ეს მცდარი სვლა იყო: ავსტრიელები მშვიდად, საიმედოდ იცავდნენ თავს და მათი მწვავე კონტრიერიშები დიდ არეულობას იწვევდა მეტოქის ბანაკში. ესპანელებმა ვერ მოახერხეს შუა მინდვრის კონტროლი. ამ სივრცეთა სრული ბატონ-პატრონი იყო ავსტრიელი პროპაზკა, წინ კი მეტისმეტად სახიფათოდ მოქმედებდა კრანკლი.

შემდგომ ესპანელები წელში ველარ გაიმართნენ. წაგებას მოკყვა ნულოვანი ფრე ბრაზილიის ნაკრებთან და მდგომარეობა პრაქტიკულად უკვე უიმედო შეიქნა. ამრიგად, ესპანეთის ეროვნულმა გუნდმა პირველ ყოვლისა ფსიქოლოგიური მომზადების უკმარობა გამოავლინა და შექმნილი ვითარების შესაბამისად თამაშის გარდაქმნაში სრული უუნარობა გამოიჩინა.

შვეციის ნაკრებმა, ფაქტიურად, მხოლოდ ერთი შეხვედრა ჩაატარა მსოფლიო ჩემპიონატის საკადრის დონეზე. ეს იყო ამ გუნდის პირველი მატჩი: შვეცია — ბრაზილია. ყველა დანარჩენ თამაშ-

ში ჩვენ ვიხილეთ შვედების საკმაოდ მაღალტექნიკური, მოძრავი, მოიერიშე, მაგრამ მაინც ჩვეულებრივი გუნდი.

შოტლანდიის ნაკრები ჩემთვის გამოცანად დარჩა, მაგრამ ერთი რამ უდავოა: გუნდში ერთობ მოაკოკლებდა წესრიგი, ხშირი იყო რეჟიმის დარღვევის შემთხვევები (საქმე დოპინგამდეც კი მივიდა — ანალიზის შედეგად ვ. ჯონსტონს სისხლში ფენკამფამინი აღმოაჩნდა, რაც ნარკოტიკულ, აღმგზნებ საშუალებათა სიაშია შეტანილი. ალბათ გახსოვთ, ჯონსტონს დისკვალიფიკაცია მისცეს). ცხადია, ყოველივე ამას არ შეეძლო დაღი არ დაესვა ამ ძალიან საინტერესო კოლექტივის თამაშისთვის.

ირანის ნაკრები აწკარად სუსტი იყო და პენალტების თვლა ამ გუნდის მწვრთნელს პ. მოპაჯერანის ბევრს ვერაფერს უშველიდა. ბოლოს და ბოლოს, ერთ მატჩში მსაჯი იმდენ პენალტს დანიშნავს, რამდენი საამისო მიზეზიც ექნება.

მთავარი ამბავის სტარტი

მაშ ასე, 14 ივნისს დაიწყო XI ჩემპიონატის მთავარი ამბები — სტარტი აიღო ფინალურმა ეტაპმა. როგორც ცნობილია, მედლებისთვის უშედავათო პაექრობაში ჩაება რვა გუნდი. აქამდე, წინასწარი ტურნირების დროს, სწორედ ამ რვა საგზურის მისაღებად, გუნდების ერთი ნაწილი აშკარად ტაქტიკურ ბრძოლას ამჯობინებდა, თავის ნამდვილ შესაძლებლობას ნიღბავდა და, შესაძლოა, მომავალი ჭიდილისთვის ინახავდა თავს. ახლა კი, როცა ორ ჯგუფად განაწილებული „ძლიერნი ამა ქვეყნისა“ მინდორზე გამოვიდნენ, ყველას რჩებოდა ერთადერთი მიზანი: გამოეჩინათ მთელი შეძლება და უნარი, ნიჭი და საზრიანობა, ყოველმხრივი მზადყოფნა და წეუპოვრობა.

ჯერ კი ყველაფერი ბურუსით იყო მოცული, სხვათა შორის, ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობითაც. „რივერ პლეიტის“ მინდორზე დროდადრო ისეთი ნისლი ჩამოწვებოდა, რომ მოპირდაპირე კართან, განსაკუთრებით, ჩვენგან შორეული კუთხურის სიახლოვეს, ფეხბურთელების ნაცვლად თითქოს რაღაც სილუეტები მოძრაობდნენ.

მსოფლიო ჩემპიონის — გფრ-ის ნაკრების ფეხბურთელები მატჩის დაწყებამდე საათნახევრით ადრე გამოვიდნენ მინდორზე (ცხადია, ჯერ სათამაშოდ არ იყვნენ გამოწყობილი), გაიარ-გამოიარეს,

ბურთითაც შეამოწმეს სარბიელი (მატჩისწინა მოთელვისთვის სათადარიგო მინდორი იყო გამოყოფილი)...

და აი, ერთმანეთის პირისპირ დადგნენ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისა და იტალიის ნაკრები გუნდები. პირველ ტაიმში იგრძნობოდა გერმანელთა უპირატესობა. გფრ-ის გუნდი ამოქმედდა როგორც კარგად დაზეთილი მანქანა, მაგრამ, როგორც ყოველი სხვა მანქანისა, მისი მოქმედებაც ერთობ მონოტონური იყო. გერმანელებმა იტალიელებს თავს მოახვიეს თავიანთი მანერა, უფრო „დამანგრეველი“, ვინემ „ამშენებელი“. იტალიელები მხოლოდ ღროდადრო თამაშობდნენ ჩვეული ქარგით. შესვენების შემდეგ სურათი მკვეთრად შეიცვალა: იტალიელები მწვანე მინდვრის სრული ბატონ-პატრონები გახდნენ. თუ პირველ ტაიმში „სკუადრა აძურას“ ნახევარდაცვა შედარებით ნელა მოძრაობდა (ამის გამო ბეარზოტმა ანტონიონი სკამზე დასვა), ახლა, ძაქარელის გამოსვლის შემდეგ, გუნდის ძრავამ თვალსაჩინოდ უმატა მუშაობას და ახლოსაც იყო წარმატებასთან. მაგრამ ბეტეგამ სამჯერ გააცუდა საუცხოო საგოლე მომენტი, მაშინაც კი ვერ გაიტანა ბურთი, როცა მათიერი უხეშად შეცდა და კარი დაუფიქრებლად მიატოვა. გერმანელებს ამგვარი შესაძლებლობა გაცილებით ნაკლები ჰქონდათ. ერთხელ კი ჰოლცენბაინის მიერ 16-17 მეტრიდან საუცხოოდ დარტყმული ბურთი ლამაზი ნახტომით უკუაგდო ძოფმა.

აი, ერთი ჩანაწერი ჩემი ბლოკნოტიდან:

„ძალიან ძლიერად ითამაშეს ფლოემ და გერმანელთა დაცვამ, იტალიის მთელმა გუნდმა. სადღაა გფრ-ის ნაკრების ძველი ზრწყინვალება?! გუნდს ძალიან დასტყობია ბეკენბაუერის, ოვერატის, ბრაიტნერის, გერდ მიულერის წასვლა. ახლა ესაა საიმედოდ, კარგად, მაგრამ ყოველგვარი აღმაფრენისა და იმპროვიზაციის გარეშე მოქმედი მანქანა“.

იტალიის გუნდი ნამდვილ შემტევ ფეხბურთს თამაშობდა, რომელსაც წინ აღუდგა გერმანელთა დაცვითი ბასტიონები — გფრ-ის ნაკრები ამჯერადაც აშკარად დაცვაზე აგებდა თამაშს. და ამან, როგორც ერთხელ უკვე აღვნიშნე; ჩემს თვალში ერთობ დასცა გერმანელთა აქციები — რაღა დროს დაცვაზე აქცენტირებაა, როცა მსოფლიოს ყველა მოწინავე გუნდი კარგა ხანია ეზიარა შემტევი თამაშის იდეებს და მთავარ იარაღად იერიში გაიხადა!

ძალიან საინტერესო ბრძოლა გაჩაღდა შუა მინდვრის დასაბატონებლად, მაგრამ გადაწყვეტ უპირატესობას ვერც ერთმა მხარემ ვერ მიაღწია. საკუთარი კარის მისაღდგომები გერმანელებმა საიმედოდ ჩაკეტეს ცენტრიდანაც და ფლანგებიდანაც. კაუზიო, ბეტეგა და როსი მაინც ახერხებდნენ დაცვითი ზღუდეების გარღვევას, მაგრამ მაიერი ფხიზლად იყო.

შესვენების შემდეგ გერმანელები უმთავრესად კონტრიერიზის იმედზე იყვნენ, მაგრამ ამაოდ. ძალიან ძლიერად თამაშობდნენ იტალიელთა მცველები (განსაკუთრებით, ჯენტილე) და მეკარე ძოფი. მერე, მატჩის მიწურულს, გფრ-ის ნაკრები აშკარად ფრეს დასჯერდა და ერთი ქულითაც ძალიან კმაყოფილი იყო.

ნულოვანი ფრეს მიუხედავად, მატჩი ძალიან საინტერესო და მიმზიდველი გამოდგა, მით უმეტეს, რომ ერთმანეთს შეეჯახა სავსებით საპირისპირო, განსხვავებული სტილის ორი ძლიერი გუნდი.

მთავარი პრეს-ცენტრის მეექვსე სართულზე მდებარე სადემონსტრაციო დარბაზში შესასვლელად ჟურნალისტებს დილაობით საგანგებო საშვებს აძლევდნენ. საშვებზე აღნიშნული იყო მოასპარეზე წყვილები და მატჩის დაწყების დრო. მაგრამ იქ შესასვლელად გაცილებით ადრე ვდგებოდით რიგში, ვინაიდან ყველას ვეებერთელა ტელეეკრანის ახლოს სურდა მოკალათება.

„რივერ პლეიტის“ სტადიონიდან ჩქარა დავბრუნდით და ტელევიზორით ვნახეთ ორი მატჩი: ბრაზილია — პერუ და არგენტინა — პოლონეთი.

სამხრეთამერიკული გუნდების შეხვედრა, რომელიც მენდოსაში გაიმართა, სრულიად არ მომეწონა. ეს იყო „დამდგარი“ თამაში, მართალია, ამ კონტინენტის წარმომადგენელთათვის ჩვეული მაღალი, დახვეწილი ტექნიკით, მაგრამ, ვიმეორებ, შეუწყნარებლად ნელი ტემპით, გაუთავებელი გარდიგარდმო გადაცემებით... ეს უფრო საციკო სპექტაკლს ჰგავდა, ვინემ თანამედროვე ფეხბურთის მატჩს. ბრაზილიელთა ქომაგები, ასეთი კი ჟურნალისტთა შორის ბევრი იყო, პირდაპირ საგონებელში ჩავარდნენ — ვერ გაეგოთ, რატომ თამაშობდნენ ასე უნიათოდ და აპათიურად ოდესღაც მრისხანე სამგზის მსოფლიო ჩემპიონები. გუნდს არ ჰყავდა აშკარა ლიდერი. ყველაზე მეტად მაოცებდა ბრაზილიელთა უსუსურობა დამამთავრებელი დარტყმების დროს. რამდენადაც ზუსტად, ოსტატურად და ძლიერად ურტყამდნენ საჯარიმოებს, ესე იგი, სტატისტიკური მდგომარეობიდან, იმ-

დენად უქირდათ მოძრავე ბურთის დარტყმა მეტოქის კარში, სრულ უმწეობას იჩენდნენ იერიშის ბოლო ფაზაში. პერუელებთან მატჩშიც ასე გაიტანეს ბურთები: საჯარიმოებით, პენალტით... პერუელებს არაფრით გამოუჩენიათ თავი. ბურთის ფლობის მაღალი ტექნიკა მათ თითქოს თვითმიზნად გაუხდიათ, ამას კი ხეირი არ მოაქვს. ამავე დროს ძალზე უფერულად ითამაშა პერუელთა ლიდერმა კუბილასმა.

სამაგიეროდ, ერთობ საინტერესო გამოდგა როსარიოში გამართული მატჩი: არგენტინა — პოლონეთი. უპირველეს ყოვლისა, ეს შეხვედრა გამოირჩეოდა უაღრესად სწრაფი ტემპით, თანაც ამ სისწრაფეს ფეხბურთელებისთვის ხელი არ შეუშლია მაღალი კლასის დემონსტრირებაში. უნდა ითქვას, რომ არგენტინას ძალიან სწყალობდა ბედი — დიდი აღმავლობით მოთამაშე პოლონელებმა ვერ გამოიყენეს თავიანთი უპირატესობა ძალასა და სისწრაფეში, დეინამ უხეიროდ დაარტყა პენალტი, ლატომ კი ცარიელ კარში ვერ შეაგდო ბურთი.

ეს მატჩი გახლდათ ტოტალური ფეხბურთის საქრესტომათიო ნიმუში. ხოლო ამ ნიმუშის ერთი უაღრესად დამახასიათებელი შტრიხი გახლდათ მარიო კემპესი — დაუღალავი, დაუცხრომელი, შეუპოვარი, თავდადებული ფეხბურთელი. გასაოცარი იყო კემპესის მოქმედების სფერო. იგი მაქოსავით მიდიმოდიოდა თავისი კარიდან მეტოქის კარამდე. აი, კემპესმა მე-15 წუთზე სწრაფი კომბინაციური გარღვევის შედეგად პოლონელთა კარში უბრწყინვალესი გოლი გაიტანა, აი, მეკარესავით ისკუპა და ხელით მოიგერია არგენტინელთა კარში ყუმბარასავით ნასროლი ბურთი (როგორც აღვნიშნეთ, დეინამ პენალტი ვერ შეაგდო). ამგვარი დიაპაზონით მოქმედება კემპესისთვის ჩვეულებრივი ამბავი იყო. და არა მარტო კემპესისთვის: ასე თამაშობდნენ ლუკე, ბერტონი, არდილესი, ტარანტინი (გაიხსენეთ ლამაზი გოლი, რომელიც ამ უკანასკნელმა თავური დარტყმით გაიტანა პერუელთა კარში)... ისიც განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ არგენტინის ფეხბურთელებს ამ მატჩში ერთობ ცოტა შესაძლებლობა ჰქონდათ მეტოქის კარის აღებისა და თითქმის ყველა შესაფერი მომენტი გამოიყენეს.

მიუხედავად ამისა, მე არც ამ მატჩის შემდეგ გადავსულვარ არგენტინელთა ბანაკში, მაგრამ ფინალური ეტაპის პირველ დღეს გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრებს უკვე „ჩამოვართვი“

მსოფლიო ჩემპიონის წოდება. ამ გუნდს საჩემპიონო პირი არ უჩანდა.

უმაღლესი წოდების მაძიებელთა „ბირჟაზე“ ძალიან აიწია ჰოლანდიელთა აქციებმა მას შემდეგ, რაც ცნობილი გახდა, რომ ამ ქვეყნის ნაკრებმა კორდობაში გამანადგურებელი ანგარიშით დაამარცხა ავსტრიელთა საკმაოდ ძლიერი კოლექტივი. თამაშის შემდეგ გამართულ პრეს-კონფერენციაზე ავსტრიის ნაკრების მწვრთნელს ჰ. სენეკოვიჩს ჰკითხეს, რატომ ითამაშა ასე ცუდად თქვენმა დაცვამო?

სენეკოვიჩის პასუხი ასეთი იყო:

— დღეს ჰოლანდიელებმა განსაკუთრებით აგრესიულად, უაღრესად დისციპლინირებულად ითამაშეს და, ვფიქრობ, მათს მწვავე იერიშებს ვერავითარი დაცვა ვერ გაუმკლავდებოდა.

ასეა თუ ისე, ჰოლანდიის ნაკრები აშკარა ფავორიტი გახდა.

9 ივლისის პროსპექტზე, ობელისკთან...

არგენტინელები ამბობენ, 9 ივლისის პროსპექტი ყველაზე განიერი ქუჩაა დედამიწის ზურგზე. ალბათ ასეა... მე ბევრ ქალაქში ვყოფილვარ და ასეთი ფართო პროსპექტი მართლაც არსად მინახავს. იქ, სადაც 9 ივლისის პროსპექტს კარიენტესის ქუჩა კვეთს, აღმართულია მაღალი, თეთრი ობელისკი — იმ ადგილზე პირველად აფრიალებულა თავისუფალი არგენტინის დროშა.

არგენტინელ ფეხბურთელთა ყოველი გამარჯვების შემდეგ ამ ობელისკისკენ უწყვეტ, ხმაურიან ნაკადად მიედინება ბუენოს-აირესის ალბათ მთელი მოსახლეობა — ვინ ფეხით, ვინ მანქანებით, ვინ ცეკვა-ცეკვით, ვინ სიმღერითა და როკვით, ვინ მამის მხარზე შესკუპებული, ვინ დედის მკლავებზე მოკალათებული... და ყველას მაღლა უჭირავს თავისი სამშობლოს დროშა, უჭირავს ამაყად, იმედიანად, სიყვარულით... ბევრჯერ, ძალიან ბევრჯერ ვნახე ეს თეთრციხფერი დროშები სულ თოთო ბავშვების ფაფუკ ხელებში, რომლებიც ამ საწინელი, ყურთასმენის წამლები ღრიანცელით, ქვაბის ხუფების, ტაშტებისა და საგანგებო სარაჩხუნებლების ხმაურით შეშინებულნი, სასაცილოდ აფახულებდნენ თვალებს. დროშებს კი ხელს არ უშვებდნენ, მაგრად ჩაებლუჯათ.

ობელისკის გარშემო იმართებოდა ზარ-ზეიმი — ცეკვა, სიმღერა, დეკლამაცია... არ გეგონოთ, რომ ამ დღესასწაულში მხოლოდ ახალგაზრდები მონაწილეობდნენ. ზეიმობდა დიდი და პატარა — ქალი და კაცი, დროული, ხნიერი ხალხი. ისინიც ისევე მღეროდნენ და როკავდნენ, ისევე ხმის ჩახლეჩამდე გაჰყვიროდნენ „არ-გენ-ტინა“, „არ-გენ-ტინას“... ისევე ისხდნენ ავტომობილების სახურავზე, ისეთივე გამეტებით არახუნებდნენ ქვაბის ხუფებს და, ცხადია, ისეთივე თავდავიწყებით აფრიალებდნენ არგენტინის ალმებს.

ობელისკის ახლო-მახლო გადაკეტილი იყო ქუჩები, წყდებოდა ყოველგვარი ტრანსპორტის მოძრაობა, ქალაქი დიდ საგიჟეთს ემსგავსებოდა. ღრეობა თითქმის დილამდე გრძელდებოდა...

კორიენტესის, სანტა-ფეს და სხვა ქუჩებში ჩამწკრივებულ ფირფიტების მაღაზიებში დილიდან შუა ღამემდე უკრავდნენ საფეხბურთო ჰიმნად ქცეულ ომახიან სიმღერას — „არ-გენ-ტინა“, „არ-გენ-ტინა“. ეს მხნე მელოდია არ წყდებოდა ჩვეულებრივ დღეებშიც კი, როცა ქალაქი თითქოს მიწყნარებული იყო ახალი ქარიშხლის მოლოდინში.

დიდი მოთხოვნილება იყო ჩემპიონატის სუვენირებზე, ემბლე-მიან მაისურებზე, პატარა ბურთებზე, რომელთაც „ტანგო“ ერქვათ (ამ ფირმის ბურთებით თამაშობდნენ მსოფლიო ჩემპიონატის მონაწილენი. მეკარეები უკმაყოფილებას გამოთქვამდნენ „ტანგოს“ მისამართით, ძალიან სრიალა გარსი აქვს და ძნელი დასაჰერია, ხელებში მართლაც ცეკვაესო). ცხადია, განსაკუთრებით დიდი გასავალი ჰქონდა XI ჩემპიონატის ემბლემას — გაუჩიტოს. ასევე დიდი ხალისით ყიდულობდნენ საუცხოოდ დაბეჭდილ, ჩემპიონატის ემბლემიან ფერად ღია ბარათებს არგენტინის სტადიონებისა და ქალაქების ხედებით.

კიდევ ერთი ნაბიჯი წინ

18 ივნისს მე და რამდენიმე ჩემი თბილისელი მეგობარი სტადიონზე არ წავედით, ვინაიდან ზუსტად იმ დროს, როცა „რივერ პლეიტზე“ იტალიისა და ავსტრიის გუნდებს უნდა ეთამაშათ, ამ ჩვენს ვეებერთელა ტელეეკრანზე ბრძოლას გააჩაღებდნენ გფრ-ისა და ჰოლანდიის კოლექტივები — წინა ჩემპიონატის ოქროსა და ვერცხლის პრიზიორები.

ჩვენი ვარაუდი გამართლდა: „რივერ პლეიტზე“ გამართული შეხვედრა ერთობ უღიმღამო გამოდგა, გერმანელებისა და ჰოლანდიელების მატჩი კი ფინალსაც დაამშვენებდა.

რამდენიმეჯერ აღვნიშნე, გფრ-ის გუნდი ძველმოდურ ფეხბურთს თამაშობს-შეთქი — აქცენტი დაცვაზე გადააქვს, როცა თანამედროვე ტაქტიკის თავიდათავი შეტევეთი ოპერაციებია. ყოვლად დაუნეებელია, რომ ისეთი გამოცდილი და გამჭრიახი სპეციალისტი, როგორც გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრების მწვრთნელი ჰელმუტ შიონი გახლავთ, ვერ ხვდებოდეს ამას, თანამედროვე ტენდენციებს ვერ აფასებდეს ან, მით უფრო, უგულებელყოფდეს. ეს დაუჯერებელია. უბრალოდ, საუკეთესო მოთამაშეთა მოწინავე ბირთვის წასვლით შიონი პირდაპირ გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდა და, ქართული ანდაზისა არ იყოს — როგორც გიჟირდეს, ისე გილხინდესო — ნაკრების ძალის შესაბამისი ტაქტიკა არჩია. თანაც, მწვრთნელმა თვით შეჯიბრების მსვლელობაშიც ბევრი იწვალა — ზოგმა იმედი ვერ გაამართლა (ფიშერი, ბონპოფი, ჰ. მიულერი), ზოგი დაშავდა (ფლოე)... ამიტომ იყო, რომ შიონს ჩემპიონატის დღეებში უხდებოდა ახალ-ახალი ტაქტიკური ამოცანების გადაწყვეტა — შემადგენლობაში თუნდაც ერთი ახალი ფეხბურთელის შეყვანა ხომ გუნდის სამოქმედო გეგმას ცვლის. ჰოლანდიელებთან მატჩში გფრ-ის გუნდი უაღრესად ძლიერ, ასე განსაჯეთ, შემტევ კოლექტივად წარმოგვიდგა. საქმე მარტო ის კი არ არის, რომ შიონმა მინდორზე ოთხი თავდამსხმელი გამოიყვანა (აბრაშიკი, დიტერ მიულერი, რუმენიგე, ჰოლცენბაინი), არამედ მთელი გუნდის ერთობლივი, გამიზნული მოქმედება, თამაშის შინაარსი.

როგორც ხედავთ, შიონმა ამჯერად, ფორმალურად მაინც, თავდამსხმელთა რაოდენობით გადააჭარბა XI ჩემპიონატის მონაწილე გუნდებს — აქამდე, როგორც წესი, მათ სამ-სამი ფორვარდი ჰყავდათ შემადგენლობაში (გამონაკლისი იყო არგენტინის ნაკრები, მაგრამ ამაზე მერე ვილაპარაკოთ). ისიც უნდა ითქვას, რომ ჰოლანდიელებთან შეხვედრაში გერმანელთა შეტევეთს ოპერაციებს დიდებულად კვებავდა ნახევარდაცვის ხაზი, სადაც ძალიან ხშირად მოქმედებდნენ რუმენიგე და ჰოლცენბაინი.

სამწუხაროდ, ფლოე წინა თამაშში სერიოზულად დაშავდა და შინ დაბრუნება მოინდომა. შიონმა დარჩენა სთხოვა ფლოეს, ნაკ-

რებში წენი ყოფნა ძალიან საჭიროა მორალური თვალსაზრისითო. ფლოე, ცხადია, უარს ვერ ეტყოდა. ეს ფეხბურთელი ძალიან აკლდა გუნდს, მაგრამ გფრ-ის ნაკრებმა მაინც ჩინებულად ითამაშა. ახალგაზრდა თავდამსხმელებმა (აბრამჩიკი, დ. მიულერი) პირდაპირ თავი მოიკლეს, დაცვა კი, ტრადიციულად საუცხოოდ მოქმედებდა. მე ისევ გამიჩნდა იმედი...

ასევე ძლიერად ითამაშა ჰოლანდიის ნაკრებმა, რომელიც ორჯერ იყო მღვერის როლში და ორივეჯერ ოსტატური დარტყმებით გაათანაბრა ანგარიში. მეორედ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ეს მოხდა თამაშის დამთავრებამდე 7 წუთით ადრე. ჰოლანდიელთა მიერ გატანილი გოლები მართლაც ბრწყინვალე იყო, მაგრამ, შიონის აზრით, ამ მომენტებში მაიერმა სიფხიზლე ვერ გამოიჩინა. გფრ-ის ნაკრების მეკარემ, „როგორც იქნა“, გაუშვა ბურთი. საქმე ის არის, რომ მაიერმა მსოფლიო ჩემპიონატის ფარგლებში უკანასკნელად ბურთი 1974 წელს გაუშვა მიუნჰენის სტადიონზე ჰოლანდიელებთან ფინალური შეხვედრის მე-2 წუთზე (ალბათ, გახსოვთ ნეესკენსის პენალტი). არგენტინაში ზედიზედ ოთხი მატჩიდან მაიერი „მშრალად“ გამოვიდა და აი, 18 ივნისს კორდობაში მიმდინარე თამაშის 26-ე წუთზე ჰაანმა (ისევ ჰოლანდიელმა) აიღო მეკარის ციხესიმაგრე. ამრიგად, მსოფლიო ჩემპიონატის მატჩებში ამ შესანიშნავმა ფეხბურთელმა 473 წუთის განმავლობაში ხელუხლებლად შეინახა თავისი კარი. ეს ამ ტურნირების ახალი რეკორდია (ძველი რეკორდი ინგლისის ნაკრების მეკარეს გორდონ ბენქსს ეკუთვნოდა).

ასეა თუ ისე, ჩემპიონატის შემდეგ შიონმა თქვა:

— მაიერმა თითქოს კარგად ითამაშა, ბევრი „ძნელი ბურთიც“ აიღო, მაგრამ კრიტიკულ მომენტებში ერთხელაც ვერ იხსნა გუნდი.

ამ ასაკში უკვე თითქმის შეუძლებელი ხდება „ზებუნებრივი“ ბურთების აღება, რეაქციაც შენელებულია და ნახტომის, ასე ვთქვათ, სასტარტო სისწრაფეც. იგივე შეიძლება ითქვას იტალიის ნაკრების კარის გამოცდილ დარაჯზე ძოფზე. მაგალითად, ბრაზილიის ეროვნულ გუნდთან შეხვედრაში იტალიელთა კარში ორი გოლი გავიდა და ძოფი, ჩემი აზრით, ორივეჯერ დამნაშავე იყო.

მანამდე, ჰოლანდიისა და გფრ-ის მატჩამდე, ტელედარბაზში ვნახეთ პერუსა და პოლონეთის ნაკრები კოლექტივების თამაში, რომელიც „ძალიან ცუდი საყურებელი იყო. აშკარა უპირატესობის მიუხედავად, პოლონელთა გუნდი დაბნეული ჩანდა და ბევრს ვგრა-

ფერს მიაღწია (შარმახის ერთადერთი მშვენიერი გოლი — თავით). ძალიან სუსტად თამაშობდნენ დეინა, ლატო, კასპერჩაკი... პერუს გუნდი აშკარად სუსტია“ (ჩემი ბლოკნოტიდან).

ასევე უინტერესო გამოდგა არგენტინისა და ბრაზილიის ფეხბურთელთა შეხვედრა. არგენტინელები დაემორჩილნენ ბრაზილიელთა ნება-სურვილს და ითამაშეს ისე, როგორც საერთოდ არ თამაშობენ — მოკლე გადაცემებით, ნელი ტემპით, არაკოლექტიურად.

ბრაზილიელებმა ვერ გამოიყენეს მასპინძელთა კარის აღების სამი ნაღდი შანსი (რობერტო), არგენტინელებმა კი ვერ გაიტანეს უდავო გოლი — ორტისმა რაღაც უნიათოდ მოუცაცუნა ფეხი ცარიელი კარის წინ მარჯვენა ფლანგიდან მშვენივრად ჩამოწოდებულ ბურთს.

სალამოს კი ბუენოს-აირესის ქუჩებში და მოედნებზე, ბაღებსა და ხეივანებში ისევ ატყდა ყურთასმენის წამლები ღრიანცელი, ისევ გაჩაღდა ზეიმი და ცეკვა-თამაში. არგენტინელი გულწემატიკვრები დაჩწმუნებული იყვნენ, რომ საჭიროების შემთხვევაში მათი სათაყვანებელი ფეხბურთელები პერუელთა კარში იმდენ ბურთს გაიტანდნენ, რამდენიც საჭირო იქნებოდა ფინალში გასასვლელად. თურმე ამასვე ფიქრობდნენ მენოტი და მისი ბიჭები...

იმ დღეს, როგორც თავში აღვნიშნეთ, გაიმართა კიდევ ერთი მატჩი — „რივერ პლეიტის“ სტადიონზე ერთმანეთს შეხვდნენ იტალიისა და ავსტრიის ეროვნული გუნდები. მე-13 წუთზე როსიმ სწრაფად გაითამაშა „კედელი“ კაუზიოსთან და გაიტანა ამ მატჩში ერთადერთი ბურთი.

რამდენიც საჭიროა, იმდენი და... ცოტა მეტი

ახლოვდებოდა გადამწყვეტი ეტაპი. 21 ივნისს გამართულ მატჩებს პასუხი უნდა გაეცა მთავარ საკითხებზე: რომელი გუნდები გაითამაშებდნენ ოქროს მედლებს და რომელი კოლექტივები შეხვდებოდნენ ერთმანეთს III ადგილისთვის.

„რივერ პლეიტის“ სტადიონზე განუზომელი ინტერესი გამოიწვია ჰოლანდიისა და იტალიის ფეხბურთელთა ასპარეზობამ, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს არ იყო მაღალი რანგის მატჩი, თამაში როგორც სანახაობრივად, ისე შინაარსობრივად ნაკლებ მიმზიდველი გახლდათ. ამის უმთავრესი მიზეზი, ჩემი აზრით, მეტოქეთა მეტისმეტი

წერვული დამაბულობა იყო, რის გამოც ჰოლანდიის ისედაც ტლან-
ქი ნაკრები რალაც „გაქვეავებულ“ ფეხბურთს თამაშობდა. „ჰოლან-
დიელები ძალიან შეშინებული თამაშობენ. რენსენბრინკი დადგა
მარცხენა ფლანგზე და არაფერს აკეთებს. ძალიან აბურღული თა-
მაშია“ (ჩემი ბლოკნოტიდან).

პირველ ტაიმში იტალიელთა უპირატესობა იმდენად აშკარა
იყო, რომ ბევრს საქმე მოთავებული ეჩვენა. მაგალითად, ტაიმებს
შორის შესვენებისას პრეს-ცენტრში ბობი ჩარლტონმა თქვა:

— იტალიელთა ერთი გოლი ფინალში ამ გუნდის გასვლის ნა-
ლდი გარანტიაა. (ჩემს ბლოკნოტში ჩარლტონის ამ სიტყვებისთვის
მიმიწერია: „ვერაფერი გულთმისანი ყოფილხარ“. იქვე: „ჩემპიონა-
ტი იწურება, ახალი კი არაფერია“.

ჰოლანდიელებმა პერსონალური მეურვეობის ხერხს მიმართეს,
მაგრამ, როგორც ჩანს, შესვენებაზე იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ
ტექნიკურ იტალიელებთან ბრძოლაში ეს სახეიროს ვერაფერს მო-
უტანდათ. ჰოლანდიელთა არჩეული გზა გამოდგა საცერი, რომლის
„ნასვრეტებში“ საკმაოდ თავისუფლად დაძვრებოდნენ კაუზიო, ბე-
ტეგა, როსი და მათი მეგობრები. რამდენიმე გამოუყენებელი საგო-
ლე მომენტის შემდეგ იტალიელებმა ანგარიში გახსნეს, თუმცა ბუ-
რთი ბეტეგასთან კილილში თავის კარში დააარტყა ბრანდტსმა. ორთა-
ბრძოლის ადგილისკენ გამოქანებულმა მეკარე შრივერსმა იმის მეტი
ველარაფერი მოახერხა, რომ წაქცეულ ბრანდტსს დაეჯახა, დაშავ-
და და მინდვრიდან საკაცით გაიტანეს.

შესვენების შემდეგ სურათი მკვეთრად შეიცვალა. იტალიელე-
ბი როგორღაც მოეშვნენ, ჰოლანდიელებმა კი, პირიქით, ძირფეს-
ვიანად გარდაქმნეს თამაში — პერსონალურ მეურვეობაზე უარი
თქვეს და ტემპსაც უმატეს. ისიც უნდა ითქვას, რომ ჰოლანდიის
ნაკრებს კომბინაციური თამაშით არ გამოუჩინია თავი — მან უმთა-
ვრესად საუცხოო ფიზიკური მომზადების, გამძლეობისა და შეუპო-
ვრობის წყალობით დაჯაბნა უკვე მთლად გასავათებული იტა-
ლიელები.

არ შეიძლება დუმილით ავუაროთ გვერდი ჰოლანდიელთა ერთ
ყოვლად შეუწყნარებელ თვისებას — უხეშობას. თანაც, ეს ბურ-
თისთვის უშუალო ბრძოლით გამოწვეული უხეშობა როდია, არა,
ჰოლანდიელები მოურიდებლად ხმარობენ სარმას, როცა ბრძოლა
წაგებულია და ბურთიანი მეტოქე მიზნისკენ მიისწრაფვის. ამ ძა-

ლიან „უბრალო“ აკრძალულ ილეთს — ფეხის გამოდებას — ისინი სისტემატურად იყენებდნენ, როცა მეტოქე ლამაზი ფინტით, ოსტატური დრიბლინგით ან სწრაფი „კედლის“ გათამაშებით უსხლტებოდათ ხელიდან. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ პოლანდიელებს (თავდამსხმელებსაც კი) ამ ბინძური ხერხისთვის არ მიემართათ, როცა „სხვა გზა არ ჩანდა“. ეს ერთობ აღიზიანებდა მეტოქეებს და, რაც მთავარია, ფეხბურთის არსს შეურაცხყოფდა.

პოლანდიელები ძალიან უხეშობდნენ იტალიელებთან მატჩში, არგენტინის ნაკრებთან გადამწყვეტ შეხვედრაში კი მინდორზე ნამდვილი ჭიდაობა გააჩაღეს.

ისიც უნდა ითქვას, რომ მსაჯები რატომღაც მხოლოდ ჩვეულებრივ ჭარიმებს სჯერდებოდნენ.

აფსუს, რა დახვეწილად, ელეგანტურად და, ამავე დროს, მრავალფეროვნად თამაშობდა პოლანდიის ნაკრები კრუიფის დირიჟორობით! არგენტინაში ამ როლის შესრულება თითქოს რენსენბრინკს უნდა ეკისრა, მაგრამ ამჯერად იგი ჩრდილში იდგა.

აკი თავადაც ასე უპასუხა ჟურნალისტებს, რომლებმაც უთხრეს, თქვენ კრუიფის მემკვიდრედ გთვლიანო:

— კრუიფი და მე: სხვადასხვა ადამიანები ვართ. გარდა იმისა, რომ ფენომენური ფეხბურთელია, კრუიფი ლიდერადაა გაჩენილი, მე კი ამ როლისთვის არ გვარგვივარ.

შეხვედრის ბედი გადაწყვიტა პოლანდიელთა ორმა შორეულმა საზღაპრო დარტყმამ, თუმცა მეორე შემთხვევაში, ჩემი აზრით, ძოფს აშკარად ჩაეძინა.

პრეს-ცენტრში, საერთოდ, ჟურნალისტთა და სპეციალისტთა წრეებში ყველას აინტერესებდა, რატომ არ ითამაშა კრუიფმა. თავისთავად ცხადია, ასაკზე აქ ლაპარაკიც ზედმეტია. არც სისტემატური, გეგმაზომიერი, მართლაც მეტად მომქანცველი საწვრთნელი რეჟიმი შეიძლება ჩაითვალოს კრუიფის „განდგომის“ უტყუარ მიზეზად, მით უმეტეს, რომ ამ ბრწყინვალე ვარსკვლავს არასდროს ეზარებოდა ვარჯიში და სხვა „შავი სამუშაო“. ჩემი აზრით, საქმე ის გახლავთ, რომ კრუიფი არ მოელოდა პოლანდიელთა წარმატებას, არ ეგონა, თუ ეს გუნდი (სხვათა შორის, საკმაოდ „მოხუცი“) ამდენს შეძლებდა. და, როგორც ჩანს, თავის შერცხვენას მოერიდა.

ამ მატჩთან დაკავშირებით კიდევ ერთი მსურს შევნიშნო: ესპანელმა მსაჯმა მარტინესმა სრულიად უსამართლოდ მისცა გაფრთხი-

ლება ტარდელისა და ბენეტის. მათ უკვე ჰქონდათ თითო გაფრთხილება მიღებული, რის გამოც ბრაზილიელებთან ძალზე მნიშვნელოვან მატჩში იტალიის ნაკრები ფაქტიურად უხერხემლოდ დარჩა — ორი საყრდენი ნახევარმცველის გარეშე. სწორედ ამიტომ იყო, რომ ბრაზილიის გუნდთან კაუზიოს თამაში არ გამოუვიდა.

ერთობ მონოტონური, მოსაწყენი და უფერული გამოდგა ბრაზილიისა და პოლონეთის გუნდების შეხვედრა. მხოლოდ ერთხელ გამოცოცხლდა მაყურებელი, როცა ბრაზილიელებმა ცეცხლოვანი ტემპით დაიწყეს მეორე ტაიმი, აქაოდა ჩვენც შეგვწევს ჩვენი წინაპრებივით თამაშის უნარიო. ამ, სამწუხაროდ, ხანმოკლე აღმაფრენაში სამხრეთამერიკელებმა ტექნიკური ილეთების საოცარი ფიქრვერკი და, საერთოდ, თამაშის შეგრძნების უმაღლესი, ნატიფი ნიუანსები გვიჩვენეს. მათ ზედიზედ სამჯერ მოარტყეს ბურთი პოლონელთა კარის ძელს, სანამ გოლს გაიტანდნენ. ცენტრალურმა თავდამსხმელმა რობერტომ სწორედ ძელზე ასხლეტილი ბურთი გაახვია ბადეში.

მერე ეს დიდებული სპექტაკლი ბრაზილიელებმა რატომღაც შეწყვიტეს და თამაშიც ისევ გაუფერულდა. მხოლოდ დროდადრო, საკმაოდ დიდი ინტერვალებით, ხან სამხრეთამერიკელები შეუთებდნენ ცეცხლს ჩასაქრობად განწირულ შეტევის ბუხარს, ხანაც — პოლონელები (დენამ და ლატომ მეტოქის კარის ალების რამდენიმე შესაძლებლობა ვერ გამოიყენეს).

„პოლონელებს სირბილის მეტი არაფერი გამოსდით. არც ბრაზილიის ნაკრები მომწონს — ეს საჩემპიონო გუნდი არ არის“ (ჩემი ბლოკნოტიდან).

არგენტინისა და პერუს ნაკრები კოლექტივების შეხვედრას მთელი არგენტინა (და არა მარტო ეს ქვეყანა!) მოუთმენლად ელოდა. „როსარიო სენტრალის“ ტრიბუნებმა, ცხადია, მატჩის ნახვის ყველა მსურველი ვერ დაიტია. არგენტინელებმა ბრწყინვალედ ითამაშეს, თუმცა მას შემდეგ, რაც კიროგამ მესამე ბურთი გაუშვა, პერუს ნაკრებმა თითქმის შეწყვიტა წინააღმდეგობა და ვადაძლე მოაწერა ხელი კაპიტულაციას. საქმე იქამდე მივიდა, რომ პერუელი მცველები თავიანთ საჯარიმო მოედანზე არგენტინელებს თითქმის აღარც კი უშლიდნენ ხელს „კედლის“ გათამაშებაში. და მაინც, არგენტინელთა სასახლოდ უნდა ითქვას, რომ მათ მთელი სული და

გული, მთელი ძალ-ღონე და მონდომება ჩააქსოვეს მიზნისთვის ბრძოლაში და საწადელსაც მიაღწიეს.

ისევე როგორც ოთხი წლის წინათ მიუჩენის ოლიმპიური სტადიონის მწვანე მინდორზე, პოლანდიის ნაკრები ფინალურ მატჩში ჩემპიონატის მასპინძლებს, ამჯერად არგენტინელებს ხვდება.

შეცდა ფიფა-ს პრეზიდენტი, ბრაზილიელი ჟოაო აველანჟი. ივნისის დამდეგს მან თქვა, ფინალში ერთმანეთს არგენტინისა და შოტლანდიის გუნდები შეხვდებიანო.

სამაგიეროდ, ზუსტი გამოდგა ავსტრიის ნაკრების მწვრთნელის ლენეკოვიჩის პროგნოზი. იტალიის გუნდთან წაგებული თამაშის შემდეგ გამართულ პრეს-კონფერენციაზე მან დაბეჯითებით განაცხადა:

— დასავლეთ გერმანიის ნაკრებთან მატჩში ჩვენ ყველაფერს ვიღონებთ გამარჯვებისთვის და მიზანსაც მივალწევთ, ვინაიდან მსოფლიო ჩემპიონის დამარცხება პრესტიჟის საქმეა. თანაც, გვსურს ჩემპიონატის ფარდის დაშვების წინ გავახაროთ ჩვენი გულშემატკივრები.

მართლაც, უაღრესად დაძაბულ და შეუპოვარ ბრძოლაში, რომელიც ხშირად დაწესებულ ფარგლებს სცილდებოდა, ავსტრიელებმა ერთი ბურთის სხვაობით სძლიეს გერმანელ ფეხბურთელებს. ბოლო, გადამწყვეტი გოლი მაშინ გაიტანეს, როცა მატჩის დასასრულამდე 2 წუთი რჩებოდა.

და რაოდენ სასიამოვნო იყო, რომ ამ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლის დამთავრებისთანავე მეტოქეებმა ტრადიციულად გაუცვალეს ერთმანეთს მაისურები, გერმანელებმა გამარჯვება მიულოცეს თავიანთს მოწინააღმდეგეს, მერე კი მეტოქეებმა ხელიხელგადახვეულებმა დატოვეს სარბიელი.

ასეთივე სულისკვეთება სუფევდა სხვა მატჩების შემდეგაც. პოლანდიელებმა გფრ-ის ნაკრებს ფაქტიურად ფინალის საგზური ჩამოართვეს, მაგრამ ამ ორი გუნდის მატჩის შემდეგ ფოგთსმა რენსენბრინკი გადაკოცნა, სხვებმაც ჩამოართვეს ხელი ერთმანეთს და მინდორზე დაუცხრომელი მეტოქეები ერთად გაუჩინარდნენ სტადიონის შენობაში.

კიდევ ერთი ეპიზოდი: ჩემპიონატის დღეებში არგენტინელ ლუკეს ავტოკატასტროფაში ძმა დაედუპა (იგი არგენტინა—იტალიის მატჩზე მოიჩქაროდა). მატჩის წინ ტრადიციული წუთიერი დუმი-

ლისა და თანაგუნდელთა სამძიმრის გარდა, ლუკემ ბევრი თანა-
გრძნობის სიტყვა მოისმინა სხვა გუნდების წარმომადგენელთაგან.

ერთ საღამოს...

ფინალამდე რამდენიმე დღეა და ჩვენც ვათვალისწინებთ არგენ-
ტინის დედაქალაქის საინტერესო უბნებს, ქუჩებს, პარკებს, ძეგ-
ლებს... ვიცით, რომ არგენტინის, პოლანდიის, ბრაზილიისა და იტა-
ლიის გუნდებს არამცთუ ჟურნალისტებს, ნიჟესაც არ აკარებენ. მა-
თი ნახვის მსურველი კი ბევრია: კორდობიდან, მენდოსიდან და
როსარიოდან ჟურნალისტები მოაწყდნენ ბუენოს-აირესს და მთა-
ვარ პრეს-ცენტრში პირდაპირ მეორედ მოსვლა იყო. ცხადია, ყვე-
ლას სურს ამ ოთხი „მთავარი მოქმედი პირის“ — არგენტინის,
პოლანდიის, ბრაზილიისა და იტალიის ნაკრები გუნდები მოინახუ-
ლოს, მწვრთნელებს ესაუბროს, პროგნოზები გამოსტყუოს, გაიგოს
ფეხბურთელთა ჯანმრთელობისა და ფსიქოლოგიური განწყობის ამ-
ბავი... მაგრამ გუნდების ადგილსამყოფელს — სასტუმროს თუ სა-
ვარჯიშო ბაზას ერთგულად იცავდნენ პოლიციელთა გაძლიერებუ-
ლი რაზმები, ასე განსაჯეთ, უახლესი შორს სალაპარაკო აპარატე-
ბით აღჭურვილი მოტორიზებული პოლიციაც კი.

როდრიგეს პენიას ქუჩაზე მივდივართ, ჯაზური მუსიკის კონ-
ცერტზე მიგვეჩქარება. ძალიან ლამაზია ღამის ბუენოს-აირესი. უეც-
რად სირენების გამაყრუებელი ხმა გაისმა. ვიფიქრე, ალბათ ან სა-
ხანძრო რაზმის მანქანები მოდიან ან სასწრაფო დახმარებისა-მეთქი.
არც ერთი, არც მეორე: სირენების შეუნელებელი ღმუილით ქარ-
ბუქივით ჩაგვიქროლა პოლიციის ოთხმა მანქანამ, სახურავებზე
„ხანძარი“ რომ ეკიდათ, და მოტოციკლისტთა მთელმა რაზმმა. მათს
შუა კი ასეთივე სისწრაფით მიჰქროდა ღამაზი ავტობუსი, რომელ-
საც გვერდებზე დიდი ასოებით ეწერა: „პოლანდია“.

გამვლევებმა გვითხრეს, პოლანდიელი ფეხბურთელები ვარჯი-
შის შემდეგ სასტუმროში ბრუნდებიან...

ბრაზილიის პრესამ ერთი ამბავი ატეხა, პერუსა და არგენტინის
გუნდების მატჩი „გაყიდული“ იყო. სხვათა შორის, ამასვე ამტკი-
ცებდა პერუს ზოგიერთი გაზეთიც, ერთმა პერუელმა კორესპონ-
დენტმა კი პირდაპირ დაწერა, კიროგამ, ჩუმპიტასმა და მერსომ
ქრთამი აიღესო. სინამდვილეში მსგავსიც არაფერი მომხდარა. ფი-

ფა-ს პრეზიდენტმა ე. აველანქმა საჯაროდ დაგმო ეს სიტყუე და, ბოლოს და ბოლოს, ბოდშიც მოახდევინა ზოგიერთ ცილისმწამებელს. აველანქმა ვრცელი წერილით მიმართა ბრაზილიის ფეხბურთის ფედერაციას, რომელშიც დამაჯერებლად დაასაბუთა ზოგიერთი თავდავიწყებული ჟურნალისტისა თუ ფეხბურთის მოღვაწის ყოვლად უკადრისი პოზიციის სრული უსაფუძვლობა.

რატომ გაუკვირდათ ზოგიერთებს არგენტინისა და პერუს მატჩის შედეგი? განა უფრო საკვირველი არ იყო ჰოლანდია — ავსტრიის შეხვედრის ანგარიში 5:1 ან მექსიკელთა კარში გფრ-ის ნაკრების მიერ გატანილი 6 „მშრალი“ გოლი?

არგენტინის ფეხბურთელებმა პერუელებთან ღირსეულად, ვაჟკაცურ ბრძოლაში გიმარჯვეს და საკვირველი ალბათ ის იყო, მეტი გოლი რომ არ გავიდა კიროგას კარში. ერთი სიტყვით, ამ ყბადაღებულ მატჩში უჩვეულო და კრიმინალური არაფერი მომხდარა. არგენტინის ფეხბურთელები იმ დღეს ისე იყვნენ განწყობილი, ისეთი შემართებითა და აღმაფრენით თამაშობდნენ, რომ პერუს სუსტ გუნდს კი არა, ბევრად უფრო ძლიერ ნაკრებსაც ადვილად სძლევენ.

— ბრაზილიელები ორი ფორვარდით თამაშობდნენ და სამჯერ აიღეს პერუელთა კარი. მაშ ჩვენ რატომ არ შეგვეძლო ამ გუნდის კარში ოთხი და მეტი ბურთი გავგეტანა, როცა ხუთი თავდამსხმელი გვყავდა? — განუცხადა ჟურნალისტებს მენოტიმ.

დი სტეფანოს აზრით, პერუელებთან შეხვედრაში არგენტინელებმა მწვერვალს მიაღწიეს. მან ძალიან ზუსტად იწინასწარმეტყველა ფინალური მატჩის დონე, როცა თქვა:

— ჩემი აზრით, არგენტინისა და ჰოლანდიის ფინალური მატჩი მსოფლიო ფეხბურთის ისტორიაში შევა, თუ, რა თქმა უნდა, არგენტინელები შეძლებენ ყოველივე იმის გამეორებას, რაც პერუს ნაკრებთან ბრძოლაში გვიჩვენეს.

შეძლეს და მეტი არა?!

კამათი სასტუმროს ჰოლში

სასტუმრო „მილანის“ მესამე სართულის პატარა ჰოლში ლიფტთან სავარძლებში ვსხედვართ ლევ ფილატოვი და მე. ფილატოვი გამოძახებას ელოდება მოსკოვიდან... ლაპარაკი, ცხადია, ფეხბურთს

ეხება, უფრო კონკრეტულად — მსოფლიოს XI ჩემპიონატს. ფილატოვი დიდებული, ენაწყლიანი მოსაუბრეა და მასთან კამათიც მუდამ საინტერესოა. მე აზრი გამოვთქვი, არგენტინის ჩემპიონატი ხარისხობრივად ჩამოუვარდება წინა, X პირველობას, ამ გათამაშებაში სულ რამდენიმე მაღალი რანგის, სანახაობრივად მიმზიდველი მატჩი იყო (იტალია — საფრანგეთი, ჰოლანდია — ფფრ, იტალია — არგენტინა, ბრაზილია — შვეცია, არგენტინა — პოლონეთი), დანარჩენი შეხვედრები კი ძალზე ორდინარულია-მეთქი. მთავარ მიზეზად ის დავასახელე, რომ გუნდებში აღარ არიან სუპერვარსკვლავები, როგორც იყვნენ ბეკენბაუერი, კრუიფი, ოვერტი, ტოსტაო, პელეზე რომ აღარაფერი ვთქვათ... უვარსკვლავო გუნდები კი მეტისმეტად ღარიბულად გამოიყურებიან და, წაერთოდ, თამაშს უწინდებური პეწი და მიმზიდველობა აღარ აქვს.

ფილატოვი არ დამეთანხმა: დასკვნების გამოტანას ნუ იჩქარებ, ორი მთავარი მატჩი (შეხვედრა III ადგილისთვის და ფინალი) ჯერ სანახავი გვაქვსო. რაც შეეხება თამაშის ხარისხს, ფილატოვის აზრით, არგენტინის ჩემპიონატი ამ მხრივ ოდნავაც არ ჩამოუვარდება წინამორბედებსო. მე, მაგალითად, გუნდების თამაში, როგორც კოლექტივებისა, სწორედ ახლა ვნახეო, — მითხრა და დასძინა: მახსოვს, მიუნჰენში თუ სხვაგან ჰოლანდიის გუნდის თამაშის დროს გამოუდმებით კრუიფს ვეძებდი და თვალს არ ვაშორებდი, თუნდაც ბურთი მისგან შორს ყოფილიყო. გამოდიოდა, რომ ჰოლანდიის ნაკრების თამაშს წესიერად ვერც ვნახულობდი, ისევე როგორც ბეკენბაუერის გადამკიდეს ფფრ-ის გუნდისთვის მგონი ერთხელაც არ მიყურებია რიგიანადო.

— იმავე ჰოლანდიის ნაკრებში დღეს ყველა ფეხბურთელი თანაბარი ძალისაა და მხოლოდ აქ, ამგვარ ვითარებაში ჩავწვდი ღრმად ამ გუნდის თამაშს, — განაგრძობდა ფილატოვი. — არგენტინის სტადიონებზე ფეხბურთი პირველ ყოვლისა კოლექტიური თამაშის სახით წარმოჩნდა. საქმეს არც მართლაც უმაღლესი რანგის ვარსკვლავი კემპესი აფუჭებს. სოლური ნომრების შესრულების დროსაც კი იგი უაღრესად კოლექტიური სულისკვეთების ფეხბურთელად რჩება და არგენტინის გუნდს ამ საუცხოო თვისების გამოვლენაში დიდად უწყობს ხელს. ასე რომ, უვარსკვლავებოდ თამაშს თავისი პლუსებიც აქვს, — დასძინა ბოლოს ფეხბურთისა და ჟურნალისტიკის ღვაწლმოსილმა მუშაკმა.

და მინც... რაც გინდათ თქვით, მწვანე მინდორსა და ფეხ-
ბურთს ძალიან ალამაზებენ პელე, ბეკენბაუერი, გარინჩა, კრუიფი,
გერსონი, ოვერათი, ბობი ჩარლტონი, კოლუნა, ეუსებო...

გადამწყვეტი დღეები

24 ივნისი — მატჩი III ადგილისთვის: ბრაზილია — იტალია;

25 ივნისი — ფინალური მატჩი: არგენტინა — პოლანდია.

არ შევუდგები იმის აღწერას, რაც „რივერ პლეიტის“ სტადი-
ონის ტრიბუნებზე იმ დღეებში ხდებოდა. ამის გადმოცემა ყოვლად
შეუძლებელია. საბედნიეროდ, ტელევიზიის საშუალებით ყველა
მსურველმა ნახა ეს გამაყრუებელი „კონცერტი“, დაგრაგნილი ქა-
ღალდებისა და ნაკუწ-ნაკუწად დაჭრილი ვაზეთების წვიმა (ერთი
შეხედვით, კაცს სტადიონის სარბენი ბილიკები, მძლეოსნური სექ-
ტორები და საფეხბურთო სარბიელი დათოვლილი ეგონებოდა).

ისიც უნდა გითხრათ, რომ იმ 25 ათასი ბრაზილიელი ტურის-
ტიდან უმეტესობა ბუენოს-აირესში ალარც ჩამოსულა. ბრაზილი-
ელმა ქომაგებმა III ადგილისთვის მატჩი პირად და ეროვნულ შეუ-
რაცხყოფად მიიჩნიეს, თავიანთ გუნდს ბოიკოტი გამოუცხადეს და
მენდოსიდან პირდაპირ შინ გაემგზავრნენ.

იტალიის შესანიშნავი ნაკრები ჩემპიონატის მიწურულს როგო-
რღაც მოეშვა, ქანცი გამოეღია და საბოლოოდ, როგორც ცნობილია,
IV ადგილი დაიკავა. თანაც ბრაზილიელებთან სათამაშოდ „სკუადრა
აქტრა“, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, შესუსტებული შემადგენლობით
გამოვიდა — გუნდის შუა ხაზი ამჯერად სულ სხვანაირად იყო შედ-
გენილი. ეს იყო ერთ-ერთი მიზეზი, რომ იტალიელებმა თავიდანვე
გადაულოცეს უპირატესობა სამხრეთამერიკელებს, რომლებმაც
შუა მინდორში ბურთის ფლობისა და გათამაშების უმაღლესი კლასი
გამოავლინეს. მაგრამ ამ ბრწყინვალე გადაცემებსა და კომბინა-
ციებს ბრაზილიელები ლოგიკურ წერტილს ვერ უსვამდნენ, უბრა-
ლოდ, ვერ ახერხებდნენ კომბინაციათა მწვავედ, შედეგიანად გაგრ-
ძელებას.

ფეხბურთში ხშირად ხდება, რომ უპირატესობა ერთი გუნდის
ხელშია, ბურთი კი მეორეს გააქვს. პირველი ტაიმის დამთავრებას
წუთი აკლდა, რომ როსიმ ლამაზი ფინტით განზე დატოვა მეტო-

ქეთა მცველი, გავიდა მარჯვენა ფლანგზე და იქიდან რბილად ჩააწო-
და ბურთი საჯარიმო მოედანზე შემოჭრილ კაუზიოს, ამ უკანასკნე-
ლის გამოზომილმა თავურმა დარტყმამ კი მიზანს მიაღწია. ტაიმის
ბოლომდე იმავე როსის შეეძლო ანგარიშის გაზრდა, მაგრამ ლეაოს-
თან პირისპირ გასულმა, კარში დარტყმის ნაცვლად მეკარის მოტ-
ყუება მოინდომა, მოატყუა კიდევ, მაგრამ კუთხე პატარა დარჩა და
ბურთი კარს ასცადა.

შესვენების შემდეგ იტალიელები შეეცადნენ მინიმალური ან-
გარიშის შენარჩუნებას (ბოლო მატჩებში ეს შესამჩნევი იყო), თავი-
ანთი კარის მისადგომებთან დაიხიეს და ამიტომაც ბურთს უმეტე-
სად ისევ ბრაზილიელები ფლობდნენ, რომლებმაც „ტყუები“ გოლი
გაიტანეს — ორივე მარჯვნიდან, დაახლოებით 20 მეტრის მანძილი-
დან და ბურთმა ორივეჯერ შორეულ ძელთან შეარხია კარის ბადე.
ამ ბრწყინვალე „ხმელი ფოთლის“ შემსრულებლები ნელინიო და
დირსეუ იყვნენ, თუმცა, როგორც აღვნიშნე, უდანაშაულოდ არც
ძოფი უნდა ჩაითვალოს (ალბათ, გახსოვთ, ძოფმა თქვა, გრუნტი ძა-
ლიან რბილია, ბუცები მიწაში ეფლობა და ხტომის დროს ფეხს ვერ
ვიკიდებდი).

მატჩის ბოლო წუთებში იტალიელებმა უკანასკნელი ძალ-ღონე
მოიკრიბეს და პირდაპირ ხელიდან გამოჰგლიჯეს მეტოქეს თამაშის
სადავეები. ბრძოლა ახალი ძალით გაჩაღდა... 89-ე წუთზე კაუზიოს-
გან მიღებული ბურთი ბეტეგამ მაღალ ნახტომში თავით დაარტყა
მეტოქის კარისკენ. მაგრამ ბურთი კარში არ შესულა, „ზედა ძელს
მოხვდა...

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ ბრაზილიის ნაკრები იყო ერ-
თადერთი გუნდი, რომელმაც მთელი ჩემპიონატი წაუგებლად განვ-
ლო და მხოლოდ ბურთების უარესი ბალანსის გამო დაკარგა ფი-
ნალური მატჩის საგზური.

პრეს-კონფერენციაზე ბრაზილიის ეროვნული გუნდის მწვრთ-
ნელმა კ. კუტინიომ თქვა:

— ბოლო მატჩში ჩვენ ძალიან ძლიერი გუნდი დავამარცხეთ.
ამ შეხვედრით საკმაოდ შედეგიანი სეზონი დავამთავრეთ. ბრაზი-
ლიელებმა დაამტკიცეს, რომ ჩინებულად იციან ფეხბურთის თამა-
ში, აქვთ მაღალი ტექნიკა და კარგი ტაქტიკური დისციპლინა. არ
ვიცი, დამეთანხმებიან თუ არა ბრაზილიელი ფეხბურთის მოყვარუ-

ლები, მაგრამ III ადგილი აქ, ამ ჩემპიონატში, ურიგო შედეგი როდია.

ამასთან დაკავშირებით, ცხადია, საინტერესოა პელეს აზრი, რომელიც „ფეხბურთის მეფემ“ გაზეთ „კლარინის“ ფურცლებზე გამოთქვა (სხვათა შორის, გადამწყვეტი მატჩის წინ პელემ მინიმალური ანგარიშით გამარჯვება ჰოლანდიელებს უწინასწარმეტყველა): „ბედის წყალობა იყო, რომ ბრაზილიელებმა მცირე ფინალს შიდალწიეს. ამიტომ არ უნდა ჩიოდნენ, ამ ჩემპიონატში იღბალმა ზურგი შეგვაქციაო (გავიხსენოთ მატჩები ესპანელებთან და ავსტრიელებთან). მესამე ადგილი ასე მოთამაშე გუნდისთვის მაქსიმალურად შიმაჩნია. ბრაზილიის ნაკრებმა მაყურებლებზე ნათელი შთაბეჭდილება ვერ მოახდინა“.

ეს ყველაფერი მართლაც საყურადღებოა, მაგრამ ასევე საინტერესოა, რა ხდებოდა 24 ივნისს — ფინალის წინა დღეს ფინალისტთა ბანაკებში. ჰოლანდიელთა ბანაკში რალაც მანქანებით შეაღწია „დეილი მირორის“ კორესპონდენტმა ფრენკ მაკგიმ, რომელიც შემდეგ წერდა: „ჰოლანდიის ნაკრებს ევროპის ფეხბურთის ყველა საუკეთესო თვისება ახასიათებს — ორგანიზებულიობა, გამომგონებლობა, კოლექტიური თამაში და, როცა ეს, მისი აზრით, საჭიროა, საკმაოდ დაუნდობლობაც. ჰოლანდიელები ამავე დროს ძალზე პრაქტიკულები არიან. იტალიის ნაკრებთან მატჩში მათ არ გამოიყვანეს ერთ-ერთი უძლიერესი თავდამსხმელი ჯონი რეპი, რადგან რისკის გაწევა არ სურდათ: ამ ფეხბურთელს მსაჯმა ერთხელ უკვე უჩვენა ყვითელი ბარათი და მეორედაც რომ მიეღო გაფრთხილება, ფინალში ვეღარ ითამაშებდა.

ჰოლანდიელები საოცრად ცივისისხლიანები არიან. მაგალითად, როცა მათს კაპიტანს რუუდი კროლს ვკითხე, რაზე ფიქრობთ-მეთქი, ასე მიპასუხა: „ჩვენი მთავარი საფიქრალი მინდვრის მდგომარეობაა“.

ესე იგი ჰოლანდიელებს არგენტინელთა ბრწყინვალე თამაში კი არ აფიქრებთ, არამედ ის, რომ შესაძლოა მინდორი არ ვარგოდეს.

კროლი ოპტიმისტურად იყო განწყობილი. მან თქვა:

— არგენტინელებს ერთი დიდი უპირატესობა აქვთ — მაყურებელთა მხარდაჭერა. მაგრამ ნუ დაგავიწყდებათ, რომ ჩვენ უკვე გვაქვს ფინალში მასპინძლებთან თამაშის გამოცდილება და ყველა-

ფრისთვის მზად ვართ. 1974 წლის ფინალის შეცდომებს არ გავიმეორებთ. ჩვენი ძირითადი გეგმა ასეთია: ორ, ყველაზე შეუპოვარ მცველს — ვილი იანსენსა და იან პოორტველიტს ევალუბათ შარხო კემპენსა და ლეობოლდო ლუკეს მთელი თამაშის განმავლობაში ისე „მიეწებონ“, როგორც არგენტინელთა მაისურებზე ლურჯი და თეთრი ზოლებია „მიწებებული“.

როცა კროლს უთხრეს, რომ ჰოლანდიის ნაკრები ძლივს გავიდა ფინალში და ჯგუფში მისი უფერული თამაშიც გაახსენეს, მან უპასუხა:

— იმ მატჩებმა ძალიან კარგი სამსახური გაგვიწია. ჩვენ გავითვალისწინეთ ის გაკვეთილები და თითქმის მთლიანად გარდავექმენით თამაში. ეს კია, ხვალ ძალიან გაგვიკვირდება ბრძოლა, ვინაიდან თამაში მოგვიხდება თერთმეტის ნაცვლად თორმეტ კაცთან. მეთორმეტე 80 ათასი მაყურებელი გახლავთ.

აი, რა თქვა ჰოლანდიელთა მწვრთნელმა ერნსტ ჰაპელმა:

— არგენტინელებთან თამაში მუდამ ძნელია, მით უმეტეს — მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალში. მაგრამ მე არგენტინის ნაკრებს ფინალში გასვლას თავიდანვე ვუწინასწარმეტყველებდი. ასე რომ, მოუშნადებელი არა ვართ. ჯგუფში ჩვენ შესაფერისი შთაბეჭდილება მართლაც ვერ მოვახდინეთ, მაგრამ ახლა თანდათან ვაუმჯობესებთ თამაშს და ვიმედოვნებ, რომ პიკს სწორედ კვირას მივალწევთ.

არგენტინის ნაკრების მწვრთნელი ლუის მენოტი უფრო ფრთხილი და თავდაპირველი იყო:

— ჰოლანდიის ნაკრებმა საუკეთესო ფორმას მიაღწია. იგი მტკიცე, კოლექტიური თამაშით გამოირჩევა და მშვენივრადაა მომზადებული ფიზიკურად. ამ გუნდისა უნდა გეშინოდეს, მაგრამ ჩვენ გვჯერა ჩვენი შესაძლებლობებისა. როგორც ბოლო თამაშებმა გვიჩვენა, ეს შესაძლებლობები საკმაოდ დიდია.

საინტერესოა, რომ ფინალში მენოტის მთავარი იმედი კემპენსი კი არ იყო, არამედ ლუკე. მაგრამ ვაპატიოთ ეს ერთი მცდარი ვარაუდი ამ შეუპოვარ, მიზანდასახულ და ნიჭიერ კაცს...

მსოფლიო ჩემპიონატების ისტორიაში ასე არც ერთხელ არ გაჰიანურებულა ფინალური მატჩის არბიტრების არჩევა. არგენტინაში ამ საქმეს მთელი ოთხი საათი მოუხდა, — ამ ხნის განმავლობაში ცხრაკლიტულში „დამწყვედიელმა“ ფიფა-სა და ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტის მესვეურებმა სამჯერ ჩაატარეს კენჭისყრა.

ევროპელები იტალიელ ს. გონელას უკერძონე მხარს, სამხრეთამერიკელები — ურუგვაელ რ. ბარეტოს (ამ უკანასკნელმა ჰოლანდიელი ნანინგა სრულიად უსამართლოდ გააძევა მინდერიდან). არც ისრაელის წარმომადგენელი ა. კლაინი მოინდომეს არგენტინელებმა, ვინაიდან არავითარ ყურადღებას არ აქცევს მაყურებელს და მისი გავლენის ქვეშ არ მოექცევა. სამაგიეროდ, ჰოლანდიელებმა ცივი უარი თქვეს კ. პალოტაისა (უნგრეთი) და კ. თომასზე (უელსი), რადგან ისინი სასტიკად ილაშქრებენ უხეში თამაშის წინააღმდეგ.

ბოლოს და ბოლოს ევროპელებს მხარი დაუჭირეს აფრიკელებმა და აზიელებმა. ფინალური შეხვედრის მსაჯად დაინიშნა იტალიის ერთ-ერთი ბანკის დირექტორი, 45 წლის ს. გონელა (იგი ფლობს იტალიურ, გერმანულ, ფრანგულ და ესპანურ ენებს).

მთავარ პრეს-ცენტრში იმ დღეს დიდი გამოცოცხლება სუფევდა, თუმცა აქ არც სხვა დროს ყოფილა მოწყენილობა. გაგვაფრთხილეს სტადიონზე პირველის ნახევარზე მაინც წადითო (თამაში იწყებოდა 15 საათზე). ჩვენც პირველის ნახევარზე უკვე ავტობუსში ვისხედით, მაგრამ სტადიონზე რომ მივედით, ტრიბუნები უკვე ხალხით იყო გაჭედილი. მაყურებლები უკვე აფრიალებდნენ არგენტინის დროშების ტყეს, რომელთან შედარებითაც ჰოლანდიელთა ალმები და ტრანსპარანტები უკიდვგანო აზვირთებულ ოკეანეში გაბნეული პატარ-პატარა კუნძულებივით ჩანდა.

თუ ამას დავუმატებთ, რომ ბუენოს-აირესში დილიდან ხალხმრავალი დემონსტრაციები მიმოდოდა, მღეროდნენ „არგენტინას“ და ტრანსპარანტებზე ეწერათ: „არგენტინა — ჩემპიონი!“, ცხადი გახდება, მინდორზე გამოსვლის წუთიდანვე რა დღეში იქნებოდნენ ჰოლანდიელები. საინტერესოა ისიც, რომ უკვე პერუელ ფეხბურთელებთან მასპინძელთა გამარჯვების დღესვე, გვიან საღამოს, გაზეთების ჯიხურებში იყიდებოდა ვეებერთელა ფერადი პლაკატები, რომლებზეც აღბეჭდილი იყო არგენტინის ნაკრები და წარწერა: „არგენტინა — მსოფლიო ჩემპიონი“.

ერთი სიტყვით, „საკუთარი კედლების“ ფაქტორი მთელი ძალით ამოქმედდა. წარმომიდგენია რა დაემართებოდათ ჰოლანდიელებს, როცა მეც კი რაღაც უცნაური, უსიამოვნო ჟრუანტელი მივლიდა ტანში ამ გასაოცრად სინქრონული შეძახილებისა და ღრინაცელის გამო.

ცხადია, მატჩის აღწერას აქ არ შევუდგები, მით უმეტეს, რომ ამ წიგნის პირველი ფურცლები სწორედ ფინალურ შეხვედრას ეძღვნება. მაგრამ ჩემს რამდენიმე მოსაზრებას კი მოგახსენებთ. მსოფლიოს XI ჩემპიონატის ფინალური მატჩი ტოტალური ფეხბურთის უბრწყინვალესი დემონსტრაცია გახლდათ. არგენტინელებმა ამ სისტემას ახალი ძალები შთაბერეს და გასაოცარი სისწრაფე შემატეს. სამაგიეროდ, დი სტეფანოს სიტყვებით რომ ვთქვათ, ჰოლანდიელთა ფეხბურთი ტოტალური იყო, ოღონდ უფრო დაბალი დონისა ოთხი წლის წინანდელთან შედარებით. აქვე მსურს შევნიშნო, რომ თამაშის კლასით ჰოლანდიის გუნდი, ჩემი აზრით, სჯობდა არგენტინის ნაკრებს, მაგრამ გამარჯვებისთვის ეს საკმარისი არ აღმოჩნდა.

არგენტინელები თამაშობენ ჩვეული განლაგებით (ეს განლაგება „სოვეტსკი სპორტის“ ფეხბურთის მიმომხილველ ოლეგ კუჩერენკოს ძველ „ღუბლ ვეს“ აგონებს და არცთუ უსაფუძვლოდ): წინა ხაზზე სამი ფორვარდია — ბერტონი, ლუკე და ორტისი (ჰაუსმანი), ოდნავ უკან — კემპესი და არდილესი (ლაროსა)... ამ ხუთეულს მაგარი ზურგი აქვს შესანიშნავი დაცვის ხაზის შემწეობით, რომელიც ასევე აქტიურად მონაწილეობს იერიშებში და იმედი აქვს, რომ გასაჭირში ფორვარდები ბედის ანაბარად არ მიატოვებენ.

თუ არ ჩავთვლით ფინალური მატჩის პირველ 25 წუთს, როცა არაადამიანური ნერვული დაძაბულობის გამო თამაში ვერც ერთმა მხარემ ვერ ააწყო, ეს შეხვედრა უაღრესად საინტერესო გამოდგა შინაარსით, ჩანაფიქრის მრავალფეროვნებითა და ჭიდილის სიმძაფრით. ისევე როგორც ჩემპიონატის მატჩების უმეტესობაში, გუნდები ძალიან ცოტა დროს ანდომებდნენ მინდვრის შუა ნაწილის გადალახვას და ამიტომ ორივე კართან ზედღიზედ იქმნებოდა მწვავე სიტუაციები. არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატი ამ მხრივაც პროგრესული იდეების მატარებელი იყო.

რამდენიმე სიტყვა ჩემპიონის შესახებ

ობიექტურად რომ ვიმსჯელოთ, არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატში ყველაზე ძლიერი გუნდი მასპინძელი ქვეყნის ნაკრები იყო. როგორც თავში აღვნიშნე, არგენტინელებმა გათამაშება ერთობ უღიმღამოდ დაიწყეს — მეტოქესთან შეჯახებისას მეტისმე-

ტად დიდ დროს უთმობდნენ, თუ შეიძლება ითქვას, თეატრალურ კოტრიალს, მაგრამ შემდგომ თანდათან უმატეს თამაშს, უკლეს ზემოაღნიშნულ „სცენებს“, მთელი გულისყური, მთელი ყინი, ენერჯია და უნარი ფეხბურთის თამაშზე გადაიტანეს, რის შედეგადაც ბოლოს და ბოლოს ბრწყინვალედ ითამაშეს პერუს ნაკრებთან, განსაკუთრებით კი — პოლანდიის ეროვნულ გუნდთან.

არგენტინის ნაკრები ლათინური ამერიკის ერთადერთი გუნდი იყო, რომელმაც ევროპული და სამხრეთამერიკული ფეხბურთის თავისებური ნაჭვარი წარმოგვიდგინა. იგი იყო ჩემპიონატის ყველაზე სწრაფი გუნდი, რომელიც, ხატოვნად რომ ვთქვათ, ფაქტიურად, კალათბურთს თამაშობდა: ყველა — წინ. ყველა — უკან. მენოტიმ, მაგალითად, ერთ-ერთ პრეს-კონფერენციაზე თქვა, ჩვენი მიზანი მხოლოდ და მხოლოდ შეტევა, იერიში არისო; ვიცით, რომ ამნაირი ტაქტიკის დროს, როცა უკლებლივ ყველა შეტევაზე გადასული, ზურგი მოშიშვლებული გვაქვს, რომ მეტოქემ შესაძლოა ისარგებლოს ამით და ჩვენს კარში ბურთი გაიტანოს. მაგრამ ყოველ ასეთ ბურთს ჩვენ ორი გოლით ვუპასუხებთო. ჩვენ შეგნებულად ვთქვით უარი წმინდა ნახევარმკვლელებზე — ჩვენს გუნდში არიან თავდამსხმელები და მცველები. ცხადია, ზოგიერთი ფორვარდი ცოტა უკან თამაშობს, მაგრამ უკლებლივ ყველას ერთი დევიზი აქვს: ბურთის გატანაო.

საერთოდ, მენოტი ერთობ დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. ქურნალისტებთან საუბარში და პრეს-კონფერენციებზე იგი თანდათან ზრდიდა თავისი გუნდის აქციებს: ჯერ თქვა, ჩემი აზრით, ჩვეულებრივ ტურნირში ხელი არ უნდა მოგვეცაროსო, მერე განაცხადა, ჩვენი მიზანი მეწინავე ოთხეულში მოხვედრააო, შემდეგ — კარგია, თუ ფინალში გავალთო, და ბოლოს — უეჭველად, უდავოდ მოვიგებთ ოქროს მედლებსო. ჩვენი ბიჭები ამ იდეით და მიზნით არიან გამსჭვალული, მათი მიზანსწრაფვა, ტექნიკური, ტაქტიკური და ფიზიკური მომზადების დონე, სამშობლოსთვის თავდადება იმის უტყუარი გარანტიაა, რომ სანუკვარ მიზანს მივალწევთო.

მენოტი ძალიან უკმაყოფილო იყო ბრაზილიელებთან შეხვედრით (სხვათა შორის, ბრაზილიელები იმ დღესაც უფრო საკუთარი კარის უსაფრთხოებისთვის ზრუნავდნენ, ვინემ მეტოქის კარის აღებისთვის. როგორ არ ჰგავდა ბრაზილიის „არგენტინული“ ნაკრები თავის მრისხანე წინამორბედს!).

მენტომ პირდაპირ ასე თქვა:

— ბრაზილიელებთან ჩემ ბიჭებს მოგება უნდოდათ და მეტი არაფერი, უბრძოლველად ლამობდნენ გამარჯვებას. ეს კი ყოველად შეუძლებელია. აბა როგორ შეიძლება არ ითამაშო და მოიგო?!

ბრაზილიის ნაკრებთან მატჩში კი სწორედ ასე გამოვიდა: არგენტინელები აპყვნენ მეტოქეს ბურთის მონოტონურ, დინჯ გათამაშებაში და ჩვეული ტემპიანი, ცეცხლოვანი ფეხბურთი თითქოს დაივიწყეს. ერთი-ორჯერ გამოცოცხლდნენ და... ერთ მომენტში ბრაზილიელთა კარი ძლივს გადაურჩა აშკარა გოლს...

არგენტინელთა გუნდის სასარგებლოდ კიდევ იმის თქმა შეიძლება, რომ მექარეთა შორის ყველას სჯობდა ფილოლი, რომელმაც პრაქტიკულად თითქმის უშეცდომოდ ჩაატარა მთელი ჩემპიონატი, ხალხმაც და პრესამაც ფილოლი ეროვნული გმირის რანგამდე აამაღლა. მცველთა შორის საუკეთესოდ აღიარეს ნაკრების კაპიტანი პასარელა. იგი მართლაც საუცხოოდ თამაშობდა, თუმცა, ჩემი აზრით, ფფრ-ის სტოპერები ბევრად არ ჩამოუვარდებოდნენ.

თავდასხმაში უდავოდ ყველას სჯობდა კემპესი — ჩემპიონატის საუკეთესო ფეხბურთელი, პირველი ბომბარდირი და, ჩემი აზრით, XI ჩემპიონატის ერთადერთი სუპერვარსკვლავი. „მწვანე მინდვრის რაინდი“ (ეს ეპითეტი პრესაში ერთობ ხშირად გვხვდებოდა) სრულყოფილად ფლობს ფეხბურთის მთელ ტექნიკურ და ტაქტიკურ არსენალს, უაღრესად სწრაფი, საზრიანი და, ამავე დროს, ძალზე კორექტულია.

საინტერესოა, რომ უცხოეთში მოთამაშე კემპესი არგენტინაში ისე პოპულარული არ გახლავთ, როგორც ამ ქვეყნის ზოგიერთი სხვა ფეხბურთელი (ლუკე, ბერტონი). ზოგჯერ მას მოლაღატესაც კი უწოდებენ. ამასთან დაკავშირებით ერთი პატარა ამბავი მახსენდება. გიგლა ფირცხლავამ არგენტინელთა მორიგი წარმატების აღსანიშნავად გამართული ზეიმის დროს ქუჩაში ერთ ათი-თორმეტი წლის ბიჭუნას მხარზე ხელი დაკრა და უთხრა, კემპესი ხარო. განრისხებულმა ბიჭუნამ ხელები გაასავსავა და შესძახა:

— ნოო, ნოო, ბერტონი!

ისიც უთუოდ უნდა აღინიშნოს, რომ არგენტინის ნაკრებმა მსოფლიოს XI ჩემპიონატის ყველაზე კორექტული გუნდის პრიზი დაიმსახურა.

XI ჩემპიონატს, ჩემი აზრით, ახალი არაფერი უთქვამს, მაგრამ განა სავალდებულოა ყოველმა ახალმა ჩემპიონატმა ახალი იდეები წარმოშვას? ერთადერთი, რაც არგენტინაში გამართული ასპარეზობის შესახებ შეიძლება ითქვას, ის არის, რომ წინა, X ჩემპიონატის მონაპოვარი — ტოტალური ფეხბურთი ახალმა ჩემპიონებმა კიდევ უფრო მაღალ დონეზე წარმოადგინეს და, რაც მთავარია, კაცის გონებისთვის თითქოსდა მიუწვდომელი სისწრაფე შემატეს. უსწრაფესი ტოტალური ფეხბურთი — აი, არგენტინელთა მთავარი კოზირი, რომლის შემწვობითაც მათ მიაღწიეს კიდევ საწაღელს. ამავდროს XI პირველობამ ერთხელ კიდევ დაადასტურა, რომ წარმატებისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება შუა მინდვრის სწრაფად გავლას. და თუ ბრაზილიელებმა მეტ წარმატებას ვერ მიაღწიეს, მიზეზი ისიც იყო, რომ მათი გუნდი მეტისმეტად ნელა ზოზინითა და გაუთავებელი გადაცემებით გადიოდა მინდვრის ამ მონაკვეთს.

ისე, კაცმა რომ თქვას, უძლიერესის სახელისთვის სამი გუნდი იბრძოდა და, რომელიც უნდა გამხდარიყო ჩემპიონი, ალბათ ალალი იქნებოდა. ეს სამი გუნდი იყო, ჩემი აზრით, არგენტინა, პოლანდია და იტალია.

ბრაზილია?

ბრაზილიის ნაკრებიც ხომ იბრძოდა უძლიერესის სახელისთვის? დიან, იბრძოდა, მაგრამ, როგორც არაერთხელ აღვნიშნე, ტაქტიკური და ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით იგი სრულიად არ იყო მზად ჩემპიონის წოდების მოსახვეჭად. ამ უკმარი, მერყევი მომზადების ნათელ ილუსტრაციად ისიც გამოდგება, რომ ბრაზილიის გუნდმა მსოფლიო რეკორდი დაამყარა... პროტესტების წერაში. უნდა ითქვას, რომ ბრაზილიელთა არც ერთი პროტესტი არ დააკმაყოფილეს — სრული უსაფუძვლობის გამო.

როგორც გითხარით, დასაველეთ გერმანიის ნაკრებმა ძალიან გამოცრუა იმედი. იგი ყველაზე მეტად ზრუნავდა დაცვაზე (სხვათა შორის ბრაზილიელებსაც იგივე სენი სჭირდათ) და, ცხადია, ვერაფერს გახდა, ვინაიდან ეს ჩემპიონატიც, როგორც მისი წინამორბედი, მოიერიშე ფეხბურთის ზეიმი იყო. გერმანელებს მართლაც ჩინებულად ჰქონდათ მოგვარებული დაცვის საქმე, მაგრამ იერიში არ გამოსდი-

ოდათ. შეტყვის დამამთავრებელ ფაზაში ისინი ყველაზე მეტად კლაუს ფიშერზე ამყარებდნენ იმედს — კომპინაციებს სწორედ ფიშერის უნარის გათვალისწინებით აგებდნენ. ფიშერს ნაკრების 11 მატჩში 12 გოლი ჰქონდა გატანილი! ახლა კი ველარ იცნობდით: თითქოს ფენები დაუბორკა რაღაცამ და თავისებური „რეკორდიც“ დაამყარა: 673 წუთის განმავლობაში გოლი ვერ გაიტანა. მერე ფიშერს აშკარად უმუხთლა ბედმა. პოლანდიელებთან მატჩის წინა დამეს ძილში კასერი იღრძო და ეჭიმმა მინდორზე გამოსვლის უფლება არ მისცა.

ყოველივე ზემოთქმულს ისიც უნდა დავუმატოთ, რომ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის გუნდი საკმაოდ „ხანდაზმული“ გახლდათ.

სწორედ „ხანდაზმულობის“ მსხვერპლი გახდა პოლონეთის ნაკრებიც, რომელმაც თითქმის მთლიანად ძველო, X ჩემპიონატის მონაწილე შემადგენლობა ჩამოიყვანა არგენტინაში: ტომაშევესკი, გორგონი, ლატო, შარმახი, დეინა, კასპერჩაკი, შიმანოვსკი... ეს იყო სუსტი გუნდი და ვერც მისი ცალკეული სახელოვანი წევრები თამაშობდნენ საკადრის დონეზე. მაგალითად, დეინა უამრავ შეცდომას უშვებდა გადაცემების დროს.

როგორც აღვნიშნე, მე პოლანდიის ნაკრებს ვემხრობოდი — ფინალურ მატჩში ძალიან მსურდა მისი გამარჯვება. ცუდად ნათამაშევი პირველი ტაიმის შემდეგ პოლანდიელებმა ძალზე ძლიერად ჩაატარეს მეორე ტაიმი და ერთ მომენტში ახლოსაც იყვნენ ოქროს მედლებთან, თუმცა თავიდან ეს მომენტი საგოლეს თითქოს არც ჰგავდა.

დამატებით ღროში (30 წუთს) მინდორზე ბატონობდნენ არგენტინელები, რომლებმაც პირდაპირ გრიგალი დაატრიალეს „რივერ პლეიტზე“. როგორც თავში ვთქვი, მატჩის შემდეგ ვალიარე, უსამართლობა იქნებოდა, მეორე ტაიმის მიწურულს არგენტინელებს ის ბურთი რომ გაეშვათ-მეთქი. არგენტინელთა გამარჯვება უდავო და უეჭვო იყო!

კიდევ ჯიგი რამ პოლანდიელეზე

მადრიდიდან მოსკოვში მივფრინავთ. დს-9 ნორმალური ზომის თვითმფრინავია და, მიუხედავად საკმაო რყევისა, სალონში სიმშვიდე სუფევს. ჩემგან მარცხნივ სხედან ჩვენი გიდი-თარჯიმნები და ფს-გსაა დარიგებულ ჟურნალ-გაზეთებს ათვალეირებენ.

ხეცრად ერთმა მათგანმა გაკვირვებით რაღაც წამოიძახა და ეს-პანური გაზეთი „ია“ გამოგვიწოდა. პირველ გვერდზე გარკვევით ეწე-რა: „სტურბიერი და კროლი ჯაქორწინდნენ“. საყოველთაო გაოცება! იმავე წერილში ისიც წავიკითხეთ, პოლანდიის ნაკრების მოთამაშე-თა უმრავლესობა თავისი ქვეყნის ჰომოსექსუალისტთა კავშირის წევრიაო.

ვალერი ვინოკუროვმა ხუმრობით შესძახა:

— კიდევ კარგი, პოლანდიელებმა ფინალი წააგეს!

ლიდამ (ასე ერქვა თარჯიმანს) წერილი რომ ჩაათვა, სიცილი ვერ შეიკავა: სტატიის ბოლოს წერილი შრიფტით იყო დაბეჭდილი, რომ ყოველივე ეს არგენტინელი ჟურნალისტის მონაჩმანი ყოფი-ლა. იგი თავის ამასწინანდელ მეტოქეს ზნეობრივი კუთხითაც ანად-კურებდა.

ჩემპიონატში პოლანდიის გუნდმა ძალიან კარგი შთაბეჭდილე-ბა მოახდინა, თუმცა ჩემთვის დღემდე გაუგებარია რენსენბრინკის საშუალო თამაში. იგი რატომღაც განმარტოებით დადგებოდა ხო-ლმე მარცხენა ფლანგზე, თამაშში, ცხადია, ხშირად ებმებოდა, მაგ-რამ დისპეტჩერის მოვალეობის შესრულებაზე, რაც მას კლუბში აქვს დაკისრებული, არც ფიქრობდა და არც აპირებდა. ამ როლს ახლა იმავე კლუბში მოთამაშე ჰაანი ასრულებდა. გაუგებარია, რა-ტომ შეიცვალეს ამპლუა.

... „პოლანდიის ნაკრები მალე არსებითად ხელახლა ჩამოყალი-ბდება, რათა საწვრთნელი თამაშების შემდეგ სექტემბერში წარმა-ტებით აილოს სტარტი ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევ მატჩებ-ში“, — განაცხადა პოლანდიელთა ახალმა მწვრთნელმა იან შვარტ-კრუისმა, რომელმაც არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ ამ პოსტზე შეცვალა ავსტრიელი ერნსტ ჰაპელი.

ახალი მწვრთნელის ინტერვიუ ბერლინის გაზეთმა „დოიჩენ შპორტეჰომ“ დაბეჭდა.

ამ საუბრიდან ერთი ადგილი განსაკუთრებით საყურადღებოდ შიმაჩნია. შეკითხვა ასეთი იყო:

— არგენტინის მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალის შემდეგ პო-ლანდიის ნაკრების რამდენიმე გამოჩენილმა ფეხბურთელმა გამოა-ცხადა, გუნდს ვტოვებთო. მიგაჩნიათ თუ არა თქვენ, რომ პოლან-დიის ნაკრებისთვის ეს მნიშვნელოვანი დანაკარგი იქნება?

პასუხი: არა, მე უმეტესად ახალგაზრდობას ვეყრდნობი. პოლანდიაში ბევრი ნიჰიერი, პატივმოყვარე ფეხბურთელია. რომელთაც შემოიძლია ადგილი შეეთავაზო. არგენტინაში უკრუიფოდ გავძელით და ვფიქრობ, ევროპის ჩემპიონატშიც როგორმე გადავიტანთ რენსენბრინკის არყოფნას. თუ იგი მართლაც წავა ნაკრებიდან.

რამდენიმე სსპა ცნობა

როგორც ცნობილია, მსოფლიო ჩემპიონატებში ოფიციალურად არ ხდება იმ 12 გუნდის კლასიფიკაცია, რომლებიც უძლიერესთა კვარტეტის მიღმა რჩებიან. არაოფიციალურად მათ განალაგებენ დაგროვილი ქულებისა და ბურთების ბალანსის გათვალისწინებით. მსოფლიოს XI ჩემპიონატში ჩათვლის ამგვარი სისტემის მიხედვით V ადგილზე აღმოჩნდა გფრ-ის ნაკრები. დანარჩენი ადგილები ასეთი თანამიმდევრობით განაწილდა: VI — ავსტრია, VII — პოლონეთი, VIII — პერუ, IX — შოტლანდია, X — ტუნისი, XI — ესპანეთი, XII — საფრანგეთი, XIII — შვეცია, XIV — ირანი, XV — უნგრეთი, XVI — მექსიკა.

ჩემპიონატის დამთავრებისთანავე არგენტინაში აკრედიტებულმა ჟურნალისტებმა შეადგინეს სიმბოლური ნაკრები არა მარტო ფინალური სტადიის, არამედ მთელი პირველობის მიხედვით. შემდეგ გამოირკვა, რომ ვარსკვლავთა სიაში 60-ზე მეტი ფეხბურთელი იყო დასახელებული და ამიტომ გადაწყდა მეორე ნაკრების შედგენაც.

პირველი ნაკრები: ფილოლი (არგენტინა) — ფოგთსი (გფრ), ამარალი (ბრაზილია), კროლი (პოლანდია), ტარანტინი (არგენტინა) — კაუზიო (იტალია), დირსეუ (ბრაზილია), რენსენბრინკი (პოლანდია) — როსი (იტალია), კემპესი, ბერტონი (ორივე — არგენტინა).

მეორე ნაკრები: ლეაო — ტონინიო (ორივე — ბრაზილია), პეცი (ავსტრია), ტრეზორი (საფრანგეთი), დიცი (გფრ) — ბენეტი, ტარდელი (ორივე — იტალია), ჰაანი (პოლანდია) — რობერტო (ბრაზილია), კრანკლი (ავსტრია), ბეტეგა (იტალია).

ნება მომეცით „ჩემი ნაკრები“ შემოგთავაზოთ: ფილოლი (არგენტინა) — ფოგთსი (გფრ), ამარალი (ბრაზილია), პასარელა (არგენტინა), ჯენტილე — ბენეტი, ტარდელი (სამივე — იტალია), დი-

რსეუ (ბრაზილია), ბერტონი, კემპსი (ორივე — არგენტინა). როსი (იტალია).

ჰორიზონტზეა ესპანეთის სტადიონები

აქეთობას მადრიდში კიდევ ორ დღეს გაეჩერდით. ისევ კარგი სასტუმრო, ისევ უამრავი თავისუფალი დრო, ისევ პრადო, სერვანტისის ძეგლი, სანტიაგო ბერნაბეუს სტადიონი... (ფეხბურთის ცნობილი მეცენატი ბერნაბეუ XI ჩემპიონატის დღეებში გარდაიცვალა).

არგენტინიდან წამოსვლის წინა დღეს პრეს-ცენტრში შემდეგი, XII ჩემპიონატის (1982 წ.) მასპინძლებმა — ესპანელებმა ჟურნალისტებს დიდებული საჩუქარი გვიბოძეს: მომავალი პირველობის საორგანიზაციო კომიტეტის მიერ მშვენივრად გამოცემული, უხვად დასურათებული სქელი ბიულეტენი. მასში მოთხრობილია ესპანეთის ფეხბურთის ისტორია, დახასიათებული არიან ეროვნული გუნდის წევრები, დაბეჭდილია ძალიან საინტერესო საცნობარო და სტატისტიკური მასალები, სტადიონების ფერადი ილუსტრაციები და ამ ბაზების შესაბამისი აღწერილობა. ესპანეთის ფეხბურთის ფედერაციას ჯერ გადაწყვეტილი არა აქვს, სად ჩაატარებს XII ჩემპიონატის მატჩებს. მხოლოდ ისაა ცნობილი, რომ ერთი ჯგუფი იასპარეზებს მადრიდში, მეორე — ბარსელონაში. სხვა ჯგუფების (შესაძლოა, მონაწილეთა რაოდენობა 16-ზე მეტი იყოს) მასპინძლობა იმ ქალაქებს დაეკისრებათ, სადაც უკეთ მომზადებული და მოვლილი სტადიონები იქნება.

ესპანეთის ფეხბურთის ფედერაციამ, როგორც სედავთ, ერთობ ჰკვიანურ ხერხს მიმართა — ქვეყნის ყველა პირველხარისხოვანი სტადიონი ჩააბა მომავალი ჩემპიონატისთვის სამზადისში. მოვა დრო და იგი გამოაცხადებს სტადიონების კონკურსს, რაც ძალიან გონივრული და პერსპექტიული გადაწყვეტილება იქნება. ჟერჯერობით კი, მადრიდისა და ბარსელონის გარდა, მომავალი ჩემპიონატისთვის ემზადებიან სარაგოსის, ალიკანტეს, მალაგის, ლა კორუნიის, სევილიის, ვიგოს, ოვიედოს, ვალენსიისა და სხვა ქალაქების სტადიონები.

მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ პრესაში ხშირად შეხვედებით ასეთ კითხვას: „გახდებოდა თუ არა ჩემპიონი არგენტინის ნაკრები, მსოფლიო პირველობა სხვა ქვეყანაში რომ გამართულიყო?“ ან კიდევ: „მართლა ყველაზე ძლიერი გუნდია არგენტინის ნაკრები?“ ერთი გაზეთი კი პირდაპირ წერდა: „არგენტინისა და პოლანდიის ნაკრები გუნდების მომავალ მატჩში (ლაპარაკია ფიფა-ს 75-ე წლისთან დაკავშირებულ თამაშზე. — მ. კ.) პოლანდიელები უთუოდ გაიმარჯვებენ“.

მე ყველა ეს კითხვა და შეხედულება რიტორიკულად და უაზროდ მეჩვენება. როგორ შეიძლება საკითხის ამგვარად დასმა, ეს ხომ ყუბადალებული პროგნოზების სფეროდან აღებული შეკითხვებია. რა პასუხი შეიძლება გაეცეს პირველ ან მეორე კითხვას? პოლანდიის ნაკრებმა შესაძლოა მართლაც სძლიოს 1979 წლის აპრილში არგენტინის გუნდს... მერე რა? ამას რა მნიშვნელობა აქვს ან რა კავშირში იქნება ეს ფაქტი მსოფლიოს XI ჩემპიონატთან?

მე უკვე გამოვთქვი შეხედულება მსოფლიოს ახალ ჩემპიონზე. ახლა ჩემი პოზიციის გასამაგრებლად აღფრედო დი სტეფანოს სიტყვებს მოვიშველიებ: „... საუკეთესოა თუ არა არგენტინის ნაკრები მსოფლიოში, ეს სადავო საკითხია. მაგრამ უნდა ვაღიაროთ, რომ აქ, არგენტინაში, იგი საუკეთესო გუნდია“.

ისიც ნუ დაგავიწყდებათ, რომ, სამწუხაროდ, არგენტინის ნაკრები, ფაქტიურად, აღარ არსებობს და შესაძლოა, ამ შემადგენლობით არც აღარასოდეს შეიკრიბოს.

მაგრამ, როგორც ლეოპოლდო ლუკე ამბობს, „არგენტინაში ბევრი ახალგაზრდა ნიჭიერი ფეხბურთელია. თუ მათთან, როგორც წესი და რიგია, წაიმუშავებენ, თუ მათაც ისე შეაკავშირებენ, როგორც ჩვენ მენოტიმ შეგვაკავშირა, შესაძლოა ოთხი წლის შემდეგ არგენტინელებმა სერიოზულად იბრძოლონ მსოფლიო თასის შესანარჩუნებლად“.

ამგვარი ოპტიმისტური ვარაუდის მტკიცე საფუძველია ჩვენს მიერ ნანახი ფეხბურთელი ბიჭების ტექნიკური მომზადებაც, რომელიც ზღაპრულ სიმალღეზეა აყვანილი...

ისე კი, ჩემი აზრით, 1982 წელს მსოფლიოს XII ჩემპიონატში გამარჯვების დიდი შანსი ექნება მასპინძელი ქვეყნის — ესპანეთის

ნაკრებს. ეს გუნდი თავისთავადაც ძალიან ძლიერია, იქ კი აქ ძალას დამატება მასპინძლისთვის „თანდაყოლილი“ სხვა ფაქტორები: „საკუთარი კედლებისა“ და „მამებელი მსაჯობის“ ფაქტორები (არგენტინაშიც იგრძნობოდა მსაჯობის ერთგვარი კეთილგანწყობილების ტენდენცია მასპინძელი ქვეყნის გუნდის სასარგებლოდ. აქვე უნდა ითქვას, რომ ამ ტენდენციას მატჩების შედეგებზე მნიშვნელოვანი გავლენა არ მოუხდენია).

ამავე დროს, თუ რაიმე გაუთვალისწინებელი ამბავი არ მოხდა, ესპანეთის ნაკრებში ვიხილავთ მარიო კემპესს, რომელმაც ესპანეთის მოქალაქეობა მიიღო. ცხადია, ეს შესანიშნავი ფეხბურთელი კიდევ უფრო გააძლიერებს ესპანელთა ისედაც ძლიერ გუნდს.

ბედნიერი იქნება, ვინც 1982 წელს ესპანეთის რომელიმე ქალაქის სტადიონის ტრიბუნაზე დაიკავებს ადგილს. ეს სიხარული გაასკეცდება, თუ საბჭოთა კავშირის ნაკრები ესპანეთის საგზურს მოიპოვებს და სამყაროს დაუმტკიცებს, რომ მასაც ძალუძს ფეხბურთის თამაში.

ბუნების შემაღბენლობები

I ჯგუფი

არბენტინა

შეპარები

3. ექტორ ბაღი („პურაქანი“, ბუენოს-აირესი) 27
5. უბაღლო ფილოლი („რივერ-პლეტი“, ბუენოს-აირესი) 27
13. რიკარდო ლავოლპე („სან-ლორენსო დე ალმაგრო“, ბუენოს-აირესი) 25

მცველები

7. ლუის გაღვანი („ტალერესი“, კორღობა) 30
11. დანიელ კიღერი („რესინგ კლუბი“, ბუენოს-აირესი) 28
15. ზორბე ოღვინი („სან-ლორენსო დე ალმაგრო“, ბუენოს-აირესი) 26
17. შიღელ ანბელ ოვიდო („ტალერესი“, კორღობა) 27
18. რუბენ პანიანი („ინდუენდიენტე“, ბუენოს-აირესი) 29
19. დანიელ პასარელა („რივერ-პლეტი“, ბუენოს-აირესი) 25
20. ალბერტო ტარანტინი (კლუბში არ ირიცხებოღა) 22

ნახმვარმცველები

1. ნორბერტო აღონსო („რივერ-პლეტი“, ბუენოს-აირესი) 25
2. ოსვალდო არდიღესი („პურაქანი“, ბუენოს-აირესი) 25
6. ამერიკო გაღიღო („ნიღუელ ოღღ ბოისი“) 23
8. რუბენ გაღვანი („ინდუენდიენტე“, ბუენოს-აირესი) 26
10. შარიო კემპესი („ვალენსია“, ესპანეთი) 23
21. დანიელ ვალენსია („ტალერესი“, კორღობა) 22
22. რიკარდო ვიღა („რესინგ კლუბი“, ბუენოს-აირესი) 25

თავღამსხმელები

4. დანიელ რობერტო ბერტონი („ინდუენდიენტე“, ბუენოს-აირესი) 23
9. რენე ორღანღო პუსმანი („პურაქანი“, ბუენოს-აირესი) 24

- 12. ოზარ ლარსა („ინდეპენდენტი“, ბუენოს-აირესი) 30
- 14. ლეოპოლოდო ლუკე („რივერ-პლეიტი“, ბუენოს-აირესი) 29
- 16. ოსკარ ორტისი („რივერ-პლეიტი“, ბუენოს-აირესი) 25

უნგრეთი

მეპარამები

- 1. შანდორ გუილარი („ქონვედი“, ბუდაპეშტი) 26
- 21. ფერენც მესაროში („ვაშაში“, ბუდაპეშტი) 28

მცველები

- 2 პეტერ ტიორიოკი („ვაშაში“, ბუდაპეშტი) 27
- 3. იშტვან კოჩიში („ქონვედი“, ბუდაპეშტი) 28
- 4. იოჟეფ ტოტი („ლოჯა უიპეშტი“, ბუდაპეშტი) 26
- 12. დიოზო მარტოში („ფერენცეაროში“, ბუდაპეშტი) 28
- 14. ლასლო ბალინტი („ფერენცეაროში“, ბუდაპეშტი) 30
- 22. ლასლო ყოვაჩი („ვიდეოტონი“, სეკეშფეჰერვარი) 27

ნახევარმცველები

- 5. შანდორ ზამბორი („ვაშაში“, ბუდაპეშტი) 26
- 8. ტიბორ ნილაში („ფერენცეაროში“, ბუდაპეშტი) 23
- 10. შანდორ პინტერი („ქონვედი“, ბუდაპეშტი) 27
- 13. კაროლი ჩაპო („ბანიში“, ტატაბანია) 26
- 15. ტიბორ რაბი („ფერენცეაროში“, ბუდაპეშტი) 22
- 16. იშტვან ჰალაში („ბანიში“, ტატაბანია) 26

თავდასხმელები

- 6. ზოლტან კერეკი („ქალადაში“, სომბათეი) 24
- 7. ლასლო ფაზეკაში („ლოჯა უიპეშტი“, ბუდაპეშტი) 30
- 9. ანდრაშ ტიორიოჩიკი („ლოჯა უიპეშტი“, ბუდაპეშტი) 23
- 11. ბელა ვარადი („ვაშაში“, ბუდაპეშტი) 25
- 17. ლასლო პუსტაი („ფერენცეაროში“, ბუდაპეშტი) 32
- 18. ლასლო ნადი („ლოჯა უიპეშტი“, ბუდაპეშტი) 28
- 19. ანდრაშ ტოტი („ლოჯა უიპეშტი“, ბუდაპეშტი) 29
- 20. ფერენც ფიულოში (მტკ, ბუდაპეშტი) 23

საზრანზეთი

მეკარეები

1. დომინიკ ბარატელი („ნიცა“) 30
21. ჟან-პოლ ბერტრან-დემანი („ნანტი“) 25
22. დომინიკ ღროსპი („რესინგი“, სტრასბურგი) 25

მცველები

2. პატრიკ ბატისტონი („მეცი“) 21
3. შაქსიმ ბოსისი („ნანტი“) 22
4. ჟერარ ჟანვიონი („სენტ-ეტიენი“) 24
5. ფრანსუა ბრაიკი („ოლიმპიკი“, მარსელი) 26
6. კრისტიან ლოპესი („სენტ-ეტიენი“) 25
7. პატრის რიო („ნანტი“) 29
8. შარლუს კრეზორი („ოლიმპიკი“, მარსელი) 28

ნახივარმცველები

9. დომინიკ ბატენეი („სენტ-ეტიენი“) 24
10. ჟან-მარკ გიიუ („ნიცა“) 25
11. ანრი შიშელი („ნანტი“) 30
12. კლოდ ჰაბი („ბასტია“) 29
13. ჟან პეტე („მონაკო“) 27
15. შიშელ პლატინი („ნანსი“) 22

თავდამცხმელები

14. მარკ ბერდოლი („ოლიმპიკი“, მარსელი) 25
16. კრისტიან დალუერი („მონაკო“) 28
17. ბერნარ ლაკომბი („ოლიმპიკი“, ლიონი) 25
18. დომინიკ როშტო („სენტ-ეტიენი“) 23
19. დიდე სიქსი („რესინგი“, ლანი) 23
20. ოლივიე რუიე („ნანსი“) 22

იტალია

მეკარეები

1. დინო ძოფი („იუვენტუსი“, ტურინი) 36
12. პაოლო კონტი („რომა“) 28
22. ივანო ბორდონი („ინტერნაციონალე“, მილანი) 27

მცველები

2. შურო ბელუჯი („ბოლონია“) 28
3. ანტონიო კაბრინი („იუვენტუსი“, ტურინი) 20
4. ანტონელო კუჩურედუ („იუვენტუსი“, ტურინი) 28
5. კლაუდიო ჭენტილე („იუვენტუსი“, ტურინი) 24
6. ალდო მალდერა („მილანი“) 24
7. ლიონელო მანფრედონია („ლაციო“, რომი) 21
8. გაეტანო შირეა („იუვენტუსი“, ტურინი) 25

ნახევარმცველები

9. ჭანკარლო ანტონიონი („ფიორენტინა“, ფლორენცია) 24
10. რომეო ბენეტი („იუვენტუსი“, ტურინი) 29
11. ერალდო პეკი („ტორინო“) 23
13. პატრიციო სალა („ტორინო“) 22
14. მარკო ტარდელი („იუვენტუსი“, ტურინი) 23
15. რენატო ძაკარელი („ტორინო“) 27

თავდასხმელები

16. ფრანკო კაუზიო („იუვენტუსი“, ტურინი) 29
17. კლაუდიო სალა („ტორინო“) 30
18. რობერტო ბეტეგა („იუვენტუსი“, ტურინი) 27
19. ფრანჩესკო გრაციანი („ტორინო“) 25
20. პაოლო პულიჩი („ტორინო“) 28
21. პაოლო როსი („ლანეროსი“, ვიჩენცა) 21

II ჯგუფი

კოლონეთი

შეკარები

1. იან ტომაშევესკი (ლეს, ლოძი) 38
21. ზიგმუნტ კუკლა („სტალი“, მელეცი) 30
22. ზძისლავ კოსტევეა („ზაგლემბე“, სოსნოვეცი) 22

მცველები

3. პენრიკ მატულევიჩი („ვეისლა“, კრაკოვი) 28
4. ანტონი შიმანოვსკი („ვეისლა“, კრაკოვი) 27
6. იეჟი გორგონი („გურნიკი“, ჯაბეჟე) 28
9. ვლადისლავ ემუდა („შლიონსკი“, ეროცლავი) 23
10. ვოიტეხ რუდი („ზაგლემბე“, სოსნოვეცი) 25
14. შიროსლავ იუსტეკი („ლეხი“, პოზნანი) 29
20. რომან ვოიჩიკი („ოდრა“, ოპოლე) 20

ნახევარმცველები

5. ადამ ნავალკა („ევისლა“, კრაკოვი) 20
8. პენრიკ კასპერჩაკი („სტალი“, მელეცი) 31
11. ბოგდან მაშტალერი (ლეს, ლოძი) 28
12. კაზიმეჟ დინა („ლუგია“, ვარშავა) 30
13. იანუშ კუბცევიჩი (არკა, გდინია) 22
18. ზბიგნეჟ ბონიეკი („ვიძევი“, ლოძი) 22

თავდასხმელები

2. ელოძიმეჟ მაზური („ზაგლემზე“, სოსნოვეცი) 24
7. ანჟეი ივანი („ევისლა“, კრაკოვი) 18
15. მარეკ კუსტო („ლუგია“, ვარშავა) 24
16. გეგოჟ ლატო („სტალი“, მელეცი) 28
17. ანჟეი შარმახი („სტალი“, მელეცი) 27
19. ელოძიმეჟ ლიუბანსკი („ლოკერენი“, ბელგია) 31

ბფრ

შეპარებები

1. ზემ მაიერი („ბაიერნი“, მიუნჰენი) 34
21. რუდი კარგუსი („ჰამბურგერ შპორტფერაინი“) 25
22. დიტერ ბურდენსკი („ვერდერი“, ბრემენი) 27

მცველები

2. ბერტი ფოგთსი („ბორუსია“, მიონჰენგლადბახი) 31
3. ბერნარდ დიცი („დუისბურგი“) 30
4. როლფ რიუსმანი („შალკე-04“, გელზენკირხენი) 27
5. მანფრედ კალცი („ჰამბურგერ შპორტფერაინი“) 25
8. პერბერტ ციმერმანი („კიოლნი“) 23
12. ჰანს-გეორგ შვარცენბეკი („ბაიერნი“, მიუნჰენი) 30
13. ჰარალდ კონოპკა („კიოლნი“) 25
18. გერდ ცევე („ფორტუნა“, დიუსელდორფი) 27

ნახევარმცველები

6. რაინერ ბონჰოფი („ბორუსია“, მიონჰენგლადბახი) 26
10. ჰაინც ფლოე („კიოლნი“) 30
15. ერიკ ბეერი („ჰერტა“, დასავლეთ ბერლინი) 31
16. ბერნდ კულმანი („კიოლნი“) 28
16. ბერნდ ჰოლცენბაინი („აინტრახტი“, მაინის ფრანკფურტი) 32

თავდაგხმელები

7. რიუდიგერ აბრამიჩი („შალკე-04“, გელზენიკენი) 22
9. კლუს ფიშერი („შალკე-04“, გელზენიკენი) 22
11. კარლ-ჰაინც რუმენიგე („ზაიერნი“, მიუნჰენი) 22
14. დიტერ შიულერი („კიოლნი“) 24
19. რონალდ ეორმი („დუისბურგი“) 24
20. ჰანს შიულერი („შტუტგარტი“) 20

ტუნისი

მეპარეზი

1. სასი სადოკი („კლუბ აფრიკენი“, ტუნისი) 32
11. ბენ აზიზა ნაილი („ე. ს. საჰელი“) 25

მცველები

2. დჰეიბ მოკტარი („ეს სფაქსიენი“) 26
3. კაბი ალი („კ. ო. ტრანსპორტი“) 24
4. გასმი კპალედი („კა ბიზერტენი“) 25
5. ლაბიდი მოჰსენი („სტად ტუნეზიენი“, ტუნისი) 24
14. კარუი სლაბი („ე. ს. საჰელი“) 26
15. ბენ მუსა მოჰამედ ალი („კლუბ აფრიკენი“, ტუნისი), 24
17. ელუზ რიდჰა („სფაქს სპორტი“) 25
18. ჭებლი კამელი („კლუბ აფრიკენი“, ტუნისი) 24

ნახევარმცველები

6. გომიდ ნეიბი („კლუბ აფრიკენი“, ტუნისი) 25
8. ბენ რეჰაიემ მოჰამედი („ეს სფაქსიენი“) 27
10. დჰიავ ტარაკი („ესპერანსა“, ტუნისი) 23
12. ლაბიდი კჰემესი („ეს ჭაიროუანეზი“) 27
19. ჰასნი მოკტარი („ლა ლუეიერი“, ბელგია) 24
22. ნაილი მოკტარი („კლუბ აფრიკენი“, ტუნისი) 24

თავდაგხმელები

7. ლაჰზამი ტემიშე („იტიალ ჭელაპი“) 29
9. აილ მოჰამედ ალი („ეს სფაქსიენი“) 28
13. ლიმამ მოჰამედ ნეიბი („სტად ტუნეზიენი“, ტუნისი) 24
16. ჭებაიბი ოტმანი („ეს ჭაიროუანეზი“) 24
20. ჭებალი ამორი („ას მარსა“) 21
21. ბენ აზიზა ლამინე („ე. ს. საჰელი“) 25

მეცნიერება

შეპარება

1. ზოსე პილარ-რეიესი („ლეონი“) 23
22. პედრო სოტო („ამერიკა“) 24

მცველები

2. მანუელ ნაიერა („გვადალაპარა“) 24
3. ალფრედო ტენა („ამერიკა“) 21
4. ედუარდო რამოსი („გვადალაპარა“) 24
5. ალფრედო ვასკეს-აილა („მეხიკო“) 28
6. გილერმო მენდისაბალი („კრუს ასული“, პასო) 25
12. ხესუს მარტინესი („ამერიკა“) 24
13. რინობერტო კისნეროსი („ტოლუკა“) 24
15. იგნასიო ფლორესი („კრუს ასული“, პასო) 25

ნახევარმცველები

7. ანტონიო დე ლა ტორე („ამერიკა“) 24
8. ენრიკე ლოპეს სარსა („უნივერსიდადი“) 25
14. კარლოს გომესი („ლეონი“) 26
17. ლეონარდო კუელარი („უნივერსიდადი“) 25
18. ხერარდო ლუგო გომესი („ატლანტა“) 26
20. რაულ როხას მედინა („ტოლუკა“) 23

თავდასხმელები

9. ვიქტორ რანსელი („გვადალაპარა“) 20
10. კრისტობალ ორტეგა („ამერიკა“) 21.
11. ჰუგო სანჩესი („გვადალაპარა“) 19
16. მარტინეს იაიერ კარდენასი („ტოლუკა“) 28
19. უგო როდრიგესი („ლაგუნა“) 21
21. რაულ ისიორდია („ატლანტიკო ესპანიოლი“) 22

III ჯგუფი

ავსტრია

შეპარება

1. ფრიდრიხ კონსილია („სვაროვსკი ვაკერი“, ინსბრუკი) 30
21. ერვინ ფუქსბიჰლერი (ვოესტ, ლინცი) 26
22. ჰუბერტ ბაუმგარტნერი („აუსტრია“, ვენა) 23

მცველები

2. რობერტ ზარა („აუსტრია“, ვენა) 31
3. ერიკ ობერმაიერი („აუსტრია“, ვენა) 25
4. გერჰარდ ბრაიტენბერგერი (ვოესტ, ლინცი) 23
5. ბოუნზ ედმუნდ პეცი („სეაროვსკი ვაკერი“, ინსბრუკი) 23
12. ედუარდ კრიგერი („ბრიუეი“, ბელგია) 31
14. ჰაინრიხ შტრასერი („ადმირა ვაკერი“, ვენა) 29
16. პეტერ დიმიტრი პერსიდისი („რაპიდი“, ვენა) 31

ნახევარმცველები

4. როლანდ ჰანბერგერი („შტუტგარტი“, გფრ) 29
7. იოზეფ ჰიკერსბერგერი („ფორტუნა“, დიუსელდორფი, გფრ) 30
8. ჰერბერტ პროპაზკა („აუსტრია“, ვენა) 22
11. კურტ იარა („დუისბურგი“, გფრ) 27
13. გიუნთერ ჰაპიი („ვიენერ შპორტ კლუბი“, ვენა) 26
15. ჰერბერტ ვებერი („შტურმი“, გრაცი) 22
20. ერნსტ ბაუმაისტერი („აუსტრია“, ვენა) 20

თავდასხმელები

9. ჰანს კრანკლი („რაპიდი“, ვენა) 25
10. ვილჰელმ კროიცი („ფეიენოორდი“, როტერდამი, ჰოლანდია) 29
17. ფრანც ობერაზერი („სეაროვსკი ვაკერი“, ინსბრუკი) 24
18. ვალტერ შანერი („დსვ ალპინი“) 21
19. ჰანს პირკნერი („აუსტრია“, ვენა) 32

მსკანეთი

მეპარეები

1. ლუის არკონადა („რეილ სოსიედადი“, სან-სებასტიანი) 23
13. მიგელ ანხელ გონსალესი („რეალი“, მადრიდი) 30
22. იავიერ ურუტიკოეჩეა („ესპანიოლი“, ბარსელონა) 26

მცველები

2. ხესუს დე ლა კრუსი („ბარსელონა“) 31
5. მიგელ ბიანკეტი მიგელი („ბარსელონა“) 26
6. ანტონიო ბიოსკა („რეალ ბეტისი“, სევილია) 29
16. ანტონიო ოლმო („ბარსელონა“) 24
17. მარსელინო პერესი („ატლეტიკო“, მადრიდი) 22
21. ისიდორო სან ხოსე („რეალი“, მადრიდი) 22

ნახეპარმცველები

3. ფრანსისკო იავიერ ალვარეს ურია („სპორტინგი“, ხიზონი) 28
4. ხუან მანუელ ასენსი („ბარსელონა“) 27
7. დანიელ რუის ბაზან დანი („ატლეტიკო“, ბილბაო) 25
9. ენრიკე კასტრო კინი („სპორტინგი“, ხიზონი) 28
14. ეუხენიო ლეალი („ატლეტიკო“, მადრიდი) 25
18. ხოსე მარტინეს პირი („რეალი“, მადრიდი) 33
19. კარლოს რექსაჩი („ბარსელონა“) 31

თავდასხმელები

8. ხუან გომეს ხუანიტო („რეალი“, მადრიდი) 23
10. კარლოს ალონსო სანტილიანა („რეალი“, მადრიდი) 25
11. ხულიო კარდენიოსა („რეალ ბეტისი“, სევილია) 27
12. ანტონიო გუზმანი („რაიო ვალეკანო“) 24
15. რაფაელ მარანიონი („ესპანოლი“, ბარსელონა) 23
20. რუბენ კანო („ატლეტიკო“, მადრიდი) 27

შვიცი

მეპარმეზი

1. რონი ჰელსტრიომი („კაიზერსლაუტერნი“, გფრ) 29
12. გიორან პავბერგი („ესტერი“, ვეშე) 30
17. იან შიოლერი („მალმიო“) 24

მცველები

2. პასე ბორგი („აინტრახტი“, ბრაუნშვაიგი, გფრ) 28
3. როი ანდერსონი („მალმიო“) 30
4. ბიორნ ნორდკვისტი („გიოტებორგი“) 35
5. ინგემარ ერლანდსონი („მალმიო“) 20
13. მაგნუს ანდერსონი („მალმიო“) 20
14. რონალდ აამანი („იორუბრო“) 21
19. კენტ კარლსონი („ესკილსტუნა“) 23

ნახეპარმცველები

6. შტეფან ტაპერი („მალმიო“) 30
7. ანდერს ლინდეროტი („ოლიმპიკი“, მარსელი, საფრანგეთი) 28
8. ბუ ლარსონი („მალმიო“) 34
9. ლენარტ ლარსონი („შალკე-04“, გელზენკირჰენი, გფრ) 24
16. კონი ტორსტენსონი („ციურაიპი“, შვეიცარია) 29

18. ოლე ნორდინი („გიოტებორგი“) 28
 :20. როლანდ ანდერსონი („მალმიო“) 28

თავდასხმელები

10. თომას შიობერგი („მალმიო“) 25
 11. ბენი ვენდტი („კაიზერსლაუტერნი“, გფრ) 27
 15. ტორბიორნ ნილსონი („გიოტებორგი“) 27
 21. სანი ასლუნდი (აიკ, სტოკჰოლმი) 25
 22. რალფ ელსტრიომი („გიოტებორგი“) 25

ბრაზილია

შეპარები

1. ეშერსონ ლეაო („პალმეირასი“, სან-პაულუ) 28
 20. კარლოს რობერტო დე ოლივეირა („ევასკო და გამა“, რიო-დე-ჟანეირო) 24
 22. ვალდირ პერეს არუდა („სან-პაულუ“) 27

მცველები

2. ანტონიო დიას დოს სანტოს ტონინიო („ფლამენგო“, რიო-დე-ჟანეირო) 30
 3. ხოსე ოსკარ ბერნარდი („პონტე-პრეტა კამპინიასი“) 24
 4. ეოაო ეუსტინიო აშარალ დოს სანტოსი („კორინტიანსი“, სან-პაულუ) 23
 6. ნაზარეტ ფილიო ედინიო („ფლუმინენსე“, რიო-დე-ჟანეირო) 23
 13. მანუელ რესენდე დე მატოს კაბრალ ნელინიო („კრუზეირო“, ბელუ-ორი-ზონტი) 27
 14. აბელ კარლოს და სილვა ბრაჟა („ევასკო და გამა“, რიო-დე-ჟანეირო) 25
 15. ეოზე ფერნანდო პოლოზი („პონტე-პრეტა კამპინიასი“) 22
 16. ეოზე როდრიგეს ნეტო („ბოტაფოგო“, რიო-დე-ჟანეირო) 28

ნახევარმცველები

5. ანტონიო კარლოს სერეზო („ატლეტიკო“, ბელუ-ორიზონტი) 23
 7. ეოზე სერჟიო პრესტი („სან-პაულუ“) 21
 10. რობერტო რიველინიო („ფლუმინენსე“, რიო-დე-ჟანეირო) 32
 17. ეოაო ბატისტა და სილვა („ინტერნაციონალი“, პორტუ-ალეგრი) 23
 18. ვილბერტო ალვეს ვილი („ბოტაფოგო“, რიო-დე-ჟანეირო) 27
 21. ფრანსისკო ენუზინიო ავანსი ჩიკაო („სან-პაულუ“) 29

თავდასხმელები

8. არტურ ანტუნეს კოიმბრა ზიკო („ფლამენგო“, რიო-დე-ჟანეირო) 25
 9. ეოზე დე ლიმა რეინალდო („ატლეტიკო“, ბელუ-ორიზონტი) 21
 11. ეოზე გიმარაეშ დირსეუ („ევასკო და გამა“, რიო-დე-ჟანეირო) 26

12. კარლოს რობერტო ვალო („პონტე-პრეტა კამპინიასი“) 24
19. ეორჟე პინტო მენდონსა („პალმეირასი“, სან-პაულუ) 24

IV ჯგუფი

ჰოლანდია

მეპარამი

1. პიტ შრიივერსი („აიაქსი“, ამსტერდამი) 31
8. იან იონგბლადი („როდა“, კერკრადე) 37
19. ვილენ დოსბურგი („სპარტა“, როტერდამი) 34

მცველები

3. დირკ შიონაკერი („აიაქსი“, ამსტერდამი) 25
4. აღრიან ვან კრააი („ჰსე ვინდჰოვენი“) 24
5. რუულ კროლი („აიაქსი“, ამსტერდამი) 29
7. პიტ ვილდსხუტი („ტვენტე“, ენსხედე) 20
17. ვილჰელმ რიისბერგენი („ფეიენოორდი“, როტერდამი) 26
20. ვიმ სურბიერი („შალკე-04“, გელზენკირქენი, გფრ) 38
22. ერნი ბრანდტი („ჰსე ვინდჰოვენი“) 22

ნახევარმცველები

2. იან პოორტელიტი („ჰსე ვინდჰოვენი“) 22
6. ვილჰელმ იანსენი („ფეიენოორდი“, როტერდამი) 31
9. არი ჰანი („ანდერლექტი“, ბრიუსელი, ბელგია) 29
11. ვილი ვან დე კერკჰოფი („ჰსე ვინდჰოვენი“) 26
13. იოჰან ნეესკენსი („ბარსელონა“, ესპანეთი) 26
14. იოჰანეს ბოსკამპი („რესინგ უაიტი“, მოლენბეკი, ბელგია) 29
15. ჰუგო პოვენკამპი („აზ-67“, ალქმარი) 27

თავდამცველები

10. რენე ვან დე კერკჰოფი („ჰსე ვინდჰოვენი“) 26
12. რობერტ რენსენბრიენი („ანდერლექტი“, ბრიუსელი, ბელგია) 30
16. ჟონი რეპი („ბასტია“, საფრანგეთი) 26
18. დირკ ნანინგა („როდა“, კერკრადე) 29
21. პენრი ლუბსე („ჰსე ვინდჰოვენი“) 26

ირანი

შეპარეუბი

1. ნასერ ჰეჯაზი („შაჰბაზი“, თეირანი) 28
2. ბაჰრამ შაველათი („სტუდუპანი“, ისტაჰანი) 27

მცველები

3. მოჰამად რეზა ჯარბანდი („ზოღუბე აჰანი“, ისტაჰანი) 27
4. ჰასან ნაზარი („თაჯი“, თეირანი) 22
5. ალირეზა ყაშუაიანი („ბარყი“, შირაზი) 23
6. ანდრანიკ ესქანდარიანი („თაჯი“, თეირანი) 26
7. ჰოსეინ ჯაზერუნი („ფასი“, თეირანი) 30
8. ნასროლა აბდოლაჰი („შაჰბაზი“, თეირანი) 27
9. ალი შოჯაი („ზოღუბე აჰანი“, ისტაჰანი) 24
10. ჰასან ნაიებაყა („ჰომა“, თეირანი) 27

ნახევარმცველები

11. ალი ფარვინი („პერსეპოლისი“, თეირანი) 34
12. ჟავად ალაჰვერდი („პერსეპოლისი“, თეირანი) 23
13. ირაჯ დანაიფარი („თაჯი“, თეირანი) 27
14. ებრაჰიმ ყასემფურაი („შაჰბაზი“, თეირანი) 21
15. ბეჰთაშ ფარიზა („ფასი“, თეირანი) 22
16. მოჰამად სადეყი („პერსეპოლისი“, თეირანი) 26

თამბაზსხმელები

17. ჰასან როუშანი („თაჯი“, თეირანი) 24
18. ჰოსეინ ფარაჰი („ფასი“, თეირანი) 22
19. ყაფურ ჯაჰანი („მალავენი“, ბანდარე-ფაჰლავი) 28
20. მაჰიდ ბეშქარი („რასთახიზი“) 22
21. ნასერ ნურაი („ჰომა“, თეირანი) 23
22. ჰამიდ მაჟდთეიმური („შაჰბაზი“, თეირანი) 24

კმრუ

შეპარეუბი

1. ოტორინო სარტორი („მ. ნ. ი.“) 32
13. ხუან კასერესი („ალიანსა“, ლიმა) 28
21. რამონ კიროვა („სპორტინგ კრისტალი“) 27

მცველები

3. როდოლფო მანსო („მუნისიპალი“) 29
4. ექტორ ჩუშპიტასი („სპორტინგ კრისტალი“) 34
5. ტორიბიო დიასი („სპორტინგ კრისტალი“) 26
14. ხოსე ნაუარო („სპორტინგ კრისტალი“) 29
15. ხერმან ლეგია („მუნისიპალი“) 24
22. რობერტო როხასი („ალიანსა“, ლიმა) 22

ნახევარმცველები

2. ხაიმე დუარტე („ალიანსა“, ლიმა) 23
6. ხოსე ველასკესი („ალიანსა“, ლიმა) 26
8. სესარ კუეტო („ალიანსა“, ლიმა) 26
9. პერსი როხასი („სპორტინგ კრისტალი“) 28
10. ტეოფილო კუბილასი („ალიანსა“, ლიმა) 29
16. რაულ ხორიტი („სპორტინგ კრისტალი“) 21
17. ალფრედო კესადა („სპორტინგ კრისტალი“) 28

თავდასხმელები

7. ხუან მუნიატე („უნივერსიდადი“, მექსიკა) 29
11. ხუან ობლიტასი („სპორტინგ კრისტალი“) 27
12. რობერტო მოსკერა („სპორტინგ კრისტალი“) 22
18. ერნესტო ლაბარტე („სპორტ ბოისი“) 22
19. ვილერმო ლა როსა („ალიანსა“, ლიმა) 26
20. უგო სოტილი („ალიანსა“, ლიმა) 30

უმოტლანდია

მეპარეუნი

1. ალან რაფი („პარტიკ თისლი“) 26
12. ჭეიმს ენტონ ბლითი („კოვენტრი სიტი“, ინგლისი) 23
20. რობერტ კლარკი („აბერდინი“) 32

მცველები

2. უილიამ ჭარდინი („გლაზგო რეინჯერსი“) 29
3. უილიამ დონაჩი („მანჩესტერ სიტი“, ინგლისი) 26
4. მარტინ მაკლინ ბაკენი („მანჩესტერ იუნაიტედი“, ინგლისი) 29
5. გორდონ მაკჟუინი („მანჩესტერ იუნაიტედი“, ინგლისი) 26
14. თომას ფორსაითი („გლაზგო რეინჯერსი“) 29
22. კენეთ ბერნსი („ნოტინგემ ფორესტი“, ინგლისი) 24

ნახეპარმცველები

- 65. ბრიუს დევიდ რიოკი („დერბი ქაუნთი“, ინგლისი) 30
- 77. დონალდ მესონი („დერბი ქაუნთი“, ინგლისი) 31
- 110. რიჩარდ ასა პართფორდი („მანჩესტერ სიტი“, ინგლისი) 27
- 115. არჩიბალდ გემილი („ნოტიუნგემ ფორესტი“, ინგლისი) 31
- 116. ლუ მაკარი („მანჩესტერ იუნაიტედი“, ინგლისი) 28
- 118. გრემ საუნესი („ლივერპული“, ინგლისი) 25

თავდასხმელები

- 12. კენეთ დალგლიში („ლივერპული“, ინგლისი) 27
- 19. ჯოზეფ ჯორდანი („მანჩესტერ იუნაიტედი“, ინგლისი) 26
- 11. უილიამ ჯონსტონი („ვესტ ბრომვიჩ ალბიონი“, ინგლისი) 31
- 13. სტიუარტ რობერტ კენედი („აბერდინი“) 26
- 17. დერეკ ჯონსტონი („გლაზგო რეინჯერსი“) 24
- 19. ჯონ რობერტსონი („ნოტიუნგემ ფორესტი“, ინგლისი) 25
- 21. ჯოზეფ პარპერი („აბერდინი“) 30

შენიშვნა: პირველი ციფრი მოთამაშის ნომერია, ხოლო ბოლო ფეხბურთელის ნომერია ადნიშნავს.

მ ა ტ ჩ ე ბ ი ს ო მ ე მ ე ბ ი

I ჯგუფი

უნგრეთი — არგენტინა 1:2 (1:1)

ბუენოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 2 ივნისი. 77.000 მაყურებელი.

მსაჯები ა. გარიდო (პორტუგალია), პ. პარტრიჯი (ინგლისი), ი. ნ'დიაიე (სენეგალი).

უნგრეთი: გუილარი, კოჩიში, ტიორიოკი (მარტოში, 40), კერეკი, ი. ტოტი, ჩაპო, ნილაში, ჯომბორი, პინტერი, ტიორიოჩიკი, ნადი.

არგენტინა: ფილოლი, ლ. ვალვანი, ოლგინი, პასარელა, ვალიეგო, არდი-ლესი, ვალენსია (ალონსო, 74), ტარანტინი, შაუსმანი (ბერტონი, 07), ლუკა, კემპესი.

გოლები: ჩაპო (8), ლუკა (14), ბერტონი (84).

გაფრთხილება: ნილაში (22), ტიორიოჩიკი (40), პასარელა (77).

გაძევება: ტიორიოჩიკი (87), ნილაში (90).

საფრანგეთი — იტალია 1:2 (1:1)

მარ-დელ-პლაცა. 2 ივნისი. 42.000 მაყურებელი.

მსაჯები ნ. რაინეა (რუმინეთი), ე. ლინეშაირი (ავსტრია), ხ. ხილვანიო კავა-ჩა (ჩილე).

საფრანგეთი: ბერტრან-დემანი, ტრეზორი, ვანვიონი, რიო, ბოსისი, შიშგ-
ლი, ვიიუ, პლატინი, დალერი, ლაკომბი (ბერდოლი, 78), სიქსი (რუიე, 70).
იტალია: ძოფი, შირეა, ჭენტილი, ბელუჯი, კაბრინი, ტარდელი, ბენეტი-
ანტონიონი (ძაკარელი, 40), კაუზიო, როსი, ბეტეგა.
გოლები: ლაკომბი (1), როსი (29), ძაკარელი (52).
გაფრთხილება: პლატინი (59).

არგენტინა — საფრანგეთი 2:1 (1:0)

ბუნოს-აირსი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 6 ივნისი. 77.000 მაყუ-
რებელი.

მსაჯები ე. დიუბახი (შვეიცარია), ვ. ვინშემანი (კანადა), ს. ოროსკო გერე-
რო (პერუ).

იტალია: ფილოლი, პასარელა, ოლგინი, ლ. გალვანი, ტარანტინი, არდი-
ლესი, გალიეგო, ვალენსია- (ალონსო, 04; ორტისი, 72), მაუსმანი, ლუკე, კემპესი-
საფრანგეთი: ბერტრან-დემანი (ბარატელი, 50), ტრეზორი, ბატისტონი-
ლოპესი, ბოსისი, ბატენი, მიშელი, პლატინი, როშტო, ლაკომბი, სიქსი.

გოლები: პასარელა (45, პენალტით), პლატინი (00), ლუკე (78).

გაფრთხილება: სიქსი (88).

იტალია — უნგრეთი 3:1 (2:0)

მარ-დელ-პლატა. 6 ივნისი. 80.000 მაყურებელი.

მსაჯები რ. ბარეტო რუისი (ურუგვაი), ჯ. გორდონი (შოტლანდია), ფ. ბუზო
(ხორია).

იტალია: ძოფი, შირეა, ჭენტილი, ბელუჯი, კაბრინი (კუკურდელუ, 78), ტარ-
დელი, ბენეტი, ანტონიონი, კაუზიო, როსი, ბეტეგა (გრაციანი, 84).

უნგრეთი: მესაროში, კოჩიში, მარტოში, კერეკი, ი. ტოტი, ჩაპო, ზომბო-
რი, პინტერი, პუსტაი, ფაზეკაში (მალაში, 40), ნალი (ა. ტოტი, 40).

გოლები: როსი (84), ბეტეგა (85), ბენეტი (81), ა. ტოტი (81, პენალტით).

გაფრთხილება: ზომბორი (25), მარტოში (82).

იტალია — არგენტინა 1:0 (0:0)

ბუნოს-აირსი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 10 ივნისი. 77.000 მაყუ-
რებელი.

მსაჯები ა. კლანინი (ისრაელი), ფ. რიონი (ბელგია), ა. გონსალეს არჩუნდია
(მექსიკა).

იტალია: ძოფი, შირეა, ჭენტილი, ბელუჯი (კუკურდელუ, 7), კაბრინი, ტარ-
დელი, ანტონიონი (ძაკარელი, 78), ბენეტი, კაუზიო, როსი, ბეტეგა.

არგენტინა: ფილოლი, ლ. გალვანი, ოლგინი, პასარელა, ტარანტინი, არდი-
ლესი, გალიეგო, ვალენსია, ორტისი (მაუსმანი, 78), კემპესი, ბერტონი.

გოლი: ბეტეგა (88).

გაფრთხილება: ბენეტი (81).

საფრანგეთი — უნგრეთი 8:1 (8:1)

შარ-დელ-პლატა. 10 ივნისი. 25.000 მაყურებელი.

მსაჩუბები ა. კოელიო (ბრაზილია), პ. პარტრაქი (ინგლისი), ხ. სილვანო კა-
ჟანა (ჩილი).

საფრანგეთი: დროსპი, ტრეზორი, ენვიონი, ლოპესი, ბრაკი, ბატენი, პე-
ტი, პაპი (პლატინი, 40), როშტო (სიქსი, 70), ბერდოლი, რუიე.

უნგრეთი: გუიდარი, ბალინტი, მარტოში, კერეკო, ი. ტოტი, ნილაში, ზომ-
ბორი, პინტერი, პუსტაი, ტიორიოჩიკი, ნადი (ჩაპო, 78).

გოლები: ლოპესი (28), ბერდოლი (88), ზომბორი (41), როშტო (42).

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
ოტალია	8	8	0	0	0:2	6
არგენტინა	8	2	0	1	4:8	4
საფრანგეთი	8	1	0	2	5:5	2
უნგრეთი	8	0	0	8	8:8	0

II ჯგუფი

გფრ — პოლონეთი 0:0

ბუნფოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 1 ივნისი. 77.000 მაყურე-
ბელი.

მსაჩუბები ა. კორეცა, ა. იტურალდე, მ. კომენანია (ყველა — არგენტინა).

გფრ: მაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, ციმერმანი, ბონმოფი, ბერიო,
ფლოე, ბ. მიულერი, აბრაშიკი, ფიშერი.

პოლონეთი: ტომაშევსკი, გორგონი, შაცულევიჩი, ვშუდა, შიმანოვსკი, ნა-
ჯალკა, დინა, მაშტალერი (კასპერჩაკი, 84), ლატო, ლიუბანსკი (ბონიეკი, 78),
შარშაბა.

ტუნისი — მექსიკა 3:1 (0:1)

როხარიო. „როხარიო სენტრალის“ სტადიონი. 2 ივნისი. 25.000 მაყურე-
ბელი.

მსაჩუბები ჟ. გორდონი (შოტლანდია), ხ. გონელა (იტალია), ე. დიუბახი (შვეი-
ცარია).

ტუნისი: ნაილი, დჰუიბი, მოჰენ ლაბიდი, ქეზალი, კაბი, დჰიბი, ბენ რე-
ზაიეში, გოშიდი, ტემიშე (კემეს ლაბიდი, 88), აკილი, ბენ აზიზა.

მექსიკა: პილარ-რეიხი, ტენა, მარტინესი, რამოსი, ვასკეს-აიალა, დე ლა
ტორე, კუელარი, მენდიხაბალი (ლუგო, 87), ისიორდია, რანგელი, სანჩესი.

გოლები: ვასკეს-აიალა (45, პენალტით), კაბი (55), გოშიდი (80), დჰუიბი
(87).

პოლონეთი — ტუნისი 1:0 (1:0)

როსარიო. „როსარიო სენტრალის“ სტადიონი. 6 ივნისი. 18.000 მაყურებელი.

მსაჯი ა. ფრანკო მარტინესი (ესპანეთი).

პოლონეთი: ტოშაშევსკი, გორგონი, შიმანოვსკი, ეშულა, მაცულევიჩი, ნავალკა, დეინა, კასპერჩაკი, ლატო, ლიუბანსკი (ბონიეკი, 76), შარმახი (ივანი, 65).

ტუნისი: ნაილი, ჭებალი, დჰუიზი, მოჰსენ ლაბიდი, კააბი, დჰიაბი, ბენ რეჰაიემი, გომიდი, გასმი, ტემიშე, აკიდი.

გოლი: ლატო (48).

მექსიკა — გერ 0:6 (0:4)

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 6 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ფ. ბუზო (სირია), ფ. რიონი (ბელგია), ა. გარიდო (პორტუგალია).

მექსიკა: პილარ-რეიესი (სოტო, 88), მარტინესი, ტენა, რამოსი, ვასკეს-აიალა, ლოპეს სარსა (ლუგო, 40), დე ლა ტორე, კუელარი, მენდისაბალი, რანგელი, სანჩესი.

გერ: მაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, დიცი, ბონპოფი, ფლოე, ჰ. შიულერი, რუმენიგე, დ. შიულერი, ფიშერი.

გოლები: დ. შიულერი (14), ჰ. შიულერი (20), რუმენიგე (37, 71), ფლოე (44, 90).

მექსიკა — პოლონეთი 1:3 (0:1)

როსარიო. „როსარიო სენტრალის“ სტადიონი. 10 ივნისი. 15.000 მაყურებელი.

მსაჯი ჯ. ნაშდარი (ირანი).

მექსიკა: სოტო, კისნეროსი, გომესი, ფლორესი, ვასკეს-აიალა, დე ლა ტორე, კუელარი, კარდენასი (მენდისაბალი, 48), ორტეგა, რანხელი, სანჩესი.

პოლონეთი: ტოშაშევსკი, გორგონი, შიმანოვსკი, ეშულა, რუდი (მაცულევიჩი, 84), მაშტალერი, დეინა, კასპერჩაკი, ბონიეკი, ლატო, ივანი (ლიუბანსკი, 70).

გოლები: ბონიეკი (48, 88), რანხელი (62), დეინა (50).

ტუნისი — გერ 0:0

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 10 ივნისი. 35.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ს. ოროსკო ვერერო (პერუ), მ. კომესანია, ლ. პესტარინო (ორიჰე — არგენტინა).

ტუნისი: ნაილი, ჭებალი, დჰუიზი, მოჰსენ ლაბიდი, კააბი, გასმი, დჰიაბი, ბენ რეჰაიემი, გომიდი, ტემიშე, აკიდი (ბენ აზიზა, 88).

გერ: მაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, დიცი, რუმენიგე, ბონპოფი, ფლოე, ჰ. შიულერი, დ. შიულერი, ფიშერი.

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	კ.
პოლონეთი	3	2	1	0	4:1	6
გერ	3	1	2	0	8:0	4
ტუნისი	3	1	1	1	8:2	8
შექსიკა	3	0	0	8	2:12	0

III ჯგუფი

ესპანეთი — ავსტრია 1:2 (1:1)

ბუენოს-აირსი. „ველეს ხარსფილდის“ სტადიონი. 3 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მხაჩი კ. პალოტაი (უნგრეთი).

სპანეთი: მიგელ ანხელი, მარსელინო, მიგელი, დე ლა კრუსი, სან ხოსე, პირი, ახენსი, კარდენიოზა (ლეალი, 40), დანი, კანო, რუქსაჩი (კინი, 60).

ავსტრია: კონსილია, ობერმაიერი, ზარა, პეცეი, ბრაიტენბერგერი, კროცი, პროპაჟკა, ჰიკერსბერგერი (ვებერი, 67), იარა, კრანკლი, შახნერი (პირკნერი, 80).

გოლები: შახნერი (10), დანი (22), კრანკლი (70).

შვეცია — ბრაზილია 1:1 (1:1)

მარ-დელ-პლატა. 7 ივნისი. 87.000 მაყურებელი.

მხაჩები: კ. თომასი (ფელსი), ჯ. ნამდარი (ირანი), ა. იარგუნი (პოლონეთი).

შვეცია: ჰელსტრიომი, ბორგი, ნორდკვისტი, რომ ანდერსონი, ერლანდსონი, ტაპერი, ლინდეროტი, ლ. ლარსონი (ელსტრიომი, 80), ბ. ლარსონი, შიობერგი, ვენდტი.

ბრაზილია: ლეაო, ტონისო, ოსკარი, ამარალი, ედინო, სერგუო (დირსეუ, 48), ზიკო, ბატისტა, რიველინო, ეილი (ნელინო, 67), რეინალდო.

გოლები: შიობერგი (30), რეინალდო (45).

გაფრთხილება: ოსკარი (67).

ავსტრია — შვეცია 1:0 (1:0)

ბუენოს-აირსი. „ველეს ხარსფილდის“ სტადიონი. 7 ივნისი. 42.000 მაყურებელი.

მხაჩები: ჩ. კორვერი (პოლანდია), დ. მაქსიმოვიჩი (იუგოსლავია), პ. სეულა (ტუნისი).

ავსტრია: კონსილია, ობერმაიერი, ზარა, კრიგერი (ვებერი, 72), პეცეი, ბრაიტენბერგერი, კროცი, პროპაჟკა, ჰიკერსბერგერი, იარა, კრანკლი.

შვეცია: ჰელსტრიომი, ბორგი, ნორდკვისტი, რომ ანდერსონი, ერლანდსონი, ტაპერი (ტორსტენსონი, 86), ლინდეროტი (ელსტრიომი, 60), ლ. ლარსონი, შიობერგი, ვენდტი.

გოლი: კრანკლი (42, პენალტით).

ბრაზილია — ესპანეთი 0:0

მარ-დელ-პლატა. 7 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ხ. გონელა (იტალია), ა. კლანინი (ისრაელი), ა. იტურალდე (არგენტინა).

ბრაზილია: ლეაო, ოსკარი, ნელინიო (ფილი, 70), ამარალი, ელინიო, სერუზო, დირსეუ, ზიკო (მენდონსა, 84), ბატისტა, ტონინიო, რეინალდო.

ესპანეთი: მიგელ ანხელი, ოლმო, ურია (გუზმანი, 70), მიგელი (ბიოსკა, 80), მარსელინო, სან ხოსე, ლეალი, ახენსი, კარდენიოსა, სანტილიანა, ხუანიტო. გაფრთხილება: რეინალდო (81).

შვეცია — ესპანეთი 0:1 (0:0)

ბუნოს-აირსი. „ველეს სარსფილდის“ სტადიონი. 11 ივნისი. 49.000 მაყურებელი.

მსაჯი ფ. ბივერსი (გფრ).

შვეცია: ჰელსტრიომი, ბორგი, ნორდკვიტი, როი ანდერსონი, ერლანდსონი, ბ. ლარსონი, ლ. ლარსონი, ნორდინი, ნილსონი, შიობერგი (ლინდეროტი, 87). ელსტრიომი (ვენდტი, 80).

ესპანეთი: მიგელ ანხელი, ოლმო (პირა, 40), მარსელინო, ბიოსკა, სან ხოსე, ლეალი, ახენსი, კარდენიოსა, ურია, ხუანიტო, სანტილიანა.

გოლი: ახენსი (70).

გაფრთხილება: ბორგი (80).

ბრაზილია — ავსტრია 1:0 (1:0)

მარ-დელ-პლატა. 11 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: რ. ვურცი (ხაფრანგეთი), ფ. ბუზო (იტალია), გ. ტენფაიე (ეთიოპია).

ბრაზილია: ლეაო, ტონინიო, ოსკარი, ამარალი, როდრიგეს ნეტო, ბატისტა, სერუზო (ბიოსკა, 71), დირსეუ, მენდონსა (ზიკო, 84), ფილი, რობერტო.

ავსტრია: კონსილია, ობერმაიერი, ზარა, პეტეი, ბრაიტენბერგერი, შიკერს-ბერგერი (ვებერი, 82), პროპაჯა, კრაიერი (შაიბი, 84). იარა, კროიცო, კრანკლო.

გოლი: რობერტო (40).

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	კ.
ავსტრია	8	9	0	1	8:3	4
ბრაზილია	8	1	9	0	2:1	4
ესპანეთი	8	1	1	1	2:2	8
შვეცია	8	0	1	2	1:3	3

IV ჯგუფი

პერუ — შოტლანდია 8:1 (1:1)

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 8 ივნისი. 47.000 მაყურებელი.
მსაჯები: უ. ერიკსონი (შვედია), ა. ფრანკო მარტინესი (ესპანეთი), გ. ტეს-
ფაიე (ეთიოპია).

პირუ: კიროგა, დუარტე, ჩუმპიტასი, მანსო, დიასი, ველასკესი, კუეტო (პ.
როხასი, 83), კუბილასი, მუნაინტე, ლა როხა (ხოტილი, 84), ობლიტასი.

შოტლანდია: რაფი, ბაკენი, კენელი, ფორსაითი, ბერნსი, რიოკი (მაკარი,
74), მესონი (გემილი, 74), ბაოთფორდი, დალგლიში, ჭორდანი, უ. ჭონსტონი.

გოლები: ჭორდანი (15), კუეტო (28), კუბილასი (71, 77).

გაფრთხილება: ველასკესი (18).

ირანი — ბოლანდია 0:3 (0:1)

მენდოსა. 8 ივნისი. 30.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ა. გონსალეს არჩუნდია (მექსიკა), რ. ვურცი (ხაფრანგეთი), მ. სეუ-
დი (ტუნისი).

ირანი: ბეჩაზი, ნაზარი, აბდოლაჰი, ქაზერუნი, ესქანდარიანი, ფარვინი, ხა-
დეყი, ყახმფური, ნაიეზაყა, ფარაჟი (როუშანი, 62), ჭაჰანი.

ბოლანდია: იონგბლადი, სურუბიერი, კროლი, რიხბერგენი, ჰანი, იანსენი,
ნეესკენსი, ვ. ვან დე კერკჰოფი, რეპი, რ. ვან დე კერკჰოფი (ნანინგა, 71), რენ-
დენბრიეკი.

გოლები: რენდენბრიეკი (10, პენალტით, 82, 78, პენალტით).

შოტლანდია — ირანი 1:1 (1:0)

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 7 ივნისი. 20.000 მაყურებელი.
მსაჯები: ი. ნ'დიაიე (სენეგალი), ნ. რაინეა (რუმინეთი), ა. კოელიო (ბრა-
ზილია).

შოტლანდია: რაფი, ბაკენი (ფორსაითი, 50), ჭარდინი, ბერნსი, დონაჩი, შა-
კარი, გემილი, ბაოთფორდი, ჭორდანი, დალგლიში (მარპერი, 74), რობერტსონი.

ირანი: ბეჩაზი, ქაზერუნი, ნაზარი, აბდოლაჰი, ესქანდარიანი, ფარვინი, ხა-
დეყი, ყახმფური, დანიფარი (ნაიეზაყა, 80), ფარაჟი (როუშანი, 80), ჭაჰანი.

გოლები: ესქანდარიანი (48, თავის კარში), დანიფარი (80).

გაფრთხილება: ესქანდარიანი (80).

ბოლანდია — პერუ 0:0

მენდოსა. 7 ივნისი. 80.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ა. პროკოპი (გდრ), ა. კოერეცა (არგენტინა), ა. ივანოვი (ხსრ კავ-
შირი).

ბოლანდია: იონგბლადი, სურუბიერი, კროლი, რიხბერგენი, პოორტვლიტი,
ნეესკენსი (ნანინგა, 70), ჰანი, იანსენი, ვ. ვან დე კერკჰოფი, რ. ვან დე კერკ-
ჰოფი (რეპი, 40), რენდენბრიეკი.

პირუ: კიროვა, დუარტე, ჩუმპიტასი, მანსო, დიასი, ველასკესი, კუიტო, კუ-
ბილასი, მუნიატე, ლა როსა (სოტილი, 08), ობლიტასი.

გაფრთხილება: რ. ვან დე კერკოფი (28), მუნიატე (04).

პერუ — ირანი 4:1 (8:1)

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 11 ივნისი. 25.000 მაყურებელი.

მსაჯი ა. იარგუზი (პოლონეთი).

პირუ: კიროვა, დუარტე, ჩუმპიტასი, მანსო, დიასი, ველასკესი, კუიტო, კუ-
ბილასი, მუნიატე, ლა როსა (სოტილი, 08), ობლიტასი.

ირანი: ჰეჯაზი, ქაჯერუნი, ნაზარი, აბდოლაზი, ალაპვერდი, ფარვინი, უსემ-
ფური, სადევი, დანაიფარი, ფარაქი, როუშანი.

გოლები: ველასკესი (2), კუბილასი (30, პენალტით, 30, პენალტით, 75), რო-
უშანი (40).

გაფრთხილება: ნაზარი.

შოტლანდია — ჰოლანდია 3:2 (1:1)

მენდოსა. 11 ივნისი. 88.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ე. ლინემაირი (ავსტრია), კ. პალოტაი (უნგრეთი), ჰ. სეუდი (ტუ-
ნისი).

შოტლანდია: რაფი, ბაკენი, კენედი, ფორსაითი, დონაჩი, რიოკი, პართ-
ფორდი, გემილი, საუნესი, დალგლიში, ჯორდანი.

ჰოლანდია: იონგბლადი, სურბიერი, კროლი, რიისბერგენი (ვილდსხუტი,
45), პოორტვლიტი, ვ. ვან დე კერკოფი, ნეესკენსი (ბოსკაჰი, 10), იანსენი, რე-
პი, რ. ვან დე კერკოფი, რენსენბრინკი.

გოლები: რენსენბრინკი (35, პენალტით), დალგლიში (45), გემილი (47, პე-
ნალტით, 06), რეპი (72).

გაფრთხილება: გემილი (32).

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
პერუ	8	2	1	0	7:2	5.
ჰოლანდია	8	1	1	1	5:3	8.
შოტლანდია	8	1	1	1	5:0	8:
ირანი	8	0	1	2	2:8	1.

ფინალური ჯგუფები

ჯგუფი „ა“

ავსტრია — ჰოლანდია 1:5 (0:8)

კორდობა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 14 ივნისი. 80.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ჯ. გორდონი (შოტლანდია), ფ. ბუზო (სირია), ა. იტურალდე (არ-
გენტინა).

პვსტრნი: კონსილია, ობერმაიერი, ზარა, პეცეი. ბრაიტენბერგერი, ჰიკერს-ბერგერი, პროპაჯა, კრიგერი, იარა, კროიცი, კრანკლი.

პოლანდნი: შრიივერსი, ვილდსხუტი, კროლი, ბრანდტსი (ვან კრააი, 07), პოორტვლიტი, იანსენი, ჰაანი, ვ. ვან დე კერკჰოფი, რეპი, რ. ვან დე კერკჰოფი (შიონაკერი, 01), რენსენბრინკი.

გოლები: ბრანდტსი (0), რენსენბრინკი (35, პენალტით), რეპი (30, 50), ობერ-მაიერი (70), ვ. ვან დე კერკჰოფი (82).

გფრ — იტალია 0:0

ბუენოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 14 ივნისი. 05.000 მყურ-რებელი.

მხაჭები: დ. მაქსიმოვიჩი (იუგოსლავია), ა. გონსალეს არჩუნდია (მექსიკა), მ. კომესანია (არგენტინა).

მწრ: მაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, დიცი, ბონპოფი, ციფერმანი (კონოპკა, 5-1), პოლცენბაინი, ფლოე (ბეერი, 08), ფიშერი, რუმენიგე.

იტალნი: ძოფი, ბელუჯი, კაბრინი, შირეა, ჭენტლიე, ანტონიონი (ძაკარელი, 40), ბენეტი, ტარდელი, კაუჯიო, როსი, ბეტეგა.

პოლანდია — გფრ 2:2 (1:1)

კორდოზა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 18 ივნისი. 47.000 მყურებელი.

მხაჭები: რ. ბარეტო რუისი (ურუგვაი), ა. კოელიო (ბრაზილია), მ. კომესანია (არგენტინა).

პოლანდნი: შრიივერსი, ვილდსხუტი (ნანინგა, 78), კროლი, ბრანდტსი, პო-ორტვლიტი, იანსენი, ჰაანი, ვ. ვან დე კერკჰოფი, რეპი, რ. ვან დე კერკჰოფი, რენ-სენბრინკი.

მწრ: მაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, დიცი, ბონპოფი, ბეერი, პოლცენ-ბაინი, აბრამჩიკი, დ. შიულერი, რუმენიგე.

გოლები: აბრამჩიკი (8), ჰაანი (27), დ. შიულერი (70), რ. ვან დე კერკჰო-ფი (84).

გაფრთხილება: მაიერი (07), რ. ვან დე კერკჰოფი (74).

გაძვეება: ნანინგა (87).

იტალია — ავსტრია 1:0 (1:0)

ბუენოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 18 ივნისი. 08.000 მყურ-რებელი.

მხაჭები: ფ. რიონი (ბელგია), ა. კოერეცა (არგენტინა), ი. ნ'ლიაიე (ხენე-გალი).

იტალნი: ძოფი, ბელუჯი (კუკურდუ, 40), შირეა, კაბრინი, ჭენტლიე, ბენე-ტი, ტარდელი, ძაკარელი, კაუჯიო, როსი, ბეტეგა (გრაციანი, 73).

ავსტრია: კონსილია, ობერმაიერი, ზარა, პეცეი, კრიგერი, შტრასერი, ჰიკერს-ბერგერი, პროპაჯა, კროიცი, შახნერი (პირკნერი, 08), კრანკლი.

გოლი: როსი (15).

ავტრია — გფრ 8:2 (0:1)

კორდოზა. „შატო კარერასის“ სტადიონი. 21 ივნისი. 47.000 მაყურებელი. მსაჯები ა. კლანი (იხრაელი), ა. ვარდო (პორტუგალია), ა. იარგუზი (პოლონეთი).

პვსტრნი: კონსილია, ობერშაიერი, ზარა, პეცეი, შტრასერი, ჰიკერსბერგერი პროპაჯა, კროცი, კრიგერი, კრანკლი, შახნერი (ობერახერი, 71).

გფრ: შაიერი, ფოგთსი, კალცი, რიუსმანი, დიცი, ბონჰოფი, ბეერი (პ. მიულერი, 48), ჰოლცენბაინი, აბრამჩიკი, დ. მიულერი (ფიშერი, 81), რუშენიგე.

გოლები: რუშენიგე (10), ფოგთსი (80, თავის კარში), კრანკლი (86, 88), ჰოლცენბაინი (87).

გაფრთხილება: აბრამჩიკი (70), კროცი (78), ზარა (82).

პოლანდია — იტალია 2:1 (0:1)

ბუენოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 21 ივნისი. 77.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ა. ფრანკო მარტინესი (ესპანეთი), ს. ოროსკო გერურო (პერუ), ლ. პესტარინო (არგენტინა).

პოლანდია: შრიივერსი (იონგბლადი, 10), ბრანდტსი, კროლი, პოორტვლიტი, ნეესკენსი, იანსენი, ჰანი, ვ. ვან დე კერკოფი, რეი (ვან კრაი, 85), რ. ვან დე კერკოფი, რენსენბრინკი.

იტალია: ქოფი, კუპურედუ, შირეა, კაბრინი, ჭენტილე, ბენეტი (გრაციანი, 70), ტარდელი, ძაკარელი, კაუზიო (ჯ. ხალა, 40), როსი, ბეტევა.

გოლები: ბრანდტსი (10, თავის კარში, 51) ჰანი (75).

გაფრთხილება: რეი (30), ბენეტი (40), ჰანი (54), კაბრინი (81), ტარდელი (72).

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
პოლანდია	8	2	1	0	9:4	6
იტალია	8	1	1	1	2:2	8
გფრ	8	0	2	1	4:5	2
ავტრია	8	1	0	2	4:8	2

ჯგუფი „ბ“

პოლონეთი — არგენტინა 0:2 (0:1)

როსარიო. „როსარიო სენტრალის“ სტადიონი. 14 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: უ. ერეკსონი (შვეცია), ჯ. ნამლარი (ირანი), გ. ტესუაიე (ეთიოპია).

პოლონეთი: ტომაშევსკი, მაცულევიჩი, კასპერჩაკი, ემუდა, შიმანოვსკი, ნავალკა, დეინა, ბონიკი. მანტალერი (მაზური, 85), ლატო, შარმახი.

პრეზენტინა: ფილოლი, ტარანტინი, ოლგინი, პასარელა, ლ. გალვანი, გალიე-
გო, არდელესი, ვალენსია (ვილა, 48), მანსონი (ორტიხი, 88), კემპესი, ბერტონი..
გოლები: კემპესი (15, 72).

გაფრთხილება: მაცულევიჩი (41), გალიეგო (43).

ბრაზილია — პერუ 3:0 (2:0)

მენდოსა. 14 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ნ. რაინეა (რუმინეთი), ვ. ვინჯემანი (კანადა), უ. დიუბახი (შვეი-
ცარია).

პრეზენტინა: ლეაო, ტონინო, ოსკარი, ამარალბ, როდრიგეს ნეტო, ბატისტა,
ბერნეშო (ჩიკაო, 77), დირსეუ, მენდოსა, ეილი (ზიკო, 71), რობერტო.

პირუ: კიროგა, დუარტე, ჩუმპიტასი, მანსო, დიასი (ნავარო, 12), ველასკესი,
კუეტო, კუბილასი, მუნთანტე, ლა როხა, ობლიტასი (პ. როხასი, 40).

გოლები: დირსეუ (15, 28), ზიკო (78, პენალტით).

გაფრთხილება: ველასკესი (54), რობერტო (50).

არგენტინა — ბრაზილია 0:0

როსარიო. „როსარიო სენტრალის“ სტადიონი. 18 ივნისი. 40.000 მაყუ-
რებელი.

მსაჯები: კ. პალოტაი (უნგრეთი), ა. პროკოპი (გდრ), ე. ლინეშაიჩი (ავს-
ტრია).

პრეზენტინა: ფილოლი, ტარანტინი, ოლგინი, პასარელა, ლ. გალვანი, არდი-
ლესი (ვილა, 48), გალიეგო, ორტიხი (ალონსო, 80), ბერტონი, კემპესი, ლუკო.

ბრაზილია: ლეაო, ტონინო, ოსკარი, ამარალი, როდრიგეს ნეტო (ელნიო, 27),
ბატისტა, დირსეუ, ჩიკაო, ეილი, მენდოსა (ზიკო, 87), რობერტო.

პერუ — პოლონეთი 0:1 (0:0)

მენდოსა. 18 ივნისი. 40.000 მაყურებელი.

მსაჯები: პ. პარტრიჯი (ინგლისი), ჩ. კორვერი (პოლანდია), კ. თომასი-
(უელსი).

პირუ: კიროგა, დუარტე, ჩუმპიტასი, მანსო, ნავარო, კესადა, კუეტო, კუბი-
ლასი, მუნთანტე (პ. როხასი, 40), ლა როხა (სოტილი, 74), ობლიტასი.

პოლონეთი: კუკლა, მაცულევიჩი, გორგონი, უმუდა, შიმანოვსკი, ნავალკა,
დეინა, ბონიეკი (ლიუბანსკი, 88), მამტალერი (კასპერჩაკი, 40), ლატო, შარმასი.
გოლი: შარმასი (84).

გაფრთხილება: კუეტო (7), ბონიეკი (74), კიროგა (84).

პერუ — არგენტინა 0:0 (0:2)

როსარიო. „როსარიო სენტრალის“ სტადიონი. 21 ივნისი. 40.000 მაყუ-
რებელი.

მსაჯები: რ. ვურცი (საფრანგეთი), ხ. გონელა (იტალია), ფ. ბივერსი (გდრ).

პარა: კიროვა, ლუარტე, ჩუშბიტასი, შანსო, რ. როზასი, ველასკესი (ხორბა, 60), კესალა, კუერტო, კუბილასი, მუნიატე, ობლიტასი.

არგმენტინა: ფილოლი, ტარანტინი, ოლგინი, პასარელა, ლ. გალვანი, ლა როდა, გალიეგო (ოვიედო, 86), ბერტონი (მაუსმანი, 86), ორტისი, კემპესი, ლუკე-გოლბეი: კემპესი (20, 40), ტარანტინი (43), ლუკე (50, 72), მაუსმანი (88).
გაფრთხილება: კესალა (30), ველასკესი (46).

ბრაზილია — პოლონეთი 3:1 (1:1)

მენდოსა. 21 ივნისი. 47.000 მაყურებელი.

მსაჯები: ხ. ხილვანიო კავანა (ჩილი), ა. გონსალეს არჩუნდია (მექსიკა), ა. ივანოვი (ხსრ კავშირი).

ბრაზილია: ლეაო, ტონინიო, ოსკარი, ამარალი, ნელინიო, ბატისტა, ღირსეუ, სერეზო (რიველინო, 78), ფილი, ზიკო (მენდოსა, 10) რობერტო.

პოლონეთი: კუკლა, მატულევიჩი, გორგონი, შუმლა, შინაშოვსკი, ნავალკა, დეინა, ბონიეკი, კასპერჩაკი (ლიუბანსკი, 65), ლატო, შარმაზი.

გოლები: ნელინიო (13), ლატო (45), რობერტო (58, 82).

გაფრთხილება: მენდოსა (58), სერეზო (55).

	თ.	შ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
არგენტინა	3	2	1	0	8:0	5
ბრაზილია	3	2	1	0	8:1	5
პოლონეთი	3	1	0	2	5:5	2
სერუ	3	0	0	3	0:10	0

მატჩი III ადგილისთვის

იტალია — ბრაზილია 1:2 (1:0)

ბუნოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 24 ივნისი. 77,000 მაყურებელი.

მსაჯები: ა. კლანინი (ისრაელი), კ. პალოტაი (უნგრეთი), ა. გონსალეს არჩუნდია (მექსიკა).

იტალია: ძოფი, კუკურედუ, შირეა, კაბრინი, ჭენტოლე, მალდერა, ანტონიონი (კ. სალა, 78), პ. სალა, კაუზიო, როსი, ბეტეგა.

ბრაზილია: ლეაო, ნელინიო, ოსკარი, ამარალი, როდრიგეს ნეტო, ბატისტა, სერეზო (რიველინო, 86), ღირსეუ, ფილი (რიენალდო, 40), მენდოსა, რობერტო.

გოლები: კაუზიო (38), ნელინიო (65), ღირსეუ (72).

გაფრთხილება: ნელინიო (36), ბატისტა (44), ჭენტოლე (73).

ფინალი

პოლანდია — არგენტინა 1:3 (1:1, 0:1)

ბუენოს-აირესი. „რივერ პლეიტის“ სტადიონი. 25 ივნისი. 77.000 მაყურებელი.

მსაჯეები: ს. გონელა (იტალია), რ. ბარტო რუისი (ურუგვაი), ე. ლინემაირი (ავსტრია).

პოლანდია: იონგბლადი, იანსენი (სუურბიერი, 72), კროლი, ბრანდტსი, პოორტვლიტი, ნეესკენსი, ჰაანი, ვ. ვან დე კერკოფი, რეპი (ნანინგა, 59), რ. ვან დე კერკოფი, რენსენბრინკი.

არგენტინა: ფილოლი, ტარანტინი, ოლგინი, პასარელა, ლ. გალვანი, გალიე-გო, არდილესი (ლაროხა, 65), ბერტონი, კემპესი, ლუქე, ორტისი (პაუსმანი, 74). გოლები: კემპესი (38, 104), ნანინგა (52), ბერტონი (115).

გაფრთხილება: კროლი (15), არდილესი (40), ლაროხა (04), პოორტვლიტი (07).

ს ტ ა ტ ი ს ტ ი კ ო ს ი ს ბ ლ ო კ ნ ო ტ ი დ ა ნ

გომგარდირეპი

6 — მ. კემპესი (არგენტინა)

5 — თ. კუბილასი (პერუ), რ. რენსენბრინკი (პოლანდია)

4 — ჰ. კრანკლი (ავსტრია), ლ. ლუქე (არგენტინა)

3 — დირსეუ, რობერტო (ორივე — ბრაზილია), .ჯ. რეპი (პოლანდია), პ. როსი (იტალია) კ.-პ. რუმენივე (გფრ)

2 — რ. ბეტეგა (იტალია), დ. ბერტონი (არგენტინა), ზ. ბონიევი, გ. ლატო (ორივე — პოლონეთი), ე. ბრანდტსი, ა. ჰაანი (ორივე — პოლანდია), ა. გემილი (შოტლანდია), პ. ფლოე, დ. მიულერი (ორივე — გფრ), ნელინიო. (ბრაზილია)

1 — რ. აბრამჩიკი, ბ. ჰოლცენბაინი, პ. მიულერი (ყველა — გფრ), ხ. ასენსი, რ. დანი (ორივე — ესპანეთი), რ. ბენეტი, ფ. კაუზიო, რ. ძაკარელი (ყველა — იტალია), მ. ბერდოლი, ბ. ლაკომპი, კ. ლოპესი, მ. პლატინი, დ. როშტო (ყველა — საფრანგეთი), ნ. გომილი, მ. დპუბი, ა. კაბი (ყველა — ტუნისი), კ. დაღლიში, ჯ. ჯორდანი (ორივე — შოტლანდია), ი. დანაიფარი, პ. როშმანი (ორივე — ირანი), კ. დენა, ა. შარმახი (ორივე — პოლონეთი), ვ. ვან დე კერკოფი, რ. ვან დე კერკოფი, ი. პოორტვლიტი (ყველა — პოლანდია), ა. ვასკეს-აილა, ვ. რანხელი (ორივე — მექსიკა), ხ. ველასკესი, ს. კუეტო (ორივე — პერუ), ზიკო, რეინალდო (ორივე — ბრაზილია), შ. ზომბორი, ა. ტოტი, კ. ჩაპო (ყველა — უნგრეთი), ე. ობერმაიერი, ვ. შახნერი (ორივე — ავსტრია), დ. პასარელა, ა. ტარანტინი, რ. პაუსმანი (ყველა — არგენტინა), თ. შიობერგი (შვეიცია).

თითო გოლი თავის კარში გაიტანეს ა. ესქანდარიანმა (ირანი), ე. ბრანდტსმა (პოლანდია) და ბ. ფოგთსმა (გფრ).

სულ არგენტინის სტადიონებზე გატანილია 102 გოლი.

გოლები და ანგარიშები

88 შეხვედრაში გატანილია 103 გოლი (საშუალოდ ყოველ მატჩში 2,68 გოლი). ეს წინადადგმული ნაბიჯია 1974 წლის მსოფლიო ჩემპიონატთან შედარებით, სადაც ამ ტურნირების ისტორიაში ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი აღინიშნა — 97 გოლი (2,56).

ფინალური ტურნირის ყველაზე ხშირი ანგარიშებია 1:0 და 2:1. ასე შეიღვილი მატჩი დამთავრდა. ექვს-ექვსჯერ აღინიშნა შედეგები 0:0 და 2:1.

მსოფლიო ჩემპიონატების ფინალური ეტაპების მატჩებში სულ გატანილია 1050 ბურთი.

პენალტები

38 მატჩში სულ 14 თერთმეტმეტრიანი საჭარიმო დარტყმა დაინიშნა, რომელთაგან 12 გამოყენებულ იქნა. მხოლოდ პერუელმა რ. კიროგამ და არგენტინელმა უ. ფილოლმა შეძლეს შესაბამისად დ. მესონისა (შოტლანდია) და კ. დეინას (პოლონეთი) დარტყმული პენალტების მოგერიება. .აი, ისინი, ვინც გაიტანა დანარჩენი 12 პენალტი:

4 — რ. რენსენბრინკი (პოლანდია). აქედან 2 ირანელთა, ხოლო თითო შოტლანდიელთა და ავსტრიელთა კარში.

2 — თ. კუბილასი (პერუ). ორივე ირანის ნაკრების კარში.

1—1 — ა. ვასკეს-აიალა (მექსიკა, ტუნისთან), დ. პასარელა (არგენტინა, საფრანგეთთან), ა. ტოტი (უნგრეთი, იტალიასთან), პ. კრანკლი (ავსტრია, შვეიცარიასთან), ა. გემილი (შოტლანდია, პოლანდიასთან), ზიკო (ბრაზილია, პერუსთან).

იგივე ციფრები (პენალტების რაოდენობა) მსაჯების „პოზიციიდან“ შემდეგნაირად დალაგდება:

2—2 პენალტი დანიშნეს მექსიკელმა ა. გუნსალეს არჩუნდიამ (ორივე — პოლანდია — ირანის მატჩში), შოტლანდიელმა ჟ. გორდონმა (მექსიკა — ტუნისი, პოლანდია — ავსტრია), შვედმა უ. ერიკსონმა (შოტლანდია — პერუ, პოლონეთი — არგენტინა), პოლონელმა ა. იარგუზმა (ორივე — პერუ—ირანი) და ავსტრიელმა ე. ლინემაირმა (ორივე — შოტლანდია — პოლანდია).

პენალტი თითოჯერ დანიშნეს შემდეგმა მსაჯებმა: ურუგვაელმა რ. ბარეტორუსმა (უნგრეთ—იტალიის მატჩში), შვეიცარიელმა ე. დიუბანმა (არგენტინა—საფრანგეთი), პოლანდიელმა ჩ. კორვერმა (ავსტრია—შვეიცია) და რუმინელმა ნ. რაინემ (ბრაზილია — პერუ).

საუკეთესო მოთამაშეები

XI მსოფლიო ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტის წევრებმა, ფიფა-ს წარმომადგენლებმა და ეურნალისტებმა დაასახელეს ფინალური ტურნირის საუკეთესო მოთამაშეები. აი, ისინიც (მოგვეყავს პირველი ათეულის სია):

1. მარიო კემპესი (არგენტინა) — 87 ქულა

2. პაოლო როსი (იტალია) — 89

3. დიარსეუ (ბრაზილია) — 18

4-5. დანიელ პასარელა (არგენტინა), რომ რენსენბრინკი (პოლანდია) — 16-16

6. მანს კრანკლი (ავსტრია) — 14

7-8. ლეოპოლდო ლუკე (არგენტინა), არი მანნი (პოლანდია) — 11—11

9-10. რობერტო ბეტეგა (იტალია), უბალდო ფილოლი (არგენტინა) — 9—9.
კემპებს, როსისა და ღირსეუბს გადაეცათ შეხაზამისად ოქროს, ვერცხლისა და ბრინჯაოს ბურთები.

განაცხადი და სინამდვილე

განაცხადებში შეყვანილი 352 ფეხბურთელიდან მატჩებში მონაწილეობა მიიღო 277-მა. აი, ვინ რამდენი მოთამაშე გამოიყენა (შეგახსენებთ, რომ ყოველ გუნდს ჩემპიონატში საასპარეზოდ 22 ფეხბურთელი ჰყავდა ჩამოყვანილი):

1. საფრანგეთი — 22 (1 მოთამაშემ გუნდის ყველა მატჩი შეუცვლელად ჩაატარა)

2. პოლანდია — 13 (3)

3. ესპანეთი — 19 (4)

4. შვედია — 19 (5)

5—6 უნგრეთი, პერუ — 18-18 (4-4)

7. იტალია — 17 (3)

8—10. შოტლანდია, პოლონეთი, ბრაზილია — 17-17 (4-4)

11. არგენტინა — 17 (6)

12. ავსტრია — 17 (7)

13. გერმანია — 16 (4)

14. შვეიცარია — 15 (6)

15. ირანი — 15 (7)

16. ტუნისი — 14 (8)

არგენტინის სტადიონებზე გამოსული 277 ფეხბურთელიდან მხოლოდ 74-მა მოთამაშე შეუცვლელად, მინდორზე ყველაზე დიდი დრო კი 9 ფეხბურთელმა დაჰყო. ესენი არიან: ფილოლი, ლ. გალვანი, კემპეისი, ოლგინი, პასარელა, ტარანტინი (ყველა — არგენტინა), კროლი, ვ. ვან დე კერკოფი და რენსენბრინკი (ყველა — პოლანდია).

მასშურებელი

ოფიციალური მონაცემებით XI მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ტურნირის 38 მატჩს დაესწრო 1.726.500 მაყურებელი (საშუალოდ ყოველ მატჩზე — 45.434). ეს მეორე მაჩვენებელია ჩემპიონატების ისტორიაში. მეტი მაყურებელი (1.774.022; საშუალოდ — 46.685) მხოლოდ წინა, გერმანიის მსოფლიო პირველობას ჰყავდა. არგენტინაში გაიყიდა ბილეთების 88 პროცენტი. ყველა ბილეთი გაიყიდა 14 მატჩზე. ეს შეხვედრებია: გერმანია — პოლონეთი, საფრანგეთი — იტალია, ესპანეთი — ავსტრია, პერუ — შოტლანდია, პოლანდია — გერმანია, ავსტრია —

ფერ, მატჩი III ადგილისთვის (იტალია — ბრაზილია) და არგენტინელთა შვი-
დივე შეხვედრა.

ყველაზე მეტი მაყურებელი (77.260 „რივერ პლეიტზე“) დაესწრო შემდეგ
მატჩებს: ფერ — პოლონეთი, არგენტინა — უნგრეთი, იტალია — არგენტინა,
ფერ — პოლონეთი, არგენტინა — უნგრეთი, იტალია — არგენტინა, არგენტინა
— საფრანგეთი, იტალია — ბრაზილია და პოლანდია — არგენტინა. ყველაზე
ცოტა მაყურებელი ჰყავდა პოლონეთ — ტუნისის მატჩს — 16.000 შემდეგ მო-
დიან: შოტლანდია — ირანი (20.000), მექსიკა — პოლონეთი (25.000) და საფრან-
გეთი — უნგრეთი (25.000).

საშუალოდ ყოველ მატჩზე ყველაზე მეტი მაყურებელი ჰყავდათ არგენტინას
(62.000) და იტალიას (60.000), ყველაზე ცოტა (მეორე ეტაპზე გასულ 8 გუნდს
შორის) — პერუს — 36.000.

მსაჯები

XI მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალურ ტურნირს მოემსახურა 32 ქვეყნის 35
მსაჯი, მაგრამ მთავარ არბიტრად მატჩები ყველამ როდი ჩაატარა. ეს პატივი წი-
ლად ხვდა 18 ქვეყნის 28 მსაჯს. არც-მათ შორის ყოფილა „თანასწორუფლებიან-
ობა“: ა. კლანიშა (ისრაელი) 3 მატჩი ჩაატარა, ხოლო ს. გონელამ (იტალია),
რ. ვურცმა (საფრანგეთი), ა. ფრანკო მარტინესმა (ესპანეთი), კ. პალოტაიმ (უნ-
გრეთი), რ. ბარეტო-რუისმა (ურუგვაი), უ. ერიკსონმა (შვეცია), ნ. რაინემ (რუ-
მინეთი) და ჯ. გორდონმა (შოტლანდია) — 2-2.

აი, ამ 28 მსაჯის სია შემდეგი მონაცემებით: I — დაბადების თარიღი; II —
არგენტინაში ჩატარებული მატჩები, III — ამ მატჩებში მიღებული შეფასებები,
IV — მსაჯობის დაწყების წელი, V — ფიფას მსაჯად განდობის წელი.

	I	II	III	IV	V
აბრაჰამ კლანიშ (ისრაელი)	29.3.1934	იტალია — არგენტინა	შეცდომებით	1954	1964
		ავსტრია — ფერ ცუდი			
		იტალია — ბრაზილია	ცუდი		
რამონ ბარეტო რუისი (ურუგვაი)	14.9.1939	იტალია — უნგრეთი	კარგი	1962	1967
		პოლანდია — ფერ	შეცდომებით		
სერჯო გონელა (იტალია)	23.5.1933	ბრაზილია — ესპანეთი	კარგი	1963	1970
		პოლანდია — არგენტინა	ძალიან ცუდი		
ჯონ-რობერტსონ გორდონი (შოტლანდია)	10.2.1930	ტუნისი — მექსიკა	კარგი	1952	1967
		პოლანდია — ავსტრია	ძალიან კარგი		
ულფ ერიკსონი (შვეცია)	26.5.1942	პერუ — შოტლანდია	შეცდომებით	1968	1974
		არგენტინა — პოლონეთი	კარგი		
რობერ ვურცი (საფრანგეთი)	16.12.1941	ბრაზილია — ავსტრია	კარგი	1962	1970
		არგენტინა — პერუ	კარგი		
კაროლი პალოტაი (უნგრეთი)	11.9.1935	ავსტრია — ესპანეთი	ცუდი	1967	1972
		ბრაზილია — არგენტინა	ძალიან ცუდი		

ნიკოლაე რაინეა (რუმინეთი)	19.11.1933	იგალია — საფრანგეთი გონიერული	1959 1967
ანხელ ფრანკო მარტინესი (ესპანეთი)	31.10.1938	ბრაზილია — პერუ კარგი პოლონეთი — გუნისი კარგი	1960 1971
ფერდინანდ ბიუერსი (გფრ)	24.6.1934	ესპანეთი — შვეიცია კარგი	1955 1969
ფარუკ ბუზო (სირია)	3.3.1938	გფრ — მექსიკა კარგი	1958 1967
ანტონიო გარიდო (პორტუგალია)	3.12.1932	არგენტინა — უნგრეთი ძალიან ცუდი	1964 1972
ალფონსო გონსალეს-არჩუნდია (მექსიკა)	14.8.1934	პოლანდია — ირანი შეცდომებით	1962 1966
ფან დიუზაზი (შვეიცარია)	28.2.1930	არგენტინა — საფრანგეთი კარგი	1954 1972
კლაივ თომასი (უელსი)	27.6.1936	შვეიცია — ბრაზილია კარგი	1952 1964
ალოიზი იარტუზი (პოლონეთი)	19.4.1934	პერუ — ირანი ცუდი	1958 1975
არნალდო დავიდ კოელიო (ბრაზილია)	15.1.1943	საფრანგეთი — უნგრეთი კარგი	1964 1968
ანხელ ნორბერტო კოერუცა (არგენტინა)	24.10.1933	გფრ — პოლონეთი გონიერული	1957 1963
ჩარლზ ჯორჯ კორეერი (პოლანდია)	16.1.1936	ავსტრია — შვეიცია ძალიან ცუდი	1962 1972
ერკ ლინემირი (ავსტრია)	24.1.1933	შოტლანდია — პოლანდია კარგი	1956 1966
დუშან არონ მაქსიმოვიჩი (იუგოსლავია)	6.1.1940	გფრ — იგალია ძალიან ცუდი	1960 1973
ჯაფარ ნამდარი (ირანი)	2.7.1934	პოლონეთი — მექსიკა ცუდი	1968 1970
იუსუ ნდიაიე (სენეგალი)	20.6.1932	ირანი — შოტლანდია შეცდომებით	1958 1968
სესარ აუგუსტო ოროსკო გერერო (პერუ)	14.4.1930	გფრ — გუნისი ცუდი	1957 1964
პატრიკ პარტრიჯი (ინგლისი)	30.6.1933	პოლონეთი — პერუ კარგი	1953 1971
ადოლფ პროკოფი (გფრ)	2.2.1939	პერუ — პოლანდია ცუდი	1958 1973
ფრანსის როონი (ბელგია)	10.8.1933	იგალია — ავსტრია ცუდი	1959 1969
ხუან ამბროზიო სილვანიო კავანა (ჩილე)	29.7.1934	ბრაზილია — პოლონეთი ცუდი	1969 1971

კიდევ შეიღმა არბიტრმა მატჩები მხოლოდ გვერდით მსაჯებად იმსაჯა. ესენი არიან: ვერნერ ვინზემანი (კანადა), ანატოლი ივანოვი (სსრ კავშირი), პედი სეუდი (ტუნისი), გებრეიესუს ტესფაიე (ეთიოპია), არტურო იტურალდე, მიგელ კომესანია, ლუის პესტარინო (ყველა — არგენტინა).

არგენტინაში ჩასულ მსაჯთაგან ყველაზე ახალგაზრდა (35 წლის) იყო ეთიოპელი გ. ტესფაიე, ხოლო ყველაზე ხანდაზმული — ა. ივანოვი (სსრ კავშირი) — 50 წლისა, ყველაზე დაბალი — ა. გონსალეს არჩუნდია (მექსიკა) — 1,68 მ, ხოლო ყველაზე მაღალი — ჩ. კორეერი (პოლანდია) — 1,87 მ, ყველაზე მჩატე — ა. პროკოპი (გფრ) — 67 კგ, ყველაზე მძიმე კი — კ. პალოტაი (უნგრეთი) — 90 კგ.

სტადიონები

„რივერ პლეტი“ (ბუენოს-აირესი). სტადიონი გაიხსნა 1938 წლის 25 მაისს და საგანგებო რეკონსტრუქცია გაუკეთდა XI მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ტურნირისთვის. სტადიონი ვათვალისწინებულია 77.260 მაყურებელზე. 40.260 დასაჯდომი ადგილიდან 1.615 პრესის მუშაკათათვის არის განკუთვნილი, ხოლო 245 — ოფიციალურ პირათათვის. 37.000 ადგილი სადგომია. ამ სტადიონზე მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ტურნირის 9 მატჩი ჩატარდა.

„ველეს ხარსფილდი“ (ბუენოს-აირესი). 1943 წელს აშენებულ სტადიონს პირველი რეკონსტრუქცია 1951 წელს გაუკეთეს, ხოლო მსოფლიო ჩემპიონატისთვის კიდევ უფრო გააფართოვეს. ახლა ის 49.317 მაყურებელს იტევს. დასაჯდომი ადგილი 20.417-ია, აქედან 384 ჟურნალისტებისთვის არის გამოყოფილი, ხოლო 266 — ოფიციალური პირებისთვის. დანარჩენი 28.900 ადგილი სადგომია. აქ ჩემპიონატის 3 მატჩი გაიმართა.

მენდოსა. ამ ქალაქში სტადიონი სპეციალურად მსოფლიო ჩემპიონატისთვის ააშენეს. მისი ოფიციალური გახსნა 3 ივნისს შედგა პოლანდია — ირანის მატჩით. სულ სტადიონზე 48.369 ადგილია, 22.495 დასაჯდომი (აქედან 708 ჟურნალისტებისთვის, ხოლო 304 — ოფიციალური პირებისთვის) და 25.874 დასადგომი. მენდოსაში ტურნირის 6 შეხვედრა ჩატარდა.

„შატო კარერასი“ (კორდობა). ესეც მსოფლიო პირველობისთვის აშენებული ახალი სტადიონია. იტევს 46.932 მაყურებელს (25.776 ადგილი დასაჯდომია, 21.156 — დასადგომი). პრესის მუშაკათათვის და ოფიციალურ პირათათვის გამოყოფილია შესაბამისად 720 და 378 ადგილი. ამ სტადიონზე მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ტურნირის 8 თამაში შედგა.

მარ-დელ-პლატა. ამ სრულიად ახალ სტადიონზე 42.373 ადგილია (19.873 დასაჯდომი და 22.500 დასადგომი). პრესის მუშაკათათვის გამოყოფილია 702 ადგილი, ხოლო ოფიციალურ პირათათვის — 326. აქ გაიმართა პირველობის 6 შეხვედრა.

„როსარიო სენტრალი“ (როსარიო). მსოფლიო ჩემპიონატისთვის ეს სტადიონი მთლად განაახლეს. ახლა იგი 40.657 მაყურებელს იტევს. 17.605 დასაჯდომი ადგილიდან 702 ჟურნალისტებისთვის არის გამოყოფილი, 323 კი — ოფიციალური პირებისთვის. 23.052 ადგილი დასადგომია. აქ ჩემპიონატის 6 მატჩი ჩატარდა.

ასე ითამაშეს...

ტუნისისა და ირანის ნაკრები გუნდების გარდა XI მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური ტურნირის ყველა დანარჩენი მონაწილე უწინაპ გამოსულა ამ შეჯიბრებაში. ცხადია, მათ ერთმანეთთანაც არაერთხელ მოუწიათ შეხვედრა. ქვემოთ მოტანილ ცხრილში მოყვანილია 16 ფინალისტის ყველა მსოფლიო ჩემპიონატის ფარგლებში ერთმანეთთან ჩატარებული მატჩების ანგარიშები, მათ შორის შესარჩევი ტურნირებისაც (შესარჩევი მატჩების თარიღები აღნიშნავს მსოფლიო ჩემპიონატის წელს).

ქვეყნებთან ფრჩხილებში მოტანილი ციფრები ნიშნავს ამ ქვეყნების რაოდენობას, რამდენსაც ამ სახელმწიფოს ნაკრები შეხვედრია მსოფლიო ჩემპიონატების ფარგლებში.

ბრაზილია (12) — არგენტინა 2:1 (1974, ფწ), 0:0 (1978, ფწ);
— საფრანგეთი 5:2 (1958, 1/2);
— იტალია 1:2 (1938, 1/2), 4:1 (1970, ფ), 2:1 (1978, III);
— მექსიკა 4:0 (1950, ჭტ), 5:0 (1954, ჭტ), 2:0 (1962, ჭტ);
— პოლანდია 0:2 (1974, ფწ);
— ავსტრია 3:0 (1958, ჭტ), 1:0 (1978, ჭტ);
— პერუ 1:1, 1:0 (1958, შტ), 4:2 (1970, 1/4), 1:0 (1978, შტ), 3:0 (1978, ფწ);
— პოლონეთი 6:5 (1938, 1/8), 0:1 (1974, III), 3:1 (1978, ფწ);
— შვეცია 4:2 (1938, III), 7:1 (1950, ფწ), 5:2 (1958, ფ), 1:1 (1978, ჭტ);
— შოტლანდია 0:0 (1974, ჭტ);
— ესპანეთი 1:3 (1934, 1/8), 6:1 (1950, ფწ), 2:1 (1962, ჭტ), 0:0 (1978, ჭტ);
— უნგრეთი 2:4 (1954, 1/4), 1:3 (1966, ჭტ).

არგენტინა (11) — ბრაზილია 1:2 (1974, ფწ), 0:0 (1978, ფწ);
— გერ 1:3 (1958, ჭტ), 0:0 (1966, ჭტ);
— საფრანგეთი 1:0 (1930, ჭტ), 2:1 (1978, ჭტ);
— იტალია 1:1 (1974, ჭტ), 0:1 (1978, ჭტ);
— მექსიკა 6:3 (1930, ჭტ);
— პოლანდია 0:4 (1974, ფწ), 3:1 (1978, ფ);
— პერუ 0:1, 2:2 (1970, შტ), 6:0 (1978, ფწ);
— პოლონეთი 2:3 (1974, ჭტ), 2:0 (1978, ჭტ);
— შვეცია 2:3 (1934, 1/8);
— ესპანეთი 2:1 (1966, ჭტ);
— უნგრეთი 0:0 (1962, ჭტ), 2:1 (1978, ჭტ).

გერ (18) — არგენტინა — 3:1 (1958, ჭტ), 0:0 (1966, ჭტ);
— საფრანგეთი 3:6 (1958, III);
— იტალია 0:0 (1962, ჭტ), 3:4 (1970, 1/2), 0:0 (1978, ფწ);
— პოლანდია 2:1 (1974, ფ), 2:2 (1978, ფწ);
— ავსტრია 6:1 (1954, 1/2), 2:0, 1:0 (1970, შტ); 2:3 (1978, ფწ);
— პერუ 3:1 (1970, ჭტ);
— პოლონეთი 1:0 (1974, ფწ), 0:0 (1978, ჭტ);
— შვეცია 1:3 (1958, 1/2), 1:1, 2:1 (1966, შტ), 4:2 (1974, ფწ);
— შოტლანდია 1:1, 3:2 (1970, შტ);
— ესპანეთი 2:1 (1966, ჭტ);
— უნგრეთი 3:8 (1954, ჭტ), 3:2 (1954, ფ);
— მექსიკა 6:0 (1978, ჭტ);
— ტუნისი 0:0 (1978, ჭტ).

- იტალია (12)** — არგენტინა 1:1 (1974, ჯტ), 1:0 (1978, ჯტ);
 — ბრაზილია 2:1 (1938, 1/2), 1:4 (1970, ფ), 1:2 (1978, III);
 — გერ 0:0 (1962, ჯტ), 4:3 (1970, 1/2), 0:0 (1978, ფწ);
 — საფრანგეთი 3:1 (1938, 1/4), 2:1 (1978, ჯტ);
 — მექსიკა 4:1 (1970, 1/4);
 — ავსტრია 1:0 (1934, 1/2), 1:0 (1978, ფწ);
 — პოლონეთი 0:0, 6:1 (1966, შტ), 1:2 (1974, ჯტ);
 — შოტლანდია 0:1, 3:0 (1966, შტ);
 — შვეცია 2:3 (1950, ჯტ), 1:0 (1970, ჯტ);
 — ესპანეთი 1:1, 1:0 (1934, 1/4);
 — უნგრეთი 4:2 (1938, ფ), 3:1 (1978, ჯტ);
 — ჰოლანდია 1:2 (1978, ფწ).
- შვეცია (11)** — არგენტინა 3:2 (1934, 1/8);
 — ბრაზილია 2:4 (1938, III), 1:7 (1950; ფწ), 2:5 (1958, ფ); 1:1 (1978, ჯტ);
 — გერ 3:1 (1958, 1/2), 1:1, 1:2 (1966, შტ), 2:4 (1974, ფწ);
 — საფრანგეთი 2:0, 0:3 (1970, შტ);
 — იტალია 3:2 (1950, ჯტ), 0:1 (1970, ჯტ);
 — მექსიკა 3:0 (1958, ჯტ);
 — ჰოლანდია 0:0 (1974, ჯტ);
 — ავსტრია 3:2, 0:2, 2:1 (1974, შტ), 0:1 (1978, ჯტ);
 — პოლონეთი 0:1 (1974, ფწ);
 — ესპანეთი 3:1 (1950, ფწ), 0:1 (1978, ჯტ);
 — უნგრეთი 1:5 (1938, 1/2), 2:1 (1958, ჯტ), 0:0, 3:3 (1974, შტ).
- უნგრეთი (9)** — არგენტინა 0:0 (1962, ჯტ), 1:2 (1978, ჯტ);
 — ბრაზილია 4:2 (1954, 1/4), 3:1 (1966, ჯტ);
 — გერ 8:3 (1954, ჯტ), 2:3 (1954, ფ);
 — იტალია 2:4 (1938, ფ), 1:3 (1978, ჯტ);
 — მექსიკა 4:0 (1958, ჯტ);
 — ჰოლანდია 3:0, 3:3 (1962, შტ);
 — ავსტრია 1:2 (1934, 1/4), 1:0, 3:0 (1966, შტ), 2:2, 2:2 (1974, შტ);
 — შვეცია 5:1 (1938, 1/2), 1:2 (1958, ჯტ), 0:0, 3:3 (1974, შტ);
 — საფრანგეთი 1:3 (1978, ჯტ).
- ავსტრია (8)** — ბრაზილია 0:3 (1958, ჯტ); 0:1 (1978, ჯტ);
 — გერ 1:6 (1954, 1/2), 0:2, 0:1 (1970, შტ) 3:2 (1978, ფწ);
 — საფრანგეთი 3:2 (1934, 1/8);
 — იტალია 0:1 (1934, 1/2), 0:1 (1978, ფწ);
 — ჰოლანდია 3:2, 1:1 (1958, შტ), 1:5 (1978, ფწ);
 — შოტლანდია 1:0 (1954, ჯტ), 1:2, 2:0 (1970, შტ);
 — შვეცია 2:3, 2:0, 1:2 (1974, შტ), 1:0 (1978 ჯტ);

— უნგრეთი 2:1 (1934, 1/4), 0:1, 0:3 (1966, შტ), 2:2, 2:2 (1974, შტ);

— ესპანეთი 2:1 (1978, ჭტ).

საფრანგეთი (9) — არგენტინა 0:1 (1930, ჭტ), 1:2 (1978, ჭტ);

— ბრაზილია 2:5 (1958, 1/2);

— გფრ 6:3 (1958, III);

— იტალია 1:3 (1938, 1/4), 1:2 (1978, ჭტ);

— მექსიკა 4:1 (1930, ჭტ), 3:2 (1954, ჭტ), 1:1 (1966, ჭტ);

— ავსტრია 2:3 (1934, 1/8);

— შოტლანდია 2:1 (1958, ჭტ);

— შვედეთი 0:2, 3:0 (1970, შტ);

— უნგრეთი 3:1 (1978, ჭტ).

პოლანდია (11) — არგენტინა 4:0 (1974, ფწ), 1:3 (1978, ფ);

— ბრაზილია 2:0 (1974, ფწ);

— გფრ 1:2 (1974, ფ), 2:2 (1978, ფწ);

— ავსტრია 2:3, 1:1 (1958, შტ), 5:1 (1978, ფწ);

— პოლონეთი 1:0, 1:2 (1970, შტ);

— შვედეთი 0:0 (1974, ჭტ);

— უნგრეთი 0:3, 3:3 (1962, შტ);

— ირანი 3:0 (1978, ჭტ);

— იტალია 2:1 (1978, ფწ);

— პერუ 0:0 (1978, ჭტ);

— შოტლანდია 2:3 (1978, ჭტ).

პოლონეთი (10) — არგენტინა 3:2 (1974, ჭტ), 0:2 (1978, ფწ);

— ბრაზილია 5:6 (1938, 1/8), 1:0 (1974, III), 1:3 (1978, ფწ);

— გფრ 0:1 (1974, ფწ), 0:0 (1978, ჭტ);

— იტალია 0:0, 1:6 (1966, შტ), 2:1 (1974, ჭტ);

— პოლანდია 0:1, 2:1 (1970, შტ);

— შოტლანდია 1:1, 2:1 (1966, შტ);

— შვედეთი 1:0 (1974, ფწ);

— მექსიკა 3:1 (1978, ჭტ);

— პერუ 1:0 (1978, ფწ);

— ტუნისი 1:0 (1978, ჭტ).

მექსიკა (10) — არგენტინა 3:6 (1930, ჭტ);

— ბრაზილია 0:4 (1950, ჭტ), 0:5 (1954, ჭტ), 0:2 (1962, ჭტ);

— საფრანგეთი 1:4 (1930, ჭტ), 2:3 (1954, ჭტ), 1:1 (1966, ჭტ);

— იტალია 1:4 (1970, 1/4);

— შვედეთი 0:3 (1958, ჭტ);

— ესპანეთი 0:1 (1962, ჭტ);

— უნგრეთი 0:4 (1958, ჭტ);

— გფრ 0:6 (1978, ჭტ);

- პოლონეთი 1:3 (1978, ჯტ);
- ტუნისი 1:3 (1978, ჯტ).
- ესპანეთი (8) — არგენტინა 1:2 (1966, ჯტ);
- ბრაზილია 3:1 (1934, 1/8), 1:6 (1950, ფწ), 1:2 (1962, ჯტ), 0:0 (1978, ჯტ);
- გფრ 1:2 (1966, ჯტ);
- იტალია 1:1, 0:1 (1934, 1/4);
- მექსიკა 1:0 (1962, ჯტ);
- შოტლანდია 2:4, 4:1 (1958, შტ);
- შვედია 1:3 (1950, ფწ), 1:0 (1978, ჯტ);
- ავსტრია 1:2 (1978, ჯტ).
- შოტლანდია (9) — ბრაზილია 0:0 (1974, ჯტ);
- გფრ 1:1, 2:3 (1970, შტ);
- იტალია 1:0, 0:3 (1966, შტ);
- ავსტრია 0:1 (1954, ჯტ), 2:1, 0:2, (1970, შტ);
- პოლონეთი 1:1, 1:2 (1966, შტ);
- ესპანეთი 4:2, 1:4 (1958, შტ);
- ირანი 1:1 (1978, ჯტ);
- პერუ 1:3 (1978, ჯტ);
- ჰოლანდია 3:2 (1978, ჯტ).
- პერუ (7) — არგენტინა 1:0, 2:2 (1970, შტ), 0:6 (1978, ფწ);
- ბრაზილია 1:1, 0:1 (1958, შტ), 2:4 (1970, 1/4), 0:1 (1978, შტ), 0:3 (1978, ფწ);
- გფრ 1:3 (1970, ჯტ);
- ირანი 4:1 (1978, ჯტ);
- შოტლანდია 3:1 (1978, ჯტ);
- ჰოლანდია 0:0 (1978, ჯტ);
- პოლონეთი 0:1 (1978, ფწ).
- ირანი (8) — პერუ 1:4 (1978, ჯტ);
- შოტლანდია 1:1 (1978, ჯტ);
- ჰოლანდია 0:3 (1978, ჯტ).
- ტუნისი (9) — გფრ 0:0 (1978, ჯტ);
- მექსიკა 3:1 (1978, ჯტ);
- პოლონეთი 0:1 (1978, ჯტ).

შენიშვნა: შტ — შესარჩევი ტურნირი; ჯტ — ჩვეულებრივი ტურნირი; 1/8 — მერვედფინალი; 1/4 — მეოთხედფინალი; 1/2 — ნახევარფინალი; ფწ — ფინალური წრე; III — მატჩი მესამე ადგილისთვის; ფ. — ფინალი.

წითელი და ყვითელი ბარათები

XI მსოფლიო ჩემპიონატის 38 შეხვედრაში მსაჯებმა სამჯერ „გამოიყენეს“ წითელი და 45-ჯერ ყვითელი ბარათები.

ყველაზე უღისციპლინო გუნდი უნგრეთის ნაკრები იყო. მისმა მოთამაშეებმა სამ თამაშში ორი წითელი და ოთხი ყვითელი ბარათი დაიმსახურეს. უნგრელებს

ოღნავ „ჩამორჩება“ პოლანდიის ეროვნული გუნდი — 1 გაძევება და 6 გაფრთხილება, მაგრამ აქ ჩატარებული მატჩების რაოდენობაც უნდა მივიღოთ მხედველობაში. შემდეგ მოდიან: ბრაზილია და პერუ — 7-7 გაფრთხილება, იტალია — 5, არგენტინა — 4, საფრანგეთი, ირანი, გურ, ავსტრია, პოლონეთი — 2-2, შვეიცია, შოტლანდია — 1-1. მსაჯებს არც ერთი ბარათი არ უჩვენებიათ ესპანეთის, ტუნისისა და მექსიკის ნაკრებთა წევრებისთვის.

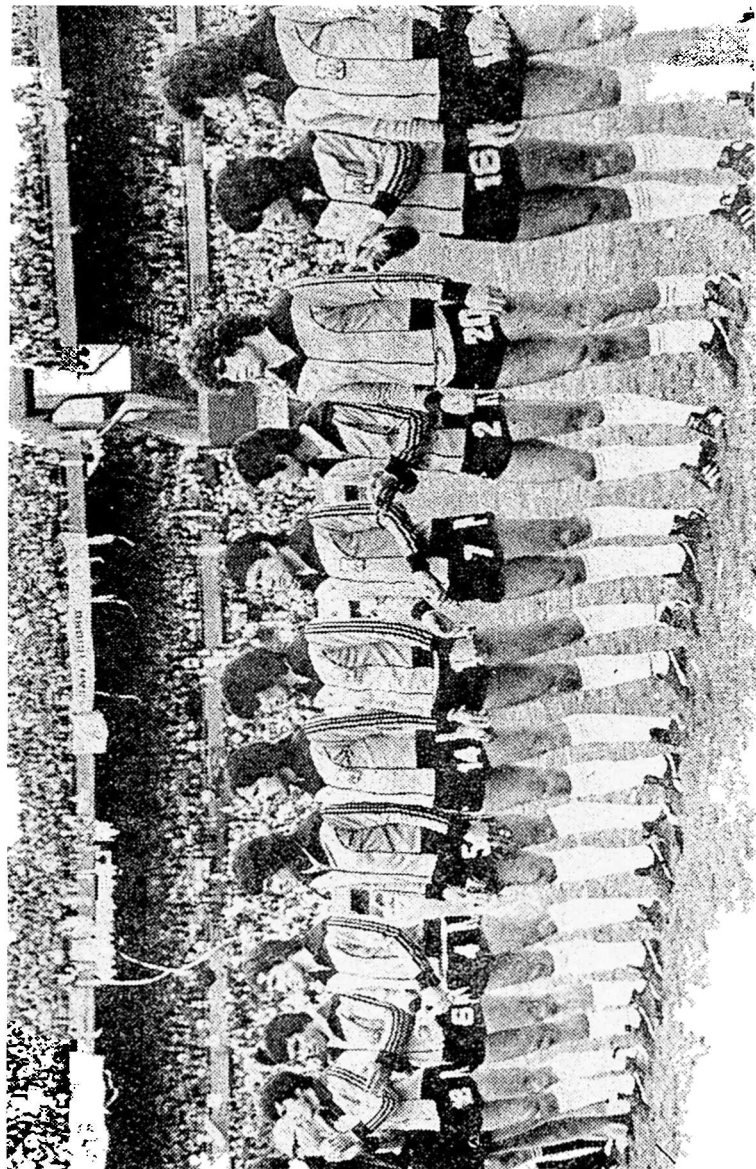
მთაშამეთაგან ყველაზე უღისციპლინოდ ალბათ სამი გაძევებული უნდა ჩაითვალოს. ესენი არიან პოლანდიელი ნანინგა, უნგრელები ტიორიოჩიკი და ნილაში. თანაც ორმა უკანასკნელმა მანამდე გაფრთხილებაც მიიღო. პერუელი ველასკესი მსაჯებმა სამჯერ დასაჯეს ყუითელი ბარათით, პოლანდიელი რ. ვან დე კერკოფი და იტალიელი ბენეტი — 2-2-ჯერ. კიდევ 36 ფეხბურთელმა თითო გაფრთხილება მიიღო.

იმ 28 მსაჯიდან, რომლებიც მსოფლიო პირველობას-მთავარ არბიტრებად მოემსახურნენ, განსაკუთრებული სიმკაცრით გამოირჩეოდა პორტუგალიელი ა. გარდიო. მან ორი კაცი მინდვრიდან გააძევა, სამი კი გააფრთხილა. ლოიალურობას ვერც ურუგვაელ რ. ბარეტო რუისს დაეწამებთ — 1 გაძევება და 4 გაფრთხილება. „მესამე პრიზიორად“ შეიძლება ა. კლაინი (ისრაელი) ჩაითვალოს — 7 გაფრთხილება. შემდეგ მოდიან: ს. გონელა (იტალია) და ა. ფრანკო მარტინესი (ესპანეთი) — 5-5, ნ. რაინეა (რუმინეთი), უ. ერისონი (შვეიცია) და პ. პარტრიჯი (ინგლისი) — 3-3, ა. პროკოპი (გდრ), რ. ეერცი (საფრანგეთი) და ხ. სილვანიო კავანა (ჩილე) — 2-2, ე. დიუბახი (შვეიცარია), კ. თომასი (უელსი), ფ. ბივერსი (გურ), ი. ნ'დიიფი (სენეგალი), ა. იარგუზი (პოლონეთი) და ე. ლინემაირი (ავსტრია) — 1-1.

დანარჩენ 11 მსაჯს არაეინ დაუსჯია.

1050 გოლი

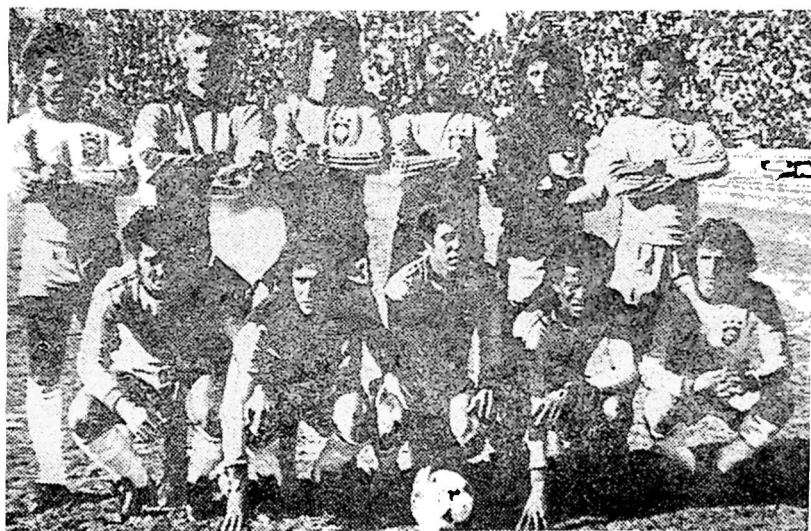
მსოფლიო პირველობის ჩატარების წელი	ჩატარების ადგილი	მატჩების რაოდენობა	გატანილი გოლების რაოდენობა	საშუალოდ თითო მატჩში
1080	ურუგვაი	18	70	3,88
1084	იტალია	17	70	4,11
1938	საფრანგეთი	18	84	4,66
1050	ბრაზილია	22	88	4,00
1054	შვეიცარია	28	140	5,38
1058	შვეიცია	35	120	3,40
1062	ჩილე	32	89	2,78
1080	ინგლისი	32	89	2,78
1070	მექსიკა	32	95	2,98
1074	გურ	38	97	2,55
1078	არგენტინა	38	102	2,68
სულ:		308	1050	3,40

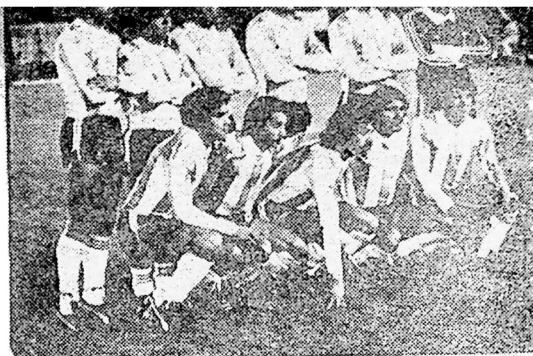
მსოფლიოს ჩემპიონი — არგენტინის ნაკრები (მარცხნიდან): პასარელა, გა-
ლიეგო, ბერტონი, ფილოლა, ლუკე, ოლგანი, გალვანი, არდილესი, ტარანტინი.

პოლანდიის ეროვნული გუნდი.

ბრაზილიის ეროვნული გუნდი.

Argentine
Federation

27 ივნისს, არგენტინის ნაკრები გუნდის მიერ მსოფლიოს ჩემპიონის სახელის მოხვედის შემორე დღეს, ჟურნალი „ას“ ასეთი უდიდ გამოვიდა.

არდილესისა და კემბესის „წითელურა“.

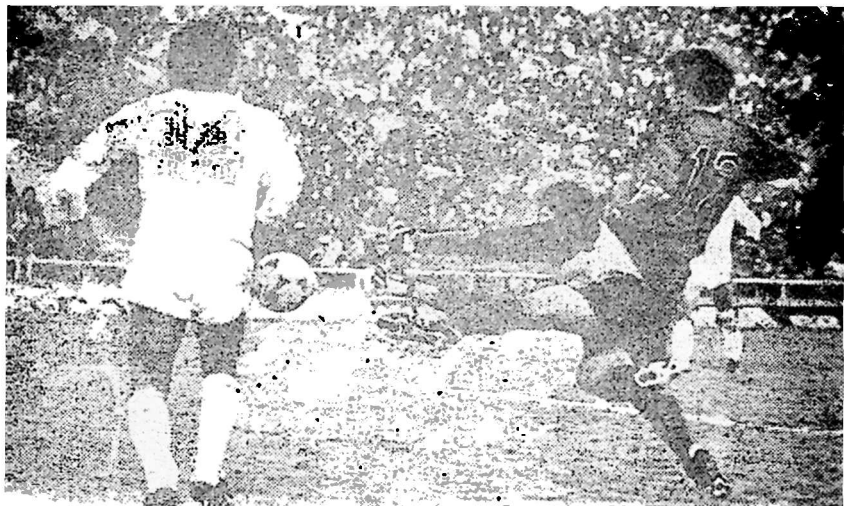
არგენტინის ნაკრები გუნდის კაპიტანი პასარელა ფილა-ს თასით ხელში.

უღიმღამო თამაშის გამო გფრ-ის ნაკრების ახე უჩვეულოდ შეფიქრანე-
ბულ და გაბრაზებულ მოთამაშეებს არგენტინაში საკმაოდ სხირად ნახედით. მარ-
ცხნიდან: ფოგოსი, მაიერი, რიუსმანი, ბონპოფი, ფლოე და აბრაშჩიკი.

ბრაზილია — არგენტინა. კემპესისა და ტონინოს ორთაბრძოლა. კემპესი ზურთს მეტოქის კარში ურტყამს.

პერუ—პოლანდა. პერუელთა შეკარე კიროგა ბურთისთვის იბრძვის რენსენ-ბრინკთან (№ 12). მარცხნივ — ნავარო (№ 11).

იტალია — უნგრეთი. ბეტეგას მიერ წატანლი გოლით გამოწვეული სიხარული. მარცხნიდან: ბენეტო, კაუზიო და ჩახუტებული ბეტეგა.

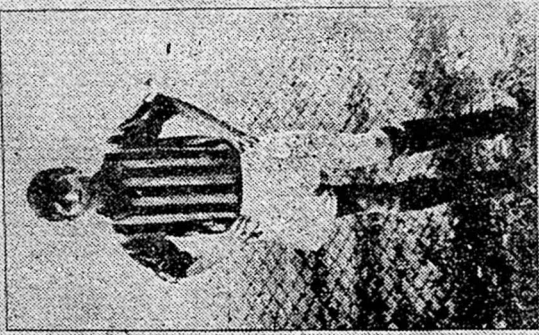
SFOGLIAMO L'ALBUM DI FAMIGLIA DEL SIGNOR 5 "MILIARDI"

LA PRIMA FOTO
L'11 aprile 1935, il primo figlio di Signor 5 "Miliardi" è nato. Il bambino pesava 3,5 chili e misurava 48 centimetri. È stato battezzato con il nome di "Giovanni".

LA PRIMA FIGLIA
L'11 aprile 1935, il primo figlio di Signor 5 "Miliardi" è nato. Il bambino pesava 3,5 chili e misurava 48 centimetri. È stato battezzato con il nome di "Giovanni".

13 APRILE È GIÀ UN ASSO

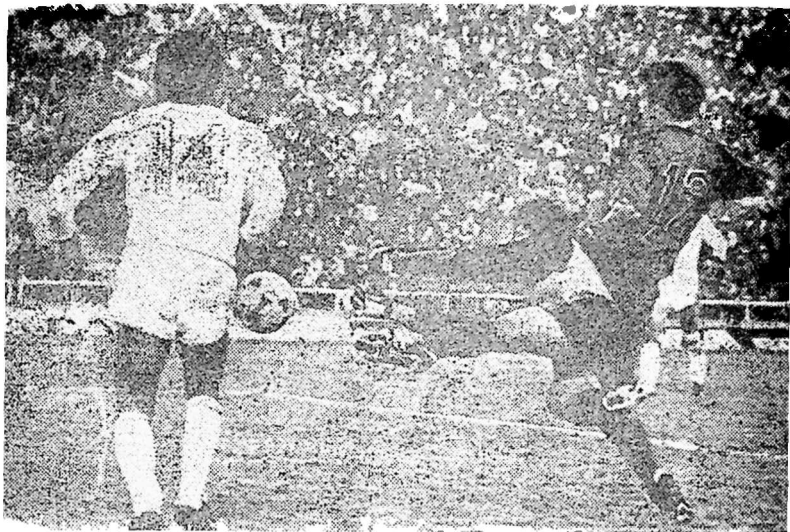

IN SQUADRA COL FRATELLO
L'11 aprile 1935, il primo figlio di Signor 5 "Miliardi" è nato. Il bambino pesava 3,5 chili e misurava 48 centimetri. È stato battezzato con il nome di "Giovanni".

COSTRETTI A TAPPARSI IN CASA

ამ სურათზე აღიქვდილია იტალიურ ეუოაად "ოქია". სპეციალურ გამოშვებში გამოქვეყნებული ფოტონარკვევი სათაურით: "5 მილიარდად ღირებულნი სინორის სოქახო აღზომიდან". ფოტონარკვევი კაილო რხის ბავშვობას, ყრმობასა და სიქაბუკეს ებეზა.

პერუ—პოლანდია. პერუელთა შეკარე კიროგა ბურთისთვის იმრძეის რენსენ-ბრინჯთან (№ 12). მარცხნივ — ნავარო (№ 14).

იტალია - უნგრეთი. ბეტეგას მიერ დატანილი გოლით გამოწვეული სიხარული. მარცხნიდან: ბენეტი, კაუზიო და ჩახუტებული ბეტეგა.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

ის საბედისწერო 90-ე წუთი...	3
სანამ არგენტინაში ჩავიდოდით...	7
რა მოხდა ჩგუფებში?	9
სან-მარტინის კულტურის ცენტრში	18
ისევ ჩგუფური ტურნირების შესახებ	21
სტადიონის პრეს-ცენტრის გარშემო	33
რვა კაცის აღსარება	35
მთავარი ამბების სტარტი	41
9 ივლისის პროსპექტზე, ობელისკთან	45
კიდევ ერთი ნაბიჯი წინ	46
რამდენიც საჭიროა, იმდენი და... ცოტა მეტი	49
ერთ საღამოს...	54
კამითი სასტუმროს პოლში	55
გადამწყვეტი დღეები	57
რამდენიმე სიტყვა ჩემპიონის შესახებ	62
სიახლენი თუ იყო?..	65
კიდევ ზოგი რამ პოლანდიელებზე	66
რამდენიმე სხვა ცნობა	68
პორიზონტზეა ესპანეთის სტადიონები	69
ბოლოთქმა	70
გუნდების შემადგენლობანი	72
მატჩების ოქმები	85
სტატისტიკოსის ბლოკნოტიდან	97

(ბოლო სამი თავის ავტორია დავით კაკაბაძე).

რედაქტორი **ც. ნაკოლაიშვილი**

მხატვარი **გ. იაშვილი**

გამომცემლობის რედაქტორი **მ. ვარდოსანიძე**

© საქართველოს კბ ცკ-ის გამომცემლობა, 1979

60902—001

K—————ბრძ. 1978

M—(606(02)—79

КАКАБАДЗЕ МИХАИЛ ВАСИЛЬЕВИЧ

ПОД НЕБОМ АРГЕНТИНЫ

(Справочник)

(На грузинском языке)

Издательство ЦК КП Грузии

Тбилиси—1979

გადაეცა 'ისაწყობად 23/Ⅹ-78 წ.

სელმოწერილია დასაბეჭდად 19/11-79 წ.

ქალაქის ზომა 60×84¹/₁₆

ფიზიკური თაბახი 7,5

სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 5,67

ფასი 45 კაპ.

შევ. 2873

ტირაჟი 50000

უფ 031:1

ქართველოს კვ ცვ-ის გამომცემლობა, თბილისი, ლენინის კ. № 14.

Типография изд-ства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Лешина, 14.